C:\Users\Plazma\Desktop\310\Kirill_Bulyčov-Mimozemšťané_v_Guslaru.pdb

PDB Name: Kirill_Bulyčov-Mimozemšťané_v_G
Creator ID: REAd
PDB Type: TEXt
Version: 0
Unique ID Seed: 0
Creation Date: 16.8.1973
Modification Date: 16.8.1973
Last Backup Date: 1.1.1970
Modification Number: 0

Kirill Bulyčov

MIMOZEMŠŤANÉ V GUSLARU

Úvodem

Mnohdy se nejen vědci, ale i docela obyčejní lidé diví, proč kosmické expedice - když už si (kdovíproč) zvolily za svůj cíl Zemi - nepřistávají někde v Tichém oceánu nebo poušti Takla-makan. Nezasvěcenci ironicky nadhazují pošetilou otázku, proč nepřistávají třeba u Ósaky nebo Golčova Jeníkova? Proč k událostem, jež se dosud nepodařilo zcela objasnit ani vědě, dochází právě u Guslaru Velikého?

Tímto problémem si lámou hlavu nejen nesčetní renomovaní vědci a amatérští astronomové, ale diskutovalo se o něm i na sympoziu v Addis Abebě, a dokonce se o tom vedl vášnivý spor na stránkách Literárního měsíčníku.

Nedávno vystoupil s novou hypotézou akademik Spičkin. Při sledování oběžných drah meteorologických družic dospěl k závěru, že Guslar Veliký leží na vrcholu jakési vypoukliny bublinoidního tvaru, jež není na Zemi pozorovatelná. Zato je zcela zřetelná při pohledu ze systémů sousedních hvězd. Tuto vypouklinu však nelze v žádném případě zaměňovat s kopci či dokonce horskými masívy nebo jinými geologickými útvary, neboť v okolí Guslaru Velikého nic podobného neexistuje.

Město Guslar Veliký leží v rovině.

Je obklopeno jednak kolchozními poli a jednak hustými lesy. Řeky v okolí Guslaru Velikého se od ostatních liší čistotou vody a pomalým tokem.

Na jaře zatopí značnou část území povodně, a když po dost dlouhé době opadnou, zanechávají na zpustošených březích vyvrácené stromy. V zimě odříznou několikametrové závěje Guslar Veliký od ostatních vesnic. V létě je zde naopak jakžtakž snesitelné horko a časté bouře. Zato podzim je tu laskavý a zářivě barevný. Koncem října se pravidelně dostaví plískanice.

V roce 1876 zde pamětníci pozorovali severní záři a třicet let před tím dokonce trojité slunce. Nejnižší teplota tu poklesla na minus čtyřicet osm stupňů (18. ledna 1923).

Dříve žili v lesích medvědi, srnky, divočáci, mývalové, bobři, lišky, rosomáci a vlci. Ti všichni tu žijí dosud, jen v roce 1952 se pokusili v okolí Guslaru Velikého aklimatizovat zubrobizony. Ti se pak značně rozmnožili ve Vrabčí rezervaci, kde se přirozeným způsobem zkřížili s losy, takže ke svému hrozivému zjevu získali ještě mohutné lopatovité paroží a klidnou, mírumilovnou povahu.

Na faunu jsou bohaté i zdejší řeky a jezera. Zcela nedávno vysadili do řeky Gus gambuzy a bílé amury. Dosud však není známo, odkud se tam v posledních letech vzaly a rozmnožily brazilské krevety podobné langustám (Homarus vulgaris ME). Ichtyologové žasnou a rybáři náležitě oceňují jejich chutné maso.

V místním tisku bylo oznámeno, že se v okolí Guslaru Velikého vyskytla i moucha tse-tse. Případy spavé nemoci však zatím zaznamenány nebyly.

Guslar Veliký má osmnáct tisíc obyvatel a žijí zde příslušníci šestnácti národností. V nedaleké vesnici Ostružiník Morušovitý dosud bydlí čtyři rodiny Kožuchů, potomků malého lesního národa ugrofinské jazykové skupiny. Kožuchové mluvili vlastním osobitým jazykem, jenž nebyl dosud definitivně rozluštěn. Jejich latinkou psané písemnictví bylo zpracováno v roce 1926 velkoguslarským učitelem Ivanovem, jenž také sestavil kožušský slabikář. Dodnes mluví kožušským jazykem ještě tři Kožuchové, a to Ivan Semjonov, Ivan Mudrik a Alexandra Malovová.

Historie města Guslaru Velikého sahá sedm set padesát let do minulosti. Poprvé se Guslar připomíná jako město v takzvaném Adrianovském letopisu, kde se uvádí, že kníže Gavril, řečený Dobrotivý, z rodu Potěmkinů "přišech a zahubich vzpurné to obyvatele městečka Guslaru". To se stalo v roce 1222.

Město pak rychle vzkvétalo, neboť bylo výhodně položeno na křižovatkách obchodních cest vedoucích na Ural a dále na Sibiř a rovněž tak cest směřujících na jih a do západních oblastí Rusi. Guslar byl rovněž ušetřen mongolského jha, neboť tatarští baskakové*1 poděšeni hustými severskými pralesy raději posílali daňové výměry poštou. Guslařané však odváděli berně jen zřídka a tuze nepravidelně.

Od čtrnáctého století se datuje soupeření mezi Moskvou a Novgorodem, jež se svářily právě o Guslar. Spor skončil až ve století patnáctém definitivním vítězstvím Moskvy. Během těchto událostí bylo město třikrát vypáleno a dvakrát vydrancováno. Jedenkrát srovnala novgorodská družina vévody Lepecha město se zemí.

V následujících letech postihly Guslar postupně morové rány (včetně moru dýmějového), zátopy, cholera a hladomor.

Rok co rok tam řádily požáry. Nicméně město bylo po každé epidemii i požáru znovu obnoveno a bělokamenné chrámy se malebně rozložily podél řeky Gus.
Ze všech cestovatelů, kteří se kdy statečně vydali slunci vstříc, pocházela celá třetina z Guslaru, jenž se ve století šestnáctém změnil v kvetoucí město a stal se důstojným konkurentem Vologdy, Usťugu a Nižního Novgorodu. Stačí, když si připomeneme Timofeje Barchatova, který objevil Aljašku, nebo Simona Nebojsu, jenž se s patnácti kozáky vydal až k břehům řeky Kamčatky, či Feďku Merkartorova, který jako první vstoupil na Novou Zemi, nebo známé objevitele Kurilských ostrovů, Čeljabinska, Kalifornie a Antarktidy. Ti všichni se na stará kolena vraceli do rodného města, kde si stavěli až jednopatrové kamenné domy v Tržní ulici, v Modrém úvozu či na Dobytčím svahu. A právě v těch letech se Guslar začal zvát Guslarem Velikým.
Jen tak mimochodem: vědci se dosud neshodli na jednotném názoru, proč se Guslar nazývá právě Guslarem. Jestliže profesor V. V. Treťjakov zastává ve své monografii Ovládnutí severu stanovisko, že jméno je odvozeno od slova guslar, případně gusle (což je rovněž Rejzmanova hypotéza), neboť výroba těchto nástrojů byla v kraji velmi rozšířena, pak se profesor Ylonen a jiní zahraniční vědci přiklánějí k názoru, že městu dala jméno řeka Gus, na jejímž břehu leží. Existuje nicméně ještě verze dr. Tichonravové, která se domnívá, že na těchto zalesněných územích našli bezpečné útočiště stoupenci českého reformátora Jana Husa, kteří se sem uchýlili před habsburskou tyranií. Nelze konečně pominout ani hledisko dr. Ivanova CSc., jenž odvozuje slovo guslar od kožušského "hus-l'ja", což v překladu znamená zadní noha velkého medvěda, žijícího na vysoké hoře. Je jistě zajímavé, že mezi Kožuchy se dosud traduje legenda o bohatýru Demovi, který v těchto místech našel nějakého zdechlého medvěda a snědl jeho zadní nohu. Jen ta hora zůstala pro vědu nerozlousknutelným oříškem.
Když se pak koncem 19. století železniční trať vyhnula Guslaru Velikému, ztratilo město svůj původní význam obchodního střediska a stalo se provinčním újezdním městem a říčním přístavem na řece Gus.
V posledních letech se v Guslaru Velikém rozvíjel také průmysl. Je tu pivovar, továrna na knoflíky a v továrně Zarja byla zahájena výroba kancelářských sponek. Je zde rovněž mlékárna, pila a bednářství. Ve městě je průmyslovka pro námořní důstojníky, několik středních škol, školy základní, tři knihovny, dva biografy, klub říčních lodníků a muzeum.
Mezi památky chráněné státem náležejí především Spaso-Trofimovský klášter, kostel Paraskevny Pjatnicy ze 16. století a Dmitrijevský chrám. Když se v roce 1930 zakládal Park cestovatelů, byla zbořena zájezdní hospoda a několik menších kapliček.
Guslar Veliký se málem stal i okresním městem. Dnes je významným centrem velkoguslarského katastru, kde se pěstuje len, rýže, maniok a pohanka. Chová se tam zvláštní odrůda skotu (kříženec yaka, soba a zubrobizona) a v Guslaru Velikém je i vlastní zpracování dřeva (viz pila!).
Turisté, kteří si toto město právem oblíbili, mají k dispozici hotel Vologdu s restaurací Gus, Dům kolchozníků, a dokonce i botel. Ve městě se natáčela řada historických filmů, jako Stěnka Razin (kromě exteriérů), Cestovatel Barchatov, Sadko a Guslarská balada.
Hlavní ulice, Puškinova, se táhne podél řeky Gus. Najdete na ní obchodní dům, knihkupectví a Zverimex. Jedním koncem se opírá o most přes řeku Šmudlu, jež dělí město Guslar Veliký na historickou část a předměstí. Druhý konec Puškinovy ulice ústí do městského parku (Cestovatelů), kde je estrádní pódium, střelnice s kolotočem a letní čítárna.
Spojení s Vologdou zajišťují autobusy (šest hodin jízdy), nebo letadla, která však v Guslaru Velikém přistávají jen nepravidelně, na znamení. Do Archangelska je to letadlem půldruhé hodiny a lodí (přes Usťug a Kotlas) čtyři dny.
Návštěvy z kosmu byly ve městě pozorovány poprvé v roce 1967. Starší stopy nebyly dosud zaznamenány.

Osobní styky
Seděli na dvoře a hráli domino.
Bylo léto, právě přestalo pršet a vůbec bylo velmi pěkně. Jenže den se nachyloval, blížil se čas k večeři a domino je už také trochu omrzelo. "Jsem dneska nějak unavený," řekl Vasil Vasiljevič, kterého vzrušovala kombinace vůní, jež se linuly z oken všech dvanácti kuchyní.
"Není divu... Po takovém horku," přisvědčil Valentin Kac míchaje kostky. "Tak co? Ještě jednou?"
V té chvíli vešel do dvora Kornelius Udalov. Upocený, rozcuchaný, kalhoty zamazané a sako jen tak, přes ramena. V jedné ruce nesl pikslu s bílou barvou a ve druhé malířskou štětku.
"Heleme, Kornelius!" řekl Pogosjan. "Ty ses nám dal na lakýrníka?"
"Nesmysl!" zabručel Udalov a šlehl očima k oknům, nedívá-li se jeho žena Xenie. Pak postavil pikslu a přisedl na lavičku.
"Tak vám se mi stala taková zvláštní věc...," řekl po chvíli. "Přímo fantastická..."
"Tobě se pořád dějí nějaké fantastické věci," prohodil přezíravě Kac. "Tak co bude?"
"A copak?" zeptal se víceméně ze zdvořilosti Udalova Pogosjan.
Kornelius, který na tuto otázku netrpělivě čekal, se poněkud nesouvisle zeptal:
"Tu silnici podél Šmudly znáte? Myslím tu k sanatoriu."
"A co má být?"
"Tak tam se to stalo."
"Co?"
"Zmizela!"
"Kdo, prosím tě?"
"Silnice," odpověděl Udalov truchlivě, jako by byla jeho. "Dneska zmizela."
"Nepovídej! A kam by se poděla? Přece se nehodila marod."
"Ani nevím, jak bych vám to vlastně řekl...," zaváhal rafinovaně Kornelius. "Mám takový dojem, že lidstvo na to ještě

není dost zralé."
"Tak budeš mluvit?" ozval se Vasil Vasiljevič. "Ty máš každou chvíli nějaké tajemné problémy. Kosmického významu, samozřejmě..."
"No právě, že kosmické," ohradil se Udalov.
"To je jasné," ozval se z otevřeného okna Saša Grubner, který doma vyrýval do rýžového zrnka Baladu o slepém mládenci Olegovi, ale jinak si dával dobrý pozor, aby mu něco neuteklo. "To je jasné," opakoval. "Američané vezli z Měsíce nějaké kamení, cestou trochu utrousili a vysypali ho rovnou na tu Korneliovu silnici."
"Ty jsi prostě cynik," řekl smutně Kornelius Udalov. A všem bylo zřejmé, že Kornelius by sice hrozně rád začal vyprávět, ale - bůhvíproč - stále váhá. Jeho kulaťoučká tvář se perlila kapičkami potu.
"Ale přesto, že jsi cynik," pokračoval Udalov, "je až s podivem, jak ses málem strefil. Ty si ovšem nedokážeš dosah těchto událostí představit. A já jsem dal slovo... Vlastně skoro jsem se zavázal, že si to nechám pro sebe."
"A kdo se tě prosí?" řekl Grubner.
"Vždyť nic neříkám," ohradil se zapškle Udalov.
"My tak potřebujeme ty tvoje historky," popichoval dál Grubner, který navzdory jízlivosti byl Korneliovým nejlepším přítelem, což bylo všeobecně známo. A taky věděl jak na něho.
"Tak co bylo s tou silnicí?" zeptal se Kac. "Za chvíli mě bude volat žena k večeři."
"Ale! Stejně mi nebudete věřit," povzdychl tragicky Udalov.
"Ovšemže nebudeme," přisvědčil z okna Grubner.
"Cyniku!" mávl rukou Udalov, ale už nebylo síly, která by ho dokázala zadržet. Jeho oči potemněly a na tváři se mu usadil trochu pomatený výraz, jaký kdysi mívali vypravěči bylin, když brali své gusle a obraceli tvář k samému knížeti, slunéčku jasnému, aby začali svůj dlouhý zpěv, jenž zněl současníkům pravděpodobně, ale potomci nad ním jen v úžasu vrtí hlavou: "Tak vám jdu dneska kolem Šmudly," začal Udalov svůj epos. "K mlékárně autobusem a pak po silnici pěšky. Za měsíc budeme na sanatoriu překládat střechu, tak jsem si to šel očíhnout..."
"A co tvůj služební vůz, Kornelie?" zeptal se Grubner.
"Ten je přece v Potmě na generálce. A víš přece, že máme stejně jen jedno auto pro všechny. Nu, a tak jsem šel pěšky. Kam bych taky spěchal, nevíš? Cesta vede lesem, místy po břehu, ptáčci zpívali, žádný provoz, ani rekreanty nepotkáš..."
"Slyšel jsem, že sanatorium zavřeli," ozval se Vasil Vasiljevič.
"Jen dočasně," řekl rozmrzele Kornelius, protože takhle si své vyprávění nepředstavoval. "Ten slatinný pramen nějak vysychá, takže tam budeme muset vozit minerálku. No, a pak jsem je potkal..."
"Koho? Rekreanty?"
"Jaké rekreanty? Nějaké lidi v moskviči. Celá famílie. Asi turisté. Na střeše měli přivázaný stan, matrace, kočárek a tak. Ani jsem na ně nemával. Vždyť jich tam bylo pět... nejmíň."
"Oni ti zastavili?"
"Ne. Vždyť říkám, že jsem na ně nemával."
"A proč bys měl na ně mávat?"
"Jak to - proč? Přece aby mě vzali do sanatoria."
"Do sanatoria? Oni nejeli proti tobě?"
"Proč by jezdili proti mně, když jeli k sanatoriu?"
"Ale říkal jsi, že jsi je potkal."
Udalov si už málem zoufal:
"Ale Vasile Vasiljeviči! Vy to všechno zašmodrcháte. Nejdřív mě předjeli..."
"Ale říkals, žes je potkal!"
"No tak dobrá. Nejdřív jsem je nepotkal, nejdřív mě předjeli..."
"A nezastavili."
"Nezastavili!" zaskřípal zuby Kornelius. "Ale za chvíli se hnali zpátky. Tedy proti mně, Vasile Vasiljeviči! Děti plakaly, žena lomila rukama a ten, co byl za volantem, vystrčil hlavu z auta a mával rukou jak splašená slepice. Jako abych se vrátil. Blázen! říkám si a jdu dál. Jenže to jsem netušil, co mě čeká za zatáčkou!"
"Mrtvola!" ozvalo se z Grubnerova okna.
"Hele, neruš!" ohradil se Pogosjan. "Za chvíli bude večeře a já se nedovím, co bylo dál."
"Za zatáčkou byla náhodou dopravní značka," oznámil Udalov.
"Cože?!" ozvalo se sborem.
"No dopravní značka," podivil se Udalov jejich překvapení. "Taková ta cedule 'Práce na silnici'. Prostě trojúhelník a na něm chlap s lopatou. To víte, nejdřív jsem se divil, co se to děje, že o tom na stavebním úřadě nic nevíme. Guslar Veliký zase není tak veliký, aby se taková věc neroznesla. Ale pak se kouknu líp, a hned jsem věděl, co mi bylo divné!"
"Neříkej!" vykulil oči Pogosjan.
"Jo! Ta dopravní značka byla totiž náramně podivná. Umělecké pojetí bylo... jaksi... abych tak řekl... Byla prostě špatně namalovaná. Ten panák měl totiž tři nohy a vůbec byl divný!"
"To je ohromná zvláštnost," pochechtával se z okna Grubner. "Kdo vlastně u nás dělá dopravní značky?"
"Ty se sem vozí z Vologdy. To je záležitost Bezpečnosti. Ale o to nejde. Jestli je značka namalovaná hezky nebo ne, je mi celkem fuk. Mě udivily ty tři nohy."
"Zase nějaké chuligánství," ozvala se babka Ložkinová, která už dědu Ložkina nakrmila a teď vystrčila hlavu mezi akváriem a klecí s kanáry, aby lépe slyšela.
"To mě taky napadlo," přisvědčil Udalov. "Ale zase mě znepokojovali ti lidé v moskviči."

"Ony tam byly ty moskviče dva?" podivil se Vasil Vasiljevič.
"Ale ne! Já myslím ty, co se vraceli. Čeho se vlastně tak polekali? Kdyby to byla jen ta dopravní značka, tak se spíš naštvou, ale tihle byli přímo poděšení."
"Nějaké chuligánství! To je přece jasné," trvala na svém babka Ložkinová.
"Jenže značka tam stojí, já o ní nic nevím a za zatáčkou hřmotí všelijaké stavební stroje. Tak jsem ještě pár kroků popošel... Se vší opatrností, samozřejmě. A co nevidím! Přes silnici zátaras! Tedy závora s nápisem 'Průjezd zakázán'. A hned za závorou řádí bagr nebo buldozer, či co to vlastně bylo. Alespoň to jako buldozer vypadalo. No a na tom buldozeru... já vím, vy mi to nebudete věřit, ale na tom buldozeru seděl mimozemšťan. Přímo z kosmu. A představte si, že měl čtyři ruce a tři oči."
"Hele, hele!" mírnil Udalova Pogosjan.
"Valjo! Stydne ti večeře," volala Kacova žena.
"Počkej," houkl Kac. "Já si to doposlechnu a hned jsem tam."
"Co se to tam děje?" ptala se Kacova žena babky Ložkinové přes celý dvůr. "Volám toho mýho k večeři a on nejde. Nestalo se něco?"
"Zase nějaké chuligánství," překřikovala babka Udalova, který opět pokračoval:
"Na hlavě měl průzračnou přilbu, jako mají kosmonauti. Trčely mu z ní všelijaké dráty a antény a kombinézu měl celou oranžovou. Když mě uviděl, ani nemrknul, zhasnul motor a seskočil. Koukám - a on vám měl tři nohy. Fakt! Na každé jinou botu. To mě tak šokovalo, že jsem pozdravil. A on na to klidně: Buďte zdráv!"
"Hele, hele!" ozval se zase Pogosjan a obrátil se k ostatním: "On prý řekl buďte zdráv. Samozřejmě kosmický jazykem, který Kornelius, jak by ne, ovládá."
"No ovšem. Od dětství. To nevíte?" přisolil si Saša Grubner, který nechal baladu baladou a vystrčil se z okna, aby mu nic neuteklo.
"Houby!" ohradil se Udalov. "On to řekl rusky."
"A co ty na to?" vyzvídal Vasil Vasiljevič.
"Coby? Se vší rozhodností jsem se ho zeptal, kdo mu dal příkaz opravovat silnici."
"No samozřejmě!" šklíbil se Grubner. "Potkáme člověka se třema nohama, hosta z dalekých galaktických světů, a místo pozdravení mu hned vlepíme 'kdo vám dal příkaz'?"
"Ale pochop, Sašo! Vždyť říkám, že jsem z toho byl jelen," hájil se chabě Udalov. "Za jiných okolností by to ovšem... samozřejmě... Přece vím, co se sluší a patří. Ale takhle kách? Takhle jsem vzal býka rovnou za rohy."
"Cože?" podivila se babka Ložikinová. "On měl taky rohy?"
"Ale ne...," mrzel se Udalov.
"On to myslel obrazně," vysvětloval Vasil Vasiljevič.
"Já jdu večeřet," ozval se pohoršeně Pogosjan. "Vždyť on mě tady krmí báchorkami!"
Ale seděl dál jako přišitý a čekal, že ho budou přemlouvat, že řeknou, že to je jen žert. Ale nikdo ho nepřemlouval a o žertování nebyla taky žádná řeč. Všichni totiž věděli, že i když má Kornelius trochu bujnou fantazii a je poněkud emocionální, je přece jen krajně pravdomluvný. Hlavně proto, že za lhaní by mu Xenie utrhla hlavu.
"Tak se ho tedy ptám," pokračoval Udalov, "a on jen mává rukama a povídá: 'To je skandál! Taková lajdacká práce!'"
"A byli hodně velcí, ti... no... ti cizinci?" zeptal se Vasil Vasiljevič.
"Ani ne. Asi tak jako třeťáci," odpověděl Udalov.
"Já si to myslel," pokýval hlavou Vasil Vasiljevič. "Proč by taky měli být velcí?"
Udalov cítil, že se diskuse rozbíhá nežádoucím směrem a důrazně se ujal slova:
"Lezu pod tu závoru, ale on že ne! Mává těma rukama a stále ukazuje na závoru s nápisem, že průchod je zakázán. To mě namíchlo! Řekl jsem mu tedy, že jsem šéfem stavebního úřadu města Guslaru Velikého, v jehož obvodu provádí bez mého povolení stavební práce, a to že si vyprošuji!"
"Bože! A nevyděsil se?" strachovala se Kacova žena. Grubner se ďábelsky zachechtal.
"On ne, ale... ale já," přiznal se Kornelius. "Jenže až potom. Nejdřív jsem se rozčilil. Jezdí si tu s buldozerem cizí značky, rozvrtá silnici, děsí lidi a... najednou přišel ještě jeden takový připosražený a povídá, jestli bych nebyl tak laskav a nešel si popovídat s představitelem expedice."
Kacova žena se vyklonila z okna, div nevypadla:
"A ty jsi šel?"
"Šel," zaváhal chvíli Udalov. "Šel. Podlezl jsem tu závoru a za zatáčkou už mi bylo všechno jasné!" Udalov udělal dramatickou pauzu, do které tentokrát kupodivu nikdo nevpadl nepřístojnou poznámkou. "Takových třicet metrů silnice bylo úplně zničeno. Jako by se tam přehnalo tornádo. Koukám, co se děje, a kus dál na svahu vidím havarovaný létající talíř."
"Jaké měl výsostné znaky?" tázal se bděle Pogosjan.
"Žádné. Oni to přece nepotřebují."
"A co bylo dál?"
"No co? Ten talíř tam jen tak ležel a kolem se hemžila spousta těch mimozemšťanů. Jedni opravovali talíř a ostatní dávali do pořádku silnici. A té mechanizace co na to měli...! Až jsem se divil, kam se to všechno do toho rendlíku vejde."
Grubner vylezl oknem.
"Přistoupil ke mně jeden z těch mimozemšťanů a já se ho zeptal, jestli to bylo nouzové přistání. 'Houbelec!' povídá. 'Lajdáctví to bylo. Mohu vás ujistit, že navigátor dostal hned dvě napomenutí s výstrahou!' To mě překvapilo. Proč hned tak přísně? ptám se. A on..."

V té chvíli si Udalov uvědomil - jako Šahrazád ráno, že řeč, k níž mu dovolení dáno, už chytla posluchače všemi drápky. Zarazil se, ledabyle se podíval k oknům svého bytu a přísně se zeptal:
"Xenie! Co bude s večeří?"
"Počkej, počkej! Večeře ti neuteče," řekl Kac. "Teď dopovíš tu svoji báchorku!"
"Pro někoho báchorka, pro jiného holá skutečnost," řekl blahosklonně Udalov a - kupodivu - nikdo se ani neusmál.
"Tak pokračuj!" přidal se Vasil Vasiljevič. "Začíná být chladno a táhne mi na nohy."
Udalov si pomalu zapálil bělomorku a pokračoval:
"Ptám se ho tedy, proč hned tak přísně? A ten hlavní mimozemšťan povídá: 'Co jsem měl dělat? Představte si, že byste byl na mém místě! Máme jasný příkaz nenavazovat kontakty. Naším úkolem byla jen vizuální pozorování. Domorodá civilizace se musí rozvíjet podle vlastních zákonů.' Jako že do ní nesmějí zasahovat," vysvětloval Udalov.
"Jaká domorodá civilizace?" vyjel pohoršené Pogosjan.
"Naše přece," vysvětlil místo Udalova Grubner.
"Tak to pardon! My jsme nějací domorodci? Běháme tady snad nazí? To je urážka!" rozčiloval se Pogosjan.
Ale Udalov jen mávl rukou a pokračoval:
"Ten hlavní mimozemšťan mi vysvětloval, že hledali nějaké tiché místečko poblíž malého městečka..."
"A to jsi k tomu mlčel?" zuřil Pogosjan. "Copak je Guslar Veliký nějaké malé městečko? Co!?" A Pogosjan se dopálil definitivně.
"... malého městečka, kde chtěli nasbírat nějaké vzorky půdy a flóry a udělat pár obrázků. Ale vinou toho nepozorného navigátora došlo k takovému maléru!"
"To udělal dobře," libovala si babka Ložkinová. "Správně ho potrestal. Představte si, že by spadli přímo do města. Já zrovna dneska pověsila prádlo."
"Možná že ho shora tak okouzlila příroda okolo Guslaru Velikého, že se mu zachvěla ruka," zastala se ho Kacova žena.
"A co jejich ochranná opatření? Nějaká izolace nebo tak?" zvídal Vasil Vasiljevič.
"To já nevím. Já jsem se jich neptal," zachmuřil se Udalov, kterému se zdálo, že už se nějak dlouho nedostal ke slovu a diskuse se zase stáčí nepatřičným směrem. "Heleďte, jestli vás to nezajímá, tak toho můžeme nechat. Takhle se nikam nedostaneme." Kolem se rozhostilo poslušné ticho. "Všichni makali, až oči přecházely. Zřejmě pospíchali, aby se o té blamáži nedoslechli zdejší. Víte, jak by to rozmázl třeba takový Míša Stendhal? Ten jejich velitel, či co to bylo, jen pokyvoval tím šturcem na hlavě, vzdychal a bědoval: 'Pane jo! To bude ostudy. Jestli se v Galaxii dovědí, že naše loď poškodila silnici, a k tomu ještě právě u Guslaru Velikého... Já to nechci vidět! Umíte si představit, jak se budou chechtat Akarylové z planety ZUK? Jak jízlivě se budou pošklebovat ti mizerové Tumisové? A to už ani nechci pomyslet na Jikiki! Ti nás pomluví po celé Galaxii!"
"Bane! Určitě tam nějaká ochranná opatření byla. Přísnou karanténu museli dodržovat," vedl si svou Vasil Vasiljevič.
Grubner se na Vasila Vasiljeviče podíval poněkud nevlídně a zeptal se Udalova:
"A že sis tak zapamatoval všechna ta jména, Kornelie?"
"No dovol! Já?!" urazil se Udalov.
"Nechte toho!" okřikli je ostatní. "Co bylo dál?"
"Ten mimozemšťan si stále vedl svou, tak jsem mu vyjádřil svou účast. Pak k nám přišel ještě jeden v takové pruhované kombinéze a něco povídá tomu prvnímu. Jenže to jsem jim nerozuměl. Zatím jsem se rozhlížel a napadlo mě, že s tou silnicí i talířem mají co dělat, aby byli do večera hotovi. I s tou jejich technikou. A najednou ten hlavní povídá, že samo štěstí jim seslalo do cesty tak vlídného, rozumného a vzdělaného domorodce..."
"Cože? On ti řekl, že jsi domorodec?" zděsil se Pogosjan.
"Jo..."
"Tedy tohle bych mu vytmavil! Copak jsi tam běhal v nějaké zástěrce z trávy?!"
"Ne...," řekl překvapeně Udalov. "V saku, jako obyčejně. Co pořád máš? Jednali se mnou jako rovný s rovným. Tak proč hned zhoršovat meziplanetární vztahy kvůli takovým prkotinám?"
"To je správné," přisvědčil Vasil Vasiljevič. "Oni by tě jistě na ta karanténní opatření upozornili."
To Udalova poněkud zmátlo. A k tomu se do toho zamíchala ještě Kacova žena:
"Joj! Vždyť ono to bylo vlastně nebezpečné."
"Ale ne," uklidnil je Udalov, který zase zachytil nit hovoru. "Já jim jen řekl, že jestli něco potřebují, pak já jako představitel lidstva a lidosprávy Guslaru Velikého jsem připraven jim pomoci."
"Chlapík! Jsi chlapík, Kornelie," liboval si Vasil Vasiljevič. "Takhle s nimi. Pěkně po našem!"
"A on - tedy ten hlavní - že by opravdu něco potřebovali. Silnici že spraví, svůj talíř zase navedou na oběžnou dráhu, jenže jim chybí bílá barva."
"Cože?"
"Běloba. Obyčejná bílá olejová barva," vysvětloval trpělivě Udalov. "Na patníky. Ty totiž musí být natřeny bílou barvou, aby nedošlo k dopravním nehodám. A tak mě prosili, abych sehnal plechovku bílé barvy. 'Nikdy ti to nezapomeneme a královsky se ti odměníme,' povídali. Já na to, že mi nejde o odměnu, a oni zase, že Galaxie ocení mé služby. A tak jsem uháněl do města."
Posluchači chvíli seděli mlčky a přemýšleli, jestli Udalov už svou ságu skončil, nebo má-li ještě pokračování. Slunce se dávno sklánělo nad řekou a od lesa vál chladný vítr. U Kacových se připálila večeře, ale nikdo si toho nevšiml.
"To je všechno?" zeptal se po chvíli Grubner.
"Skoro," přisvědčil Kornelius. "Tu barvu jsem sháněl celou věčnost. V krámě měli samozřejmě inventuru a hlídač u nás ve skladu byl na obědě. Když jsem se přihnal konečně zpátky, byla dopravní značka pryč. A vůbec všechno bylo pryč. Stroje, UFO, roboti... Prostě všechno bylo pryč."

"A co silnice?"
"Ta tam byla. Opravená. Člověk by ani nepoznal, že s ní nebylo něco v pořádku."
"Takže jsi šel domů."
"To ne. Nejdřív jsem musel splnit svůj úkol."
"Jaký úkol, prosím tě?"
"Musel jsem přece natřít ty patníky."
"Ty nebyly natřeny?"
"Nebyly. Jinak to byly patníčky, jako když vysoustruhuje. Ale nenatřené. Jo - a taky tam ležel kus papíru. Chcete ho vidět?"
"Samozřejmě!"
Kornelius vytáhl z kapsy kus papíru, rozložil ho a dlaní uhladil na desce stolku. Pak začal nahlas předčítat. Ostatní se rovněž sklonili nad stolkem a opakovali po něm slovo od slova:

PŘEDEM DĚKUJEME ZA POMOC. PATNÍKY JSOU PŘIPRAVENY. JEN JE NATŘÍT. VAŠI POMOC NEZAPOMENEME. PROSÍME, ZACHOVEJTE MLČENÍ O TOM, CO SE STALO.

"Je to sice anonymní," řekl vážně Vasil Vasiljevič, "jenže ty jsi, Udalove, zklamal jejich důvěru. Z toho bys mohl mít při nejbližší příležitosti pěkné nepříjemnosti."
"Jak to?" ohradil se Udalov.
"Tady tě prosí, abys to nikomu nepovídal. A ty...? Víš, kolik bys mohl za takové porušení služebního tajemství vyfásnout?"
"Tak to zase prr!" ozval se ukřivděně Udalov. "Já bych býval mlčel. Jenže co oni? Uletěli! Aha! A kde jsou nějaké důkazy? Já jsem se jich chtěl na leccos zeptat. Třeba se s nimi poradit, jak to ve světě zařídit s budoucností. A oni? Taky tady mohli místo kusu papíru nechat třeba ten buldozer. Víte, jak by se nám hodil? No nemám pravdu?"
A kupodivu všichni souhlasně kývali hlavou.
"Vždyť jsem si od nich nevzal ani adresu," pokračoval ve své obhajobě Udalov. "Vůbec nevím, ze které jsou planety a co budou dělat, kdyby tady agresoři vyvolali jadernou válku. Copak takhle jednají slušně vychovaní kosmonauti?"
A znovu všichni souhlasili, že slušně vychovaní kosmonauti se takhle vůbec nechovají.
"Máš ty vůbec nějaké důkazy, Udalove?" zeptal se najednou Pogosjan.
"Jaké důkazy?"
"No že ses dneska setkal s mimozemšťany."
"Dovol!" namíchl se Kornelius. "To promiň! A co tahle piksla s barvou? S bílou barvou! Dnes jsem ji vyfasoval ve skladu na vlastní konto. Na co bych jako vedoucí činitel fasoval bílou barvu?"
"Má pravdu," řekl Vasil Vasiljevič. "Na co by vlastně potřeboval bílou barvu?"
"Konečně zítra je neděle, tak se můžeme jít na tu silnici podívat. Sami uvidíte, že tam není vůbec nic vidět. Jen ty čtyři čerstvě natřené patníky. A takové jste ještě neviděli. Jako z dovozu..."
"Kornelie!" volala z okna Xenie, která o ničem nevěděla, takže se ke svému muži nechovala s náležitou úctou. "Co je s tebou? To to mám ohřívat potřetí?"
"Vždyť už jdu," řekl Udalov a začal se loučit.
Když odešel, prohlásil Vasil Vasiljevič:
"Co bychom tam chodili? Vždyť mu věříme."
A věřili.
Všichni!
Teď v Guslaru Velikém čekají na přílet další mimozemské expedice. Jsou pevně přesvědčeni - alespoň ti z domu číslo 16 - že přistane právě tady. Vždyť jisté vztahy už byly navázány. Dokonce osobní. Přes ty patníky...

Ale jak ho poznat?
Po Guslaru Velikém burácely reproduktory a městem otřásaly tóny optimistických písní. Sluníčko se prodíralo oblaky a pionýři v bílých košilkách pobíhali sem tam a kdekomu se motali pod nohama. Zástupy občanů se proudem valily pod transparenty, jež byly natáženy přes Puškinovu ulici.
Autobusy, kterými přijeli hosté, se seřadily na okraji náměstí. Kdysi tam stávaly tržní stánky. Teď tam byl parčík a plachtou zakrytý pomník cestovatelů.
Dnes, v den sedmistéhopadesátého výročí založení města, bude pomník slavnostně odhalen.
Obyvatelé domu číslo 16 seděli na dvoře a zatímco čekali, až jejich ženy dokončí zvelebování svých exteriérů, besedovali o věcech minulých i současných.
Kornelius Udalov, v bílé košili a modré kravatě, s vlasy ulíznutými na pěšinku, která měla zakrýt rozbujelou pleš, se dohadoval s Pogosjanem, který tvrdil, že jsou lepší města na světě než Guslar Veliký:
"Třeba takový Jerevan!" argumentoval objektivně Pogosjan. "Dva tisíce let, tři tisíce let! Pět tisíc let pořád na jednom místě!"
"Ale v počtu let to přece není," namítal Udalov. "Takový Ivan Hrozný málem udělal z Guslaru Velikého sídelní město... Místo Moskvy!"
"Je vidět, že to nebyl žádný pitomec, když si to rozmyslel," trval na svém Pogosjan.
"Určitě! Opričníci mu v tom zabránili."
"A tvrdím snad, že opričníci byli vrtáci?"

"S tebou se nedá diskutovat!" rezignoval Udalov. "To si říkáš patriot Guslaru Velikého?"
Děda Ložkin, na svátečním saku samá medaile, se přidal k Udalovovi:
"Však také naši předkové nenazvali Guslar Veliký jen tak pronic zanic!" máchl rukou kolem.
"Hlavně že si ho tak nazvali sami," hrdlil se Pogosjan. "O Jerevanu to neříkal nikdo, a přece se to rozumí samo sebou...," triumfoval.
Zábava se pomalu zvrtla v malicherné spory. Saša Grubner, jenž se kvůli svátku dokonce oholil a přičísl ježatou kštici, chvíli poslouchal a nakonec se jakoby bez souvislosti zeptal:
"Víte, jaké by to bylo usnout a probudit se třeba za sto let? Nebo za dvě stě! Vidět tak náš Guslar, jak vlastně bude vypadat v té vzdálené budoucnosti..."
Ostatní se přestali hádat, zamysleli se a dali Grubnerovi za pravdu.
"Když to tak vezmu," ozval se za chvíli šťoura Udalov, "podívat se, jak to tady vypadalo před dvěma sty lety, by taky nebylo špatné."
"Proč ne hned před sedmi sty padesáti?" navrhl docela vážně Vasil Vasiljevič. "Člověk by se dostal do středověku, kolem by jezdili lidé na koních, luky na zádech... Sice platili v té době daně Kyjevu..."
"Mongolským nájezdníkům!" opravil ho Ložkin.
"Tak tedy nájezdníkům," nemínil se hádat Vasil Vasiljevič. "Okolo spousta medvědů. Jeleni, divočáci, turové... A medovina. Medovinu dělali!"
"To víš! A tobě by dali honem okoštovat," přerušil jeho snění Saša Grubner. "Prosím tě! Vždyť by hned poznali, že tam nepatříš."
"Jak by to mohli poznat?" divil se upřímně Vasil Vasiljevič.
Všichni kolem se rozesmáli, jen děda Ložkin vážně odpověděl:
"Podle oblečení přece. To tě nenapadlo? A pak taky podle přízvuku. Vždyť oni tehdy mluvili docela jinou řečí, Vasjo. Staroslověnsky!"
"A místo medoviny bys dostal kudlu do zad," vrátil se k reáliím Saša Grubner.
"To si snad myslíte, že bych se tam vypravil jen tak? Bez přípravy?" nevzdával se Vasil Vasiljevič. "Pchá! Nejdřív bych se přece vydal na akademii věd, aby mi dali nějakého toho lektora přes staroslověnštinu, pak bych se leccos naučil, něco přečetl a tak... A v muzeu bych si sehnal nějaký ten módní střih, jak se to tehdy nosilo. Pak už by poznali starou bačkoru."
Dívali se na něho s jistou dávkou nedůvěry. On se Vasja nezdá... Ale pak to pustili z hlavy a rozpovídali se o cestování časem vůbec. Kdosi o tom četl ve vědeckofantastické literatuře, jiný o tom sice nečetl nic, ale zase o tom někde slyšel. A v té chvíli to Udalova napadlo:
"Za takových řekněme sto let bude cestování časem celkem běžná záležitost. Věda je mocná a nezná hranic, vážení! To už budou cestovat nejenom vědci, ale i turisté. Hromadné zájezdy a tak. Víte, jak bude život zajímavý? O tom se nám ani nezdá! Školáci budou jezdit na hodiny dějepisu třeba do starého Egypta. Učitel jen zmáčkne knoflík a už budou na návštěvě u královny Nefertiijti..."
"To jo. To je docela dobře možné," přisvědčil děda Ložkin. "Jenom bude třeba dodržovat dopravní předpisy. Já už jsem četl, co se stane, když se takové předpisy poruší. Jednou někde v pravěku zašlápli nějakou babočku a v Americe pak zvolili docela jiného prezidenta."
Všichni zmlkli. S tím nejsou žádné špásy. Až po chvíli se zase ozval Saša Grubner:
"To je ovšem fakt. Kdyby se taková pravidla přísně nedodržovala, museli bychom už přece na nějaké turisty z budoucnosti dávno narazit. Povaha a zvyky se mění. A vzdělání! Stačí, aby takový člověk neznal nějakou docela zanedbatelnou maličkost, která je pro ostatní samozřejmostí a bac ho, je to venku. Odkud by třeba takový člověk věděl, na jakém místě v tabulce je náš fotbalový klub?"
"Na šestém," odpověděli Udalov, Pogosjan a Vasil Vasiljevič sborem.
"No prosím," zaradoval se Grubner. "Vám je to jasné. Jenže on bude houby vědět, protože za sto let se zachová kdejaká malichernost, ale takovéhle důležité dokumenty se určitě ztratí."
"Ale já to taky nevím," ozval se děda Ložkin. "Vždyť já ani nevím, kdo tu tabulku vede."
"Dynamo Serdobol," vysvětlil mu Udalov, Pogosjan a Vasil Vasiljevič jakoby jedněmi ústy.
"Ale já to nevím!" trval na svém Ložkin. "Takže podle vás jsem nějaký poutník z budoucnosti, ne?"
"Konečně... proč ne?" protáhl zamyšleně Pogosjan a podíval se tvrdě na dědu Ložkina. "V tomhle se nedá nikomu věřit!"
"On se zbláznil!" zavřeštěl děda Ložkin.
"Jen klid, Ložkine!" vložil se do toho dobrák Grubner. "Kdyby něco, tak můžeme dosvědčit, že tě už léta známe, takže se neboj!"
"Jestli je tady někdo podezřelý, pak je to Pogosjanova žena Berta," prohlásil Udalov. "Včera vykrákala našeho Maximku za ucho. Náš člověk," zdůraznil Kornelius, "náš člověk by se tak nechoval!"
"Heleď, Berta měla proč," řekl Pogosjan. "Ten tvůj holomek Maximka nám zase vyrazil mičudou okno. Chuligán jeden!"
"Kdybych já potkal takového hosta z budoucnosti," vrátil se k tématu Vasil Vasiljevič, "kdybych já ho potkal, dal bych mu dvě tři otázky a bylo by jasno."
"Prosím tě, kde bys tady vzal hosta z budoucnosti?" máchl pohrdavě rukou Pogosjan. "Co by tak mohlo kulturního člověka zajímat na takovéhle díře?"
"Jaké díře?!" vzrušil se děda Ložkin. "Zrovna dneska je naše město středem pozornosti celé země. Jednak je mu právě sedm set padesát let a jednak se zde odhaluje pomník, o čemž dnes mluvili i v moskevských zprávách. Hosté se sem sjeli zdaleka široka. Dokonce sem přijeli omylem i nějací cizinci! Já být na místě našich potomků, tak při volbě exkurze

neváhám ani chvíli."
"Kornelie!" ozvala se z okna Xenie. "Bereš si s sebou plášť?"
"Ne. Na co?"
"Na déšť to nevypadá," řekl děda Ložkin. "Četl jsem to v novinách. A taky tam stálo, že u příležitosti oslav přibyl do města spisovatel Pacchmurija a delegace z Kamčatky."
"Podívejme," podivil se Vasil Vasiljevič.
"A taky tkadlena Fjodorovová-Davydovová. A prý čekají nějakého kosmonauta, ale jméno ještě neoznámili."
"To je toho," řekl přezíravě Pogosjan, jen aby měl poslední slovo. Ve skutečnosti byl vášnivým patriotem Guslaru Velikého, jenže o tom věděli jen jeho příbuzní a známí v Jerevanu.
Babka Ložkinová vešla do dvora.
"To tady budete tvrdnout donekonečna?" zeptala se přísně. "Nakonec začnou bez nás."
"Vždyť už jdeme, čížku," uklidňoval ji Ložkin. "My si tu jen tak povídáme."
"Jen jestli...," podívala se babka přísně pod stolek, neleskne-li se tam někde prázdná láhev.
A tak vyšli.
Nejdříve Ložkinovi a pak ostatní. Všichni už na cestování časem zapomněli, jen Udalovovi to dál vrtalo hlavou. Představa, že by mohl na ulici potkat hosta z daleké budoucnosti, ho zaujala do té míry, že si začal podezíravě přeměřovat každého, koho potkal. Najednou mu byly nápadné všelijaké maličkosti, kterých si dříve ani nevšiml. A přitom mohly být příznakem maskované cizorodé bytosti.
Proti němu šel lékárník Savič se ženou a vedoucím obchodního domu. Udalov už znal Saviče léta. Jenže dneska se Savičova pleš leskla docela jinak. Tak nějak cize. A ženu vedl pod paží taky nějak nepřirozeně. Co jestli sem poslali právě Saviče? Ale to už se v duchu sám okřikl, aby nebláznil. Copak by kvůli nějakému svátku vysílali do Guslaru Velikého rezidenta? Vždyť ho znám skoro dvacet let, uklidňoval se Kornelius. Jestli ho ovšem pro dnešek nevyměnili, zahlodalo v něm podezření. Ostražitě pozdravil:
"Dobrý den."
"Dobrýtro," odpověděl Savič a lehce se uklonil Xenii.
Kornelius se uklidnil.
Pak šli kolem čtyři gymnasté v modrých dresech. Spěchali, aby celou tu parádu stihli. Udalova napadlo, že návštěvníci z budoucnosti by se mohli skrývat právě mezi gymnasty. Jenže tam by je těžko hledal... A tak tuto eventualitu zavrhl. V budoucnosti by takovéhle dresy stejně nesehnali. Ty jsou klubové a jsou přísně evidovány.
V Korneliovi sílilo podezření každým krokem.
Musím ho najít a důkladně si s ním popovídat. To je velmi důležité! Vždyť nikoho kolem ani nenapadlo, že by měl hledat mezi lidmi cestujícího časem.
A nový, byť v principu jednoduchý přístup k tomuto problému může vést k dalekosáhlým objevům s nedozírnými následky.
"Co je s tebou, Kornelie?" ozvala se Xenie. "Co se tak loudáš?"
Kornelius se zadíval na Xenii novýma očima.
Ne, o ní nemůžu dost dobře pochybovat, pomyslel si. S ní je všechno v pořádku. Ale současně cítil, jak mezi ním a jeho rodinou roste zeď odcizení. Muž, jenž si vytkl tak vysoké cíle, se musí oprostit od všedních zájmů a malicherností! Pro případ se však Xenie zeptal:
"Poslyš, Xenie, nevíš náhodou, na kterém místě v tabulce je náš klub?"
"On se dočista zbláznil!" řekla přesvědčivě Xenie a rozhlédla se, jestli někdo neposlouchá.
"Na šestém, tati. Co má být?" zajímal se čiperný Maximka.
"Jsi chlapík, synku," pochválil ho Kornelius a zastyděl se za své pochybnosti.
"Co je s tebou, Kornelie? Nemáš ty horečku?" zajímala se Xenie.
"Myslím."
"Co? Že máš horečku?"
"Ne! Prostě přemýšlím."
"H-mm. Mně to bylo hned divné. To se s tebou určitě něco děje," řekla starostlivě. "A koukej se, kam šlapeš! Ještě si ukopneš podrážku."
Na náměstí stály kiosky se zmrzlinou, pivem a cigaretami. Tribuna se tyčila před pomníkem, jenž byl dosud přehozen plachtou. Xenie uviděla doktorku Raisu Semjonovnu a zastavila se, aby s ní prokonzultovala výsledky posledního vyšetření. Raisa Semjonovna si mrzutě rovnala brýle, ale vázána Hippokratovou přísahou, konzultaci neodmítla.
Kornelius se zatím nenápadně vzdálil, koupil si pivo a sedl si ke stolku s modrým igelitovým ubrusem. Seděli tam už dva šoféři od autobusů a srdečně nadávali na nějakého staršinu ze stopadesátého kilometru. Udalov jim nabídl cigaretu, a aby řeč nestála, zanadával si na staršinu taky, ač ho v životě ani okem nespatřil.
Ale jen malá část Udalovovy pozornosti byla zaměstnána diskusí se šoféry. Oči mu jezdily po náměstí od skupinky ke skupince. Věděl, že nesmí ztrácet čas. Když ho dneska propásnu, víckrát už takovou příležitost mít nebudu! vířilo mu hlavou.
Mezi stolky se objevil chlapík, asi tak středního věku. V jedné ruce držel láhev piva, ve druhé půllitr, pod paží tiskl aktovku a nejistě se rozhlížel, kam se posadit.
Udalova bodlo u srdce. Šestý, sedmý i osmý smysl mu neomylně velely: Udalove, klid! Klid!! To je on!
"Posaď se k nám," řekl Kolja, jeden ze šoférů, který jako by četl Korneliovy myšlenky.
"Srdečně děkuji," uklonil se rozpačitě muž a posadil se vedle Udalova.
V té chvíli Kornelia přímo udeřil do očí drobný, nicotný detail, kterého by si jindy ani nevšiml: Když si muž sedal,

nepovytáhl si kalhoty, jako to dělá každý, kdo si nechce vytahat kolena. Kornelius jen zastříhal ušima.
Zadíval se do tváře příchozího.
Nic! Docela obyčejný obličej. Ani hladký, ani vrásčitý.
Prostě maska!
Na sobě měl červený svetr a pod paží černou aktovku. Kalhoty měl poněkud krátké, nevyžehlené a evidentně mu neseděly. Oči skrývaly brýle z kouřového skla.
Kornelius cítil šanci na dosah!
Díval se na jeho vyholenou tvář a čekal, až něco řekne. Přece se ho nemůže rovnou zeptat, z kterého je století.
Jenže turista upíjel pomalu pivo a mlčel.
"Tak co pivčo?" zeptal se šofér Kolja.
"Guslarské žigulovské," přidal se Udalov. "To má tradici. Tady se dělalo už dávno před revolucí."
"Já vím," řekl krátce muž a stydlivě se usmál. "Už jsem ho dávno chtěl ochutnat."
"Odkudpak jste?" zeptal se Kolja.
"Z Moskvy," odpověděl zdvořile tajemný turista.
Ovšemže z Moskvy! Jakpak ne, pomyslil si Kornelius. Přece neřekne, že z Vologdy. To by mohl narazit na někoho, kdo to tam zná. A Moskva? Moskva, ta je veliká...
"A co vás sem čerti nesou?" zeptal se starší ze šoférů. "Máte snad v Moskvě vlastních pomníků málo?"
Chlapík! pomyslel si Udalov. Už ho tiskne ke zdi.
"Pomníky jsou různé, soudruzi," řekl muž. "Víte, já už léta studuji dějiny ruského severu, zejména Uralu a Sibiře. A tenhle pomník," ukázal rukou, "ten je velmi významný! Já už dávno čekám na jeho odhalení. Jenže dřív jsem jaksi neměl čas."
"Dřív byste tady žádný pomník taky neviděl," namítl Udalov.
Jenže muže cestujícího časem nebylo tak snadné chytit. Odpověděl bez rozmýšlení a bez sebemenšího zaváhání:
"Já bych ho byl uviděl i dřív, protože ho měli odhalit už dávno! Takže v mých představách existoval."
"Zajímavé," řekl šofér Kolja.
"Zajímavé," přisvědčil starší šofér. "Minulost je vůbec moc zajímavá. Já přinesu ještě pivo. Naše skupina je tu do rána, takže staršina si může trhnout nohou."
"Děkuji, děkuji vám," ohradil se cizinec cestující v čase. "Já už pivo..."
Ale v očích šoférů se zračilo tak pevné rozhodnutí, že bez dalších námitek sáhl pro peníze.
Ještě ani nevstrčil ruku do kapsy a Udalov už přesně věděl, jaká ta třírublovka bude.
A taky ano! Novoučká, bez jediného faldíčku. Kdyby ji podrobili analýze, určitě by se ukázalo, že nebyla zhotovena dnes, ale kdovíkdy v budoucnosti.
Šofér si samozřejmě peníze od cestujícího časem nevzal. Přinesl tác lahví a když byli zase na dně, bylo na cizinci, aby přinesl další.
"Tak co?" zeptal se Udalov, když se cizinec nejistým krokem vracel ke stolku. "Prodavačka si ničeho nevšimla?"
"Čeho si měla všimnout?" zeptal se cizinec a upřel na Udalova pronikavý pohled. Udalov zrozpačitěl:
"Ale to jsem... jen tak žertoval."
"A na jaké téma jste ráčil žertovat?"
To jsou mi nějaké netýkavky, tihle hosté z budoucnosti, pomyslel si Udalov.
"Znám takovou anekdotu," řekl Kornelius. "O tom, jak dva padělatelé udělali čtyřrublovku a když ji u souseda vyměnili, dostali za ni dvě dvourublovky. Chacha-cha!"
Nikdo se nezasmál. Jenom ten starší šofér se zeptal:
"Copak jsou taky čtyřrublovky?"
"Nejsou!" řekl pevně cizinec cestující časem. "Náhodou vím, že sovětská státní banka nevydala a nevydá emise ani po čtyřech, ani po dvou rublech!"
"Tak na zdraví ministra financí!" pozvedl sklenici Kolja. "A aby se nám to líp počítalo, ať nám dávají výplatu jen v desetirublovkách!"
"Pěkně nových," přidal se promyšleně Udalov.
"To máš jedno. Nové jako staré," řekl Kolja.
"O čem to mluvíte?" ohradil se podezřelý cizinec nejistě. "Například já mám nových bankovek spoustu. Před odjezdem jsem bral prémie."
Vytáhl z kapsy balíček a zašustil dvaceti novými, krásně vybarvenými papírky. "Prostě mi takové dali."
"Kde?" zeptal se rychle Udalov, aby ho zmátl.
"Není to jedno?" mávl rukou Kolja. "Co je nám do toho?"
Příchozí z budoucnosti se podíval mrzutě na Udalova a zamračil se. Pokus o odhalení se mu zjevně nezamlouval. Však já se ti dostanu na kobylku! pomyslil si Udalov.
Na tribuně před pomníkem se objevili představitelé města a čestní hosté. Primátor Bělov přistoupil k mikrofonu a lidé se obrátili, aby vyslechli řeč.
"Tak já půjdu," ozval se cizinec. "Děkuji vám velice."
"Půjdu s vámi," nabídl se Udalov čile.
"Děkuji. Já se obejdu i bez vás," řekl muž, blýskl brýlemi a bokem, jako krab, se tlačil k tribuně.
"I nech ho být!" řekl Kolja. "Ať si jde."
"Musím," vydechl Kornelius a rychle se sbíral. "To je cizinec...," ale uvědomil si, že zbytečně mluví. Šoféři měli najednou plno zájmu:

"Cizinec?" podivil se ten starší.
"Jaký cizinec? Jak to víš?" ptal se Kolja. "To jako myslíš, že je z Moskvy?"
"Ale ne. Mám takové podezření," řekl Udalov a už se tlačil davem. Najednou v hlavě cítil vypité pivo a hrozně se mu chtělo spát. Ale věděl, že nemůže. Nesmí! K odhalení tajemného cizince zbýval už jen krůček.
"Kornelie!" zvolala Xenie, která zahlédla v davu jeho pleš. "Kam se zase cpeš?"
Naštěstí v té chvíli mávl primátor Bělov rukou, ozvala se dechovka a padající plachta odkryla bronzovou postavu cestovatele.
Udalov se prodíral davem a snažil se neztratit směr, kterým zmizel nevrlý host z budoucnosti. Znenadání vrazil přímo do něj. Cizinec si svého pronásledovatele naštěstí nevšiml, protože měl plné ruce práce. Zapisoval si něco do notesu a přitom se usilovně snažil, aby mu neupadla aktovka. Kornelius taktně posečkal, než cizinec dopíše. Stejně mu neměl kam utéct.
Pak začaly projevy.
Cizinec strčil notes do aktovky a Udalov ho lehce poklepal po rameni.
"To jste vy?" podivil se muž bez valného nadšení. "Co si přejete?"
"Abyste se přiznal!" udeřil Kornelius přímo.
"Poslyšte, neobtěžujte!" ohradil se příchozí z budoucnosti a marně se snažil zmizet v davu.
Ale to už ho Udalov pevně držel za klopu saka.
"Vy mi nerozumíte!" řekl Kornelius vemlouvavě. "Vy už tam musíte být přece velice humánní a rozumní. Tak když už jste jednou tady, snad si můžeme rozumně popovídat."
"Proč si myslíte, že 'my tam', jak jste se ráčil vyjádřit, musíme být velice humánní a rozumní?" žasl cizinec. "Kde jste se to dočetl?"
„Já jsem to nečetl. Já to předpokládám," vysvětlil Udalov. "Jinak by přece život neměl žádnou cenu... ani smysl."
"Utěšená představa," zavrtěl hlavou cizinec. "Ale o mně to rozhodně neplatí. Já sám jsem egoista, jenž prožil větší část svého života zcela neužitečně. Kromě toho mám rád peníze a nemám rád vlastní ženu. Ujišťuji vás, že je to pravda pravdoucí."
"Dobrá. Všude je něco," nevzdával se Udalov. "Ale stejně bych se k vám chtěl podívat."
"Tak přijeďte. Co vám brání?" řekl netrpělivě cizinec.
"Přijedu!" rozhodl se Udalov.
"To jako myslíte, že se přestěhujete?" ptal se opatrně cestující časem.
"Třeba. Nebo alespoň načas."
"To by ovšem chtěl leckdo."
"Samozřejmě! Kdyby o tom ovšem věděl," usmál se Kornelius.
Cizinec trochu vykulil oči a zdálo se, že začíná mít jisté podezření.
Chvíli bylo ticho. Udalov by ještě rád něco řekl, chtěl nějak projevit pohostinnost a vylepšit vzájemné vztahy. Ale jak?
"U nás je ovšem taky hezky," řekl opatrně. "Třeba okolí. Přímo okouzlující. Lesy, chlumy... I tetřevy tu lovíme..."
"Lov je krutost!" prohlásil host z budoucnosti. "Zvířata se musí chránit! Snažit se je pochopit, a ne je lovit! Víte kolik druhů už vyhynulo do naší doby?"
"Správně," přisvědčil horlivě Udalov, který se minulý týden taky chystal na tetřevy, jenže zaspal a lovci odešli bez něho, čímž ho naštvali. "Naprosto s vámi souhlasím. Ještě tak posedět s udičkou..."
"Jaký v tom vidíte rozdíl?" zeptal se cizinec přímo. "Myslíte, že ryba nechce žít?"
"Jéje! A jak...," zasmál se Kornelius.
A zase bylo ticho.
Navázat kontakt se jaksi nedařilo. Muž roztržitě naslouchal projevům z tribuny a očima bloudil kolem, jako by v davu hledal skulinku, kterou by se vytratil.
"Ale u nás jsou i slušní lidé," vzchopil se znovu Udalov. "I když to byli vášniví lovci. Třeba takový Turgeněv. To byl spisovatel v minulém století. Napsal Lovcovy zápisky."
"Jo. Četl jsem to," řekl příchozí z budoucnosti nerudně. "Přesto je chladnokrevné vraždění živých tvorů amorální!"
"Nějaký kazatel, co?" ozvalo se za Udalovovými zády.
Kornelius se otočil a uviděl šoféra Kolju, který puzen zvědavostí i snahou pomoci se protlačil davem a vyslechl jejich rozhovor. Tys mi tady chyběl! pomyslel si Udalov.
Cizinec blýskl brýlemi po Koljovi a dotčeně pravil:
"Zajímá-li vás, zda mám nějaké ideály, pak vám mohu říct, že ano. Máte-li však na mysli křesťanského boha, pak ne!"
"Takovýhle lidi já znám!" řekl Kolja a zapálil si bělomorku. "Vepřovej řízeček, to jo, to si dají. Ale živočišná výroba je jim amorální."
Dva protivníci najednou byli i na příchozího z budoucnosti moc. Obrátil se, s nečekanou čilostí se prosmýkl pod loktem jakéhosi muže a zmizel v davu. Udalov ho zahlédl ještě na kraji náměstí. Chtěl se vrhnout za ním, ale Kolja ho zadržel:
"Nech ho! Raději mi vysvětli, co je to vlastně zač. Já taky cítím, že s ním něco není v pořádku... Jenže bych asi neuměl říct proč."
"Ale taková zvláštní záležitost," nevěděl honem kudy kam Udalov.
"Jen povídej," řekl Kolja.
Držel Kornelia pevně za ruku a lidé kolem se už po nich začali ohlížet. Aby se vyhnul skandálu, řekl Udalov:
"Pojďme odtud."
"Tak pojď," souhlasil Kolja.
Konečně se vymotali z davu. Korneliovi poklesla nálada a cizince nebylo nikde vidět. Lov na člověka z budoucnosti se

nepodařil, pomyslel si hořce Udalov. Jako ti tetřevi! A co! Možná že ani z budoucnosti nebyl, snažil se uchlácholit sám sebe.
Vzal si od Kolji papirosu a pověděl mu všechno o svých podezřeních.
Kolja se ukázal být kupodivu bystrým mládencem. Hlavní myšlenku pochopil okamžitě, i když se k ní stavěl dost kriticky. Měl vlastně stejné námitky jako Pogosjan:
"Proč by cestoval z budoucnosti právě do Guslaru, i když Velikého? Pro tuhle merendu?"
Z obou ještě táhlo vypité pivo.
"Vůbec nic nechápeš," zabručel Udalov. "Vůbec nechápeš, jakou jsme promarnili šanci. Víš, co jsme se mohli všechno dovědět?"
Kolja se podíval vážně na Udalova a řekl:
"Jen klid, příteli! Kolja to zařídí. On tě urazil... Mlč! Já to vím. Urazil tě! Ale teď ho najdeme a trochu ho zmáčknem. Mlč! Stačí, když řekneš, a Nikolaj to zařídí. Pojď!"
Kolja šel rozvážně vpředu, Kornelius se motal za ním a bručel:
"Nic nechápeš, Koljo! On mě neurazil. S ním nemůžeme takhle... Je to přece host!"
"Pojď a nezdržuj!" řekl Kolja. "Bůhvíco si zapisoval do toho notýsku, špión... Jen pojď, všechno se dovíme. Mně se nevykroutí!"

Příchozí z budoucnosti utekl až k řece, k Dmitrijevskému chrámu. Tam si sedl v parku na zelenou lavičku a znovu otevřel notes. Na náměstí odtud nebylo vidět, a dokonce i hluk zesilovaný reproduktory sem doléhal jen nezřetelně. Cítil se v bezpečí.
Ale poněkud křivolaká cesta náhodně zvolená Koljou a Korneliem vedla nejen do parčíku, ale přímo k zelené lavičce. Když cizinec uviděl své pronásledovatele, zastrčil notes do aktovky a chtěl vzít nohy na ramena.
Pozdě!
"Stůj!" křikl Kolja. "Ruce vzhůru! A nepokoušej se nám uniknout!"
Cizinec důstojně rezignoval:
"Ani mě nenapadne," mávl rukou. "Co chcete? Peníze? Prosím, vemte si, kolik chcete...," pokusil se vytáhnout balíček nových bankovek, ale Udalov ho rozhodným gestem zadržel:
"Copak jsme nějací lupiči!? Vy jste nás nepochopil."
"Ovšemže nejsme lupiči!" řekl přísně Kolja. "Tak snadno se nevykoupíš. My jsme tě odhalili! Ty jsi přišel z budoucnosti! Přiznej se!"
Cizinec krutě zalitoval, že to nejsou lupiči a že se jeho podezření potvrdilo.
Kornelius pohlédl vyčítavě na Kolju. Takhle to všechno zkazí.
"To není pravda," řekl cizinec a stále ještě doufal, že to snad přece jen budou lupiči. "To mi nemůžete dokázat!"
"My to nepotřebujeme dokazovat," řekl sebevědomě Kolja. "My tě teď prohledáme a co najdeme? No falešné doklady, přece!"
"Já s sebou žádné doklady nemám," ozval se cizinec. "Já je nechal v hotelu."
"No ovšem! Oni s sebou raději žádné doklady nevozí, to je přece jasné," pokýval hlavou Kornelius. "To je také nejrozumější. Než falešné, tak raději žádné."
"Ještě něco?" zeptal se cizinec s lichou nadějí. "Mohu už jít?"
"Až se přiznáš, tak si jdi!" trval na svém Kolja.
"Pochopte to konečně. Vy ztrácíte čas, my ztrácíme čas a přitom máme o vás čistě vědecký zájem," přidal se Udalov.
"Přesně tak!" ozval se znovu Kolja. "Nás si jen tak nekoupíš!"
Cizinec se zachmuřil a uvažoval.
Korneliovi se zdálo, že příchozí z budoucnosti konečně pochopil bezvýchodnost svého postavení a že už nebude zapírat, ani se vzpouzet.
"No tak!" naléhal Udalov. "Ze kterého jste století?"
Cizinec hluboce povzdychl a pod brýlemi se mu objevily slzy. V té chvíli se na schodišti chrámu objevily dvě dívenky v kalhotách a pestrých blůzičkách.
"Podívej!" povídá jedna, která si dosud nevšimla dramatu, jež se odehrávalo opodál. "Podívej ty nádherné fresky ze sedmnáctého století! Ta exprese...!"
"A ta kachlová kamna! Vidělas ta kachlová kamna, Nelly?"
"Viděla... Podívej! Kdo je to tam dole?"
Děvčata seběhla po schodišti a zamířila k Udalovovi, Koljovi a cizinci.
"Sergeji Petroviči," překřikovala jedna druhou. "Měl jste úplnou pravdu. Ten Poslední soud vůbec není komponován podle obvyklého kánonu. Guslarská škola opravdu existovala! Rapport si udělal pěknou ostudu."
Poměr sil se změnil.
Aha! Telepaticky si přivolal posilu! pomyslel si Udalov. Teď jsou tři, a my jenom dva. A ty holky? Kdoví jestli to není jejich Bezpečnost?
"Jaké štěstí!" zvolal cizinec s úlevou. "Už jsem si myslel, že vás nikdy neuvidím."
"Oni vám něco dělají?" zeptala se podezíravě jedna z dívek "a podívala se přísně na Udalova.
"Ale kdeby! Vůbec ne," řekl Kolja a táhl Kornelia za rukáv pryč.
"Za chvíli přijdou naši," dodala dívka významně.
Propánakrále! Kolik jich tady vlastně je? polekal se Kornelius. Jestli jsou agresivní, tak je s námi amen.
A jako by slyšeli, co dívka povídá, objevili se ve dveřích chrámu ostatní. Bylo jich asi deset, s fotoaparáty, notesy a

kamerami. Byli vysocí i malí, mladí i staří a ke všemu s nimi byla Jelena Sergejevna z městského muzea.
No maucta, to bude ostuda! pomyslel si Kornelius a poslušně ustupoval za Koljou.
"Áá! Tady jste, profesore!" zvolal jeden z cizinců. "Skvost! Nádhera!! Nenalézám slov..."
"Koukám, že si svého profesora vážíte," ozval se Kolja.
"Ovšem!" řekla dívka. "To všechno jsou jeho žáci. Toho si váží celý svět."
Když profesor odcházel, bezpečně obklopen suitou svých žáků, mrkl na Udalova s netajenou úlevou.
Kornelius k němu pocítil úctu i vděčnost. Vždyť na ně mohl zavolat i Bezpečnost.
Na Udalova dolehla únava i vypité pivo. Zhroutil se na lavičku a složil hlavu do dlaní. Kolja se sedl vedle a řekl:
"Tak nám to nevyšlo, co? Myšlenka to ovšem byla velkolepá!"
"Nejraději bych na všechno zapomněl," řekl hořce Kornelius. "Jenom, prosím tě, nikomu ani slovo!"
"Neboj! To víš. Mě taky viděli. A vůbec, co sis od toho sliboval?"
"No jako že by nám třeba vyprávěl o naší budoucnosti a tak."
"M-no jo...," řekl Kolja a rozpačitě se zvedl. "Tak já abych šel. Jinak jsi fajn kluk, ale trochu ti haraší na cimbuří. Člověče, už ve škole nás přece učili, že cestování časem není možné!" Vstal, strčil něco Korneliovi do kapsičky u saka a šel. Cestou se ještě otočil, zamával a přátelsky se usmál.

Udalov s návratem nespěchal. Kdoví jestli si toho lovu na profesora někdo nevšiml a to by pak byly radosti...
Roztržitě sáhl do kapsičky, aby se podíval, co mu to tam Kolja dal. Ukázalo se, že je to kartička, jako bývají reklamní kalendářky.
Kornelius zíral jako ve snách.
Nahoře na okraji bylo zlatými číslicemi vytištěno 2075!
Na rubu byl obrázek.
Město s velkými domy, na obloze létající stroje a zářící slunce. Obrázek byl plastický a lístečky na stromech div neševelily ve větru budoucnosti.
"Stůj!" křikl Udalov do prázdna. Pak rezignovaně zašeptal: "Koljo, Koljo!"
Obrátil kartičku a všiml si, že pod nápisem Guslar Veliký je něco připsáno:

NÁPAD TO BYL DOBRÝ. PAK JSI VŠAK UDĚLAL CHYBU. NEZLOB SE.

Kolju už Udalov samozřejmě nenašel.

Studnice moudrosti
Korneliovi Udalovovi se zjevil ve snu mimozemšťan.
"Poslyš, Kornelie," řekl. "My v galaxii známe tvou slabost pro kosmická přátelství."
"To ano," souhlasil Kornelius. "V rámci daných možností věřím v takové kontakty..."
"Kuš!" přerušil ho mimozemšťan. "Času je namále!" Mimozemšťan byl zahalen do jakési přikrývky a zářil tak, že bylo těžké rozeznat jeho tvary.
Kornelius pochopil, že se mu to všechno jenom zdá, ale nijak nespěchal s probuzením. Konečně proč by si s cizincem nepopovídal?
"Poradili jsme se," pokračoval mimozemšťan a popolétl blíž, takže se i Kornelius dostal do sféry jeho zářivé aureoly. "Poradili jsme se a dospěli k závěru, že se nám docela hodíš. Rozumíš?"
"Rozumím," řekl nechápavě Kornelius.
"A tak jako výraz uznání tvých minulých i budoucích zásluh jsme se rozhodli svěřit ti dar. Ne ledajaký! Dar přímo kosmického významu. Současně tě však musím upozornit, že tento dar je také zkušebním kamenem celé vaší planety, všeho lidstva. Budeš-li si s ním vědět rady, znamená to, že lidstvo dozrálo. Ne-li, budeme muset ještě počkat."
"A směl bych se zeptat, proč jste si vybrali zrovna mě?" zeptal se Kornelius skromně.
"Už jsem ti to řekl: za zásluhy. A kromě toho také proto, že jsi v zásadě docela obyčejný, dalo by se říct průměrný občan Guslaru."
"No dovolte!" ohradil se Kornelius dotčeně.
"Nezdržuj!" přerušil ho znovu mimozemšťan. "Spěchám. Už mi dochází energie. Na tohle telepatické spojení bylo třeba vypnout světlo na třiadvaceti planetách. Tak nezdržuj! Tady je dar a na shledanou! Jo! A pro případ, že by sis s ním nevěděl rady, stačí říct 'dost té hry' a všechno se vrátí na své místo. Jasné?"
Udalov nestačil odpovědět, dokonce ani pro dárek nenatáhl ruku, když se zablesklo a - on se probudil.
Bylo ještě časně ráno. A pršelo. Vedle spala Xenie a vzdychala ze sna. To bych rád věděl, jestli slyšela náš rozhovor? pomyslel si. Někde v domě zazvonil budík. Aha, půl šesté, uvědomil si Kornelius. Děda Ložkin začne ranní rozcvičku a pak nasype ptákům.
A co! Sen jako sen. Možná že tady žádný mimozemšťan ani nebyl.
Kornelius vytáhl ruku zpod přikrývky. Byla prázdná. Po daru ani stopa.
"Nesmysl," řekl Udalov a zase usnul. Podruhé se vzbudil v půl osmé. Syn Maximka se chystal do školy. Xenie se už otáčela v kuchyni.
"Úkoly máš?" ptala se syna. "Včera jsi s tím Šaškou zase honil mičudu až do tmy!"
"Sme nic neměli," odpověděl Maxim Udalov, který svému otci jako by z oka vypadl. Stejný pršinos, stejné plavé vlasy i stejné sklony k marnému fantazírování.
"Jak to, že jste nic neměli?" zlobila se Xenie. "Dívala jsem se do žákovské knížky a bylo tam něco o vzpouře střelců!"

"Ale to já umím," řekl Maximka.
"Propána!" zaúpěla Xenie. "Kdybych já tak měla čas tě kontrolovat! Já bych tě prohnala! Ale to je domácnost..."
"Xenie!" řekl Udalov. "Vždyť jsi mě vzbudila. A včera jsem ti říkal, že jdu do kanceláře až v jedenáct."
"To je jedno! Vstávej!" odsekla Xenie, která bez námahy přenesla své podráždění ze syna na otce. "Kolikrát jsem tě už prosila, abys spravil zámek v předsíni. Jednoho krásného dne nás všechny odnesou, a ty si toho ani nevšimneš. A vůbec! Tvůj syn se už zase neučil a o vzpouře střelců ví starou belu!"
"Jak to, že nic nevím?" ohradil se vzpurně Maximka. "Já toho náhodou vím víc než vy. Vy ani nevíte, že to povstání potlačil Suvorov."
"Dějepis jsem tedy pozapomněl, to je fakt," připustil Udalov senior. Ale najednou mu něco blesklo hlavou. Jako by se před jeho očima otevřela stránka učebnice. Udalov jí přečetl a s ledovým klidem dodal: "Jenže jestli vás, chlapče, učí, že povstání střelců potlačil Suvorov, tak vás to tedy učí špatně. Zejména když vezmeme v úvahu, že za tím stála starší sestra Petra Velikého, carevna Sofie a její vojevůdce kníže Golicyn. A mimochodem, Suvorov se narodil až v roce 1730, takže s povstáním střelců nemohl mít nic společného. To je snad jasné!"
Když domluvil, spustil nohy z postele, nahmatal trepky a vstal. Maximka stál u dveří jako solný sloup.
Xenie vyšla z kuchyně s vařečkou v ruce a zeptala se:
"To máš přímo z hlavy, nebo sis to někde přečetl?"
"Co by! Přímo z hlavy!" odpověděl Kornelius. "Ty mazej do školy a příště se nepokoušej klamat otce! Hm... on si klidně řekne Suvorov...," pohoršoval se.
"Pojď jíst," zvala ho smířlivě Xenie. "Vystydne ti kaše."
"Představ si, co se mi dneska zdálo," řekl Udalov a definitivně pustil Suvorova z hlavy. "No představ si, že se mi zjevil mimozemšťan a povídá: 'Soudruhu Udalove, za tvoji pokrokovost ti předávám mimořádný dar!' No fakt to tak povídal."
"Ty se jednou z těch tvých Marťanů pomineš, Kornelie," povzdychla si Xenie. "A co ti to dal za dárek?"
"V tom to právě vězí. Já nevím. Probudil jsem se asi moc brzy."
"No vidíš! To zase mně se včera zdálo o tanku, na kterém viselo sousedovic prádlo. To taky určitě něco znamená!"
"No to určitě!" řekl Udalov znechuceně a bylo mu líto takového vzácného snu.
"Mimochodem," pokračovala Xenie, "včera přišel účet za elektřinu. Dva rubly čtyřicet dvě kopejky! To je hrůza, kolik ta lednička žere!"
"Dva rubly čtyřicet tři," opravil ji automaticky. "A představ si, že když se mnou ten mimozemšťan mluvil, museli prý vypnout proud na několika planetách."
"Dva rubly čtyřicet dvě!" řekla Xenie. "Já jsem se koukala!"
"Vždyť říkám: dva čtyřicet tři!"
"Co pořád máš? Dnes jsem ten účet uložila. To už jsi tam zase strkal nos?"
"Já jsem ten tvůj účet vůbec neviděl," ohradil se Kornelius. "Prostě vím, že to jsou dva ruble čtyřicet tři kopejky."
"Tak moment!"
Xenie vyndala z komody fedoskinskou krabičku, která měla na víčku namalovanou tačanku. Kdysi ji dostali od spolužáků jako svatební dar. Otevřela ji a hned navrchu ležel modrý účet.
"No prosím!" řekla Xenie. "Rač se pře..."
Ale účet už mu nepodala. Na lístku stálo jasně 2 rubly 43 kopejky.
"Ty jsi sem lez!" řekla s určitostí nepřipouštějící námitky.
"Co bych tam lez? Prostě to vím," ohradil se Udalov.
"Nepovídej! Čmuchal jsi tady. Žárlíš! Hledáš, kam si schovávám dopisy."
Kornelius na ni vyvalil oči:
"To bych rád věděl, kdo by ti asi tak psal!"
"Jen nech být! Takový Kolja Semjochin mi dělal lecjaké návrhy," zapýřila se.
"Jenže ten tvůj Kolja Semjochin si už na tebe dvacet let ani nevzpomněl."
"Nevzpomněl...," zaštkala Xenie. "Ale proč si na mě nevzpomněl?! Protože jsem svoje nejkrásnější léta promarnila s tebou!"
Přejela si rukama po obšírných bocích a vzlykla.
"No tak!" řekl Udalov a kvapem se chystal na cestu. "Vždyť přece o nic nejde..."

A protože po spěšném ústupu měl Udalov dost času, vydal se ke stavebnímu úřadu oklikou. Vzal to po nábřeží, okolo chrámu, kolem starého kupeckého domu Anučinových a nakonec přes zářijově pestrou a veselou tržnici.
Cestou uvažoval o okolnostech, které přivedly k moci Petra Velikého. Dříve ho to nikdy ani nenapadlo. Neměl na to prostě čas. Ale teď si uvědomil, jak žalostně málo toho ví. Vždyť nezná ani to, co je v učebnici. Najednou ho začala zajímat i role, kterou v tom sehrál bojar Šaklovityj. Jenže učebnice o tom téměř nic nepravila.
Kolem něho spěchaly do školy děti. Kornelius právě míjel jednu dívenku a mimoděk se zadíval na její aktovku.
Najednou jí řekl:
"After morning tea I go to school."
A řekl to dokonce víceméně se správnou výslovností.
"Prosím?" obrátila se k němu dívenka. "A tak! Vy také probíráte tuto lekci?"
"A-a-ano," připustil Udalov a zrudl při nečekané lži. Ve škole se sice jazyky učil, ale učil se němčinu a později se už o ni stejně nezajímal. A tak mu bylo divné, že řekl anglickou větu a dokonce věděl, že je anglická. Ovšem větu mohl někde zaslechnout a zapamatovat si ji.
Jenže problém spočíval v něčem jiném. Udalov uměl nejen tu větu, ale uměl celou učebnici angličtiny pro pátý ročník.

A to úplně celou. Na požádání mohl odříkat kteroukoliv stránku včetně tiráže, nákladu, jména korektora i data předání rukopisu do sazby.

Když o tom později přemýšlel, nedokázal pochopit, jak to, že mu nedošlo, že právě tohle byl onen kosmický dar. Ale nic nepochopil, jen se podivil a šel dál.

Na lavičce před technikou seděli budoucí kapitáni a biflovali trigonometrii. Do Korneliovy hlavy se hrnuly tangenty, exponenciální i Dirakovy funkce, které se najednou pomíchaly s vyčerpávajícím návodem na přípravu moučných jídel, neboť ze sousedního domu vyšla buclatá paní s kuchařkou v ruce.
To jsou mi věci! pomyslel si Udalov. Co všechno člověka nenapadne.

U vchodu do tržnice ležela na vratkém stolku hromada knížek v bílé obálce. Vedle v krabičce od mýdla byly drobné. Na obálce byl portrét jakési panovnice a titul Tajemství zlaté rakve. Lidé, kteří vycházeli z tržnice, se zastavovali u stolku a kupovali si knížku v naději, že je to detektivka.
Korneliův známý Míša Stendhal, redaktor místních novin, si také koupil tajemnou knížku o zlaté rakvi a obrátil se na Udalova:
"A co vy?"
"Jednak se nezajímám o archeologii a pak, tohle je hrozně nudné," netajil se svým názorem Kornelius.
"Občanéé!" překřičela Kornelia prodavačka. "Kupte si nový román o tajemství Egypta! Kdo zabil Nefertiijti? Tajemství starého paláce na březích Nilu!"
Stendhal se káravě podíval na Udalova: "Málo čtete, Kornelie Ivanyči!"
"Čtu, kolik stačím," namítl důstojně Udalov. "Ne míň než ostatní. A tohle je příliš odborné. Tak pro specialisty..."
"Jak to můžete vědět?!" zaječela prodavačka. "Vždyť jsme tu knížku dostali teprve dneska v noci. A tady stojím sotva patnáct minut! To jsou dneska lidi! Vymyslí si kdeco, jen aby člověka otrávili!"
"No dovolte!" rozhorlil se Kornelius a přestal se kontrolovat. "Otevřte to vaše Tajemství na straně - řekněme na straně sto třicet! Máte to? Začínám od jedenácté řádky shora."
Stendhal rychle listoval a okolo se zastavovali zvědavci.
"... Tady na severu hlavního města byly nalezeny šperky se jmény ostatních panovníků a panovnic."
Kornelius přimhouřil oči a monotónně odříkával: "V omezeném počtu se tu vyskytovaly kartuše se jmény Amenhotepa IV., ve větším množství pak jména Smenchkarého, Tutanchamóna a jeho ženy Anchesenamón. Spolu s kartušemi Nefer..."
"Zadržte!" zvolal Míša Stendhal. "To je přímo černá magie!"
"Ale jděte, Míšo," ohradil se Udalov vyčítavě.
Kornelius se rozhlédl po kolemstojících. To už byl okolo celý zástup. Všichni drželi v ruce bílou knížku otevřenou na straně sto třicet a němě pohybujíce rty, proměřovali Udalova.
"Víš co?" řekl nějaký plešatý strejc ve vojenské blůze. "Přečti nám něco ze strany sto dvacet! A hned odshora! Možná že se tu stotřicátou speciálně naučil," upozorňoval dav zvědavců.
"Jak je libo," řekl Udalov. "Jenže v tom to není..."
"Jen čti! Čti!" ozývalo se kolem a lidé začali listovat stránku sto dvacet.
"Kde to jsme, co?! Za knížku nikdo nezaplatí, obálka je bílá, kdekdo ji ušmudlá a kdo to pak koupí?" mumlala prodavačka, ale nikdo si jí nevšímal.
"Ho," začal Udalov. "To je rozdělené slovo ze stránky sto devatenáct. Tedy: ho pro Réa. Anchesenamón, s přáním, aby žila věčně...!"
"Správně!" žasl u vytržení strejc v blůze. Vytáhl z kapsy jablko, červený jonatan, a podal ho Udalovovi. "Jen si vem! Nestyď se. S takovým nadáním bys měl studovat."
"Děkuju," řekl Udalov a zrozpačitěl. Uvědomil si, jak asi vypadá. U vchodu do tržnice stál jeho šéf a pod vousy si mumlal o starověké arabské republice.
"Kornelie Ivanoviči," řekl Stendhal, když dohonil Udalova, jenž se dal na zbabělý útěk. "Poslyšte, já s vámi musím mluvit."
Za nimi se nesl hlas prodavačky, která se konečně vzpamatovala:
"Kupte si novou detektivku o tajemství sarkofágů! Kdo zabil královnu Nefertiijti a jejího muže! Právě dnes přišla z Moskvy!"
Stendhal ani nestačil uchopit Udalova za loket, když nové události upoutaly jeho pozornost:
Po ulici, s hlavami zvednutými k byzantským cibulkám chrámu, se šinula skupinka zahraničních turistů, což je v Guslaru Velikém zjev kromobyčejně vzácný. Větší část tvořily postarší naondulované dámy v kloboučcích, ozdobenými papírovými či nylonovými květy.
Manželé těchto dam, nepochybně zaoceánští penzisté, byli ověšeni různými polaroidy a nikony a vypadali dobromyslně.
Živě se mezi sebou bavili.
Udalov kousal červené jablko a úžasem se nemohl pohnout z místa. Rozuměl jim každé slovo! A nejen to, slovo od slova znal i obsah anglo-ruských konverzací, které vykukovaly dámám z kabelek a pánům z kapsy.
Každá jejich věta končila vykřičníkem:
"Co je to za nepořádek!"
"Pohleďte! Ta velkolepá barbarská architektura!"

"Můj bože, to mokro!"
"Missis Henry, podívejte se na toho domorodce s jablkem v puse! Jak je komický! Ta slovanská bezprostřednost!"
"Hrome, co bude s tou snídaní! Takových hodin a průvodkyně bůhvíkde!"
"Ten chrám by vypadal na pozadí Nótre-Dame de Paris velkolepě!'
"To jsou poměry! My tady platíme tvrdou valutou..."
"Ach, co to říkáte!"
"No jen se podívejte na toho domorodce s jablkem!"
Udalov konečně pochopil, že ten domorodec s jablkem je on sám. To ho dohřálo! Vykročil a s příjemným brooklynským přízvukem pravil:
"Promiňte nevzdělanému domorodci, ale zřejmě hledáte hotel Vologdu. To prosím zahnete tady nalevo a budete stát přímo před ním."
"Ach!" hekla missis Henry. "Promiňte, co jste to říkal?"
"Myslím, že se vyjadřuje přinejmenším stejně srozumitelně jako prezident Nixon," řekl její manžel. "Takže ho poslechnem a půjdeme vlevo. Díky, pane!"
Celá skupina poslušně odšuměla, jen malý turista s napomádovanými kučerami stál rozpačitě na místě.
"A co vy?" zeptal se anglicky Kornelius. "Ach tak, vy jste Portorikánec."
Udalov hladce přešel na španělštinu a zopakoval instrukci v Portorikáncově mateřštině.
"O gracias, seňor!" zvolal turista. "Víte, když někdo mluví anglicky tak plynně jako vy, bohužel všemu nerozumím."
Pak zamával šosy svého dlouhého sáčka a vyrazil za skupinou.

Stendhal se konečně vzpamatoval do té míry, že byl schopen zacvaknout sanici a zeptal se:
"Kornelie Ivanoviči, jak to, že jste mi nikdy..."
"Co jsem vám měl povídat?" řekl Udalov. Pak mávl rukou a rychle vykročil ke stavebnímu úřadu, aby si cestou v klidu promyslel dnešní události a přijal příslušné usnesení.
Už se viděl být hlavním tlumočníkem Inturistu. Představoval si, jak se na Šeremeťjevském letišti otvírají dveře letadla a vystupují urostlí černoši.
"Vítám vás!" osloví je plynnou svahilštinou.
Po nich přiletí obyvatelé Maledivských ostrovů:
"Buďte nám vítáni," pozdraví je jejich rodným jazykem.
Po schůdcích sbíhají japonské děti s praporky v rukou:
"Vítejte," říká jim Udalov v jazyce Země vycházejícího slunce.
Ale to už sem utíká sám nejvyšší vedoucí mezinárodního oddělení:
"Soudruhu Udalove!" volá a hlas mu selhává vzrušením. "Soudruhu Udalove! Tady máte diplomatický pas a tamhle je vaše letadlo. Musíte okamžitě do Addis Abeby. Našli tam nějaký nápis v docela neznámém jazyce a Unesco trvá na vaší účasti!"
"Dimethylester kyseliny ftalové, osm gránů," proletělo Udalovovi hlavou, "vodný roztok amoniaku - nesmysl! Na co vodný roztok amoniaku?"
Udalov zvedl oči a v otevřeném okně lékárny uviděl magistra Saviče, jak něco píše do svého zápisníku.
"Vynalézáte nové léky?" zeptal se Udalov.
"Ale, jen tak mě něco napadlo..."
"Co je to vlastně ten amoniak?"
"Čpavek," řekl lékárník a vykulil oči údivem. "To jsem mluvil nahlas?"
"Totiž, tedy - ano, tak nějak," řekl Udalov a raději spěchal dál. Hlavu měl plnou vědomostí, a to za pouhé dvě hodinky chůze.
To už Kornelius začínal chápat, že se situace komplikuje a že jeho paměť s tím nemá vůbec nic společného. On vlastně získal schopnost vstřebávat libovolné informace, ke kterým se přiblížil. A ani se nemusel namáhat otevřít knihu, nebo nahlížet do cizího notesu. Prostě stačilo, aby se přiblížil. Určitě by stačilo položit před sebe pár učebnic a za několik vteřin by je znal do posledního písmene.
To jsem blázen! řekl si Udalov. A co když to má hlava nevydrží?
V té chvíli minul novinový stánek. Jako houba do sebe nasál obsah všech novin a časopisů. Dokonce i z remitendy, která ležela v balíku pod pultem. Naštěstí tam bylo i starší číslo časopisu Zdraví, kde byl článek pojednávající o tom, že normální člověk využije v nejlepším případě jediné procento kapacity svého mozku. Ostatní buňky leží ladem.
"Aha!" řekl Udalov a zastavil se uprostřed ulice. "Vždyť to je přece jasné. To je ten dar! To nebyl žádný sen, nýbrž fantastická skutečnost."
Ale jestli ten lesklý mimozemšťan říkal pravdu, pak se s tím darem musí umět zacházet. Je třeba ho využít ku prospěchu lidstva a přispět tak k meziplanetárnímu přátelství a porozumění.
Jaký další krok tedy musí udělat rozumný člověk, jestliže se chce stát akademikem nebo v nejhorším případě členem korespondentem?
Jít do knihovny? Vyloučeno! Tam do sebe člověk mimoděk vstřebá tolik všelijakých nesmyslů, že na to devětadevadesát procent mozku nebude stačit.
Co se dát k dispozici medicíně? Ts! Škoda času!
Mezitím automaticky kráčel dál, až se zastavil u dveří stavebního úřadu. Ruka mimoděk otevřela dveře a ústa mechanicky pozdravila.
Už z toho byl tak zpitomělý, že když se ho účetní zeptal, má-li zveřejnit údaje o plnění plánu, odpověděl:

"Akademie věd si s tím poradí líp!" A vykročil ke své kanceláři.
Tam se posadil za stůl, lokty položil na hromadu zpráv a hlášení a nerušené pokračoval v úvahách.
Diplomatická kariéra by taky nebyla k zahození. Černá volha před velvyslaneckou rezidencí, vážení kolegové s koktajly a whisky, dámy v hlubokých dekoltech...
Nebo co takhle kosmický program?
Taky by se ovšem dalo bádat o starých civilizacích a dovědět se třeba, existovala-li opravdu Atlantida, nebo zda je to jen výmysl. To by vedlo k tiché pracovně akademika i k bezplatným poukazům do rekreačních středisek pro čelné myslitele. Samozřejmě že ani mezinárodní kongresy a sympozia by nebyla zanedbatelná...
Ne, ne! rozhodl se Udalov. Jen žádný spěch! Kdoví zda to všechno zítra nezmizí a pak bych vypadal jako blbec.
Přes oběd zajdu na techniku a vypůjčím si pár učebnic vyšší matematiky. To nikdy nemůže škodit. Pak se zastavím v muzeu a zjistím, jak to bylo s tím bojarem Šaklovitým...
"Jdete za mnou?" zeptal se, když zvedl hlavu.
"My jsme tady už dobře čtvrt hodiny, vážený Kornelie Ivanoviči," řekl muž s čokoládovýma očima, nosem boxera a žlutou aktovkou z dovozu.
"Možná i víc," přisvědčil drobný stařík. Děda měl brýle a jejich skla byla tak tlustá, že modré panenky a žilkované bělmo vypadaly desetkrát tak velké. Také stařík držel v ruce žlutou aktovku z dovozu.
"Aha," řekl Udalov a v té chvíli už znal obsah objemných aktovek do poslední řádečky. Byly tam hlavně zprávy a přehledy, vyplněné i čisté dodací listy výrobního družstva, které dodávalo stavebnímu úřadu skobičky, zámky, klíče a všelijaké jiné drobnosti.
Návštěvníci se posadili proti Udalovovi a muž s nosem boxera řekl:
"To je dneska krásně, viďte, Kornelie Ivanoviči?"
Počasí nestálo za nic. Venku bylo mlhavo, vítr a šero. Ještěže přestalo pršet. Nicméně Udalov neodporoval.
Prostudoval pečlivě všechny doklady, které měli návštěvníci po kapsách. Uvědomil si, že by se mohl také stát nejslavnějším detektivem současnosti. Detektivem, kterého s přihlédnutím k jazykové kvalifikaci budou zvát do všech svazových republik, ba do všech zemí socialistického tábora, a kdoví, možná i na Západ.
Na dveřích jeho kanceláře bude jen skromná tabulka: Komisař I. stupně, vedoucí speciálního oddělení pro obzvláště důležité revize, K. I. UDALOV.
"Ano, ano, je docela pěkně," řekl stařík a zvětšené žilky jeho očí zřetelně zčervenaly. "A vy si na nás stěžujete. To jsme si nezasloužili."
"Ale!" poznamenal Udalov záhadně a zabubnoval prsty na desku stolu.
"Jaképak ale, Kornelie Ivanoviči! Takhle už to dál nejde!" řekla ústa pod boxerským nosem. "Naše družstvo se stará, plní a překračuje plán, neustále vás zásobuje vysoce kvalitním zbožím a takový nevděk. Já si budu stěžovat výš!"
"Opravdu?" řekl Udalov. Papírek v horní kapsičce boxerova saka ho zaujal. Přepsání dodacího listu bylo provedeno nedbale.
"Ale proč, soudruhu Udalove?" zeptal se děda. "Všechny dokumenty máme s sebou. Na ty zástrčky jsme dali nejlepší materiál. Nasadili jsme na to nejlepší mistry. Nespali jsme celé dny a noci. A teď to máme vyhodit? A co prémie?"
"Počkej!" přerušil ho kolega a obrátil se na Udalova: "Podívejte se, když s něčím nejste spokojen, tak proč hned tak oficiálně? Řekněte to mně, já to řeknu Porfiryčovi a Porfiryč to zařídí."
"Zařídím, zařídím," řekl stařík. "Rád."
"A zástrčky vyvrátí vítr, co!" řekl Udalov. "Zámky se dají otevřít vidličkou, výstavba ozdravovny vázne a vy jste prodali zboží na černo! Nebo ne?"
"To ne!" ujišťoval ho Porfiryč.
"Ne? A tři tisíce osm set rublů jste si mezi sebou nerozdělili?"
"Kolik?" vykulil oči děda. Na čele jeho kolegy se zaperlily kapičky potu.
"Kolik jste to říkal?"
"Tři tisíce osm set! Sáhněte si do kapsy! Nemáte na tom papírku náhodou napsáno Porfiryčovi sedm set dvacet, Šurovovi tři sta a Udalovovi, když se bude vzpouzet, pár přes hubu?"
Člověk s čokoládovýma očima vyskočil a sáhl do kapsy:
"Zrada!" zařval.
Porfiryč zůstal sedět. Jen zbledl:
"Tři tisíce osm set! A mně mizerných sedm stovek!! Ták... Ty zatracený šejdíři, tobě nedám pokoj ani v hrobě!"
"No a oznámení na Bezpečnost napíšeme hned tady," dodal Udalov, aby kul železo, dokud je žhavé.
"Já o ničem nevím," huhňal muž s čokoládovýma očima, když se pokoušel spolknout inkriminovaný kus papíru.
"To vám nepomůže," namítl Udalov. "Porfiryč má přece v pravé kapse u saka zfalšovaný dodací list na páskovou ocel."
"Mám!" řekl Porfiryč. "Ať si to odskáču, ale toho darebáka zničím!"
"To nefmíte!" křičel muž s boxerským nosem a plnými ústy. "Já fi budu ftěfovat!"
"Jen fi ftěfuj!" šklíbil se Porfiryč mstivě. "Jen fi ftěžuj!"
Udalov pochopil, že je třeba případ důstojně ukončit. Marně vzpomínal, jak to bylo tehdy v tom kině. Co to říkal k sakru ten detektiv?
Hlavou mu vířilo: "Vaše hra je u konce!" To je přece pitomost! "Ruce vzhůru!" - to už vůbec nejde! Najednou mu svitlo. Zaburácel tak strašlivě, že jemu samému hrůzou naskočila husí kůže:
"Tak dost té hry! Sednout a psát!"
Zablesklo se, zavoněl ozón a pobledlý boxer beze slova vytáhl kuličkové pero, aby spolu s Porfiryčem začali poslušně

smolit přiznání.
Udalov najednou pocítil v hlavě hroznou prázdnotu. Už si nepamatoval obsah ani jednoho papírku, nedokázal si vzpomenout na jedinou goniometrickou funkci a zapomněl i recept na pelmeně! Jediné, na co si vzpomínal, byla říkanka z posledního čísla Ohníčku.
"Proč?" zvolal. "Za co, soudruzi?"
Vyděšení družstevníci po něm vrhli zoufalé pohledy a začali psát ještě usilovněji. Když dopsali, poslal je na Bezpečnost.
Za okny znovu poprchávalo. Bylo ticho a všechno bylo docela obyčejné. Jen do vzdáleného hřmění zněla Udalovovi v uších mimozemšťanova slova: "Pro případ, že by sis nevěděl s darem rady, stačí říct 'dost té hry', a všechno bude jako dřív."
"Ale já jsem nechtěl," zaúpěl Kornelius a bezmocně vztáhl ruce k nebi. "To je omyl! Já si s tím budu vědět rady! To byla jen náhoda!"

Udalov se vrátil domů a do večera nepromluvil ani slovo. Zahnal i Míšu Stendhala, který na něho čekal u domovních dveří. Dokonce si nevzal ani oblíbenou polévku s noky.
V kalhotách ležel na gauči a těžce prožíval nešťastný omyl. Ne proto, že mu zavřel dveře k diplomatické kariéře, ale proto, že ztratil možnost navázat přátelství s celou galaxií.
Teprve večer (a to si musel dát deci percovky) pronesl první slova, která však nikdo nepochopil:
"Možná že to zkusí znovu."
Pak přistoupil k Maximkovu stolu a zeptal se:
"Kde máš dějepis?"
"Na co?" podivil se Udalov junior. "My ho zítra nemáme."
"Pitomče!" řekl otec. "Prostě se potřebuju dovědět něco o Petru Velikém. A taky vyndej trigonometrii! Člověk se musí pořád učit. Vždyť by to byla hanba objevit se v galaxii takhle nevzdělaný."

Pomozte!
Kornelius Udalov seděl doma docela sám.
Venku bylo prachmizerně. Pršelo a vítr honil spadané listí pustými ulicemi. Slušný člověk by psa nevyhnal. Xenie vzala syna Maximku a šla naproti k sousedce na kus řeči. Kornelius raději tupě zíral na obrazovku.
Program byl tak vzrušující, že se nedokázal přimět ani k tomu, aby televizor vypnul a šel spát. Když se konečně přinutil stisknout tlačítko vypínače, zmaterializovalo se v pokoji podivuhodné stvoření se třema nohama a červenýma očima v brýlích.
"Tobrá den," řeklo stvoření s lehkým přízvukem. "Vy promiňte moje výslovnost. Já učit váš jazyk v hrozná kvaltem. Neznepokojujte moje vzhled. Já mohu sedět?"
"Ovšem, ovšem. Jen se posaďte," pokynul Kornelius pohostinně a tvářil se mírně vyjeveně. "A co venku? Ještě prší?" zeptal se po chvíli, aby řeč nestála, a náramně ho potěšilo, že se vyhnul problému gramatického rodu, neboť v tomto smyslu byl poněkud na rozpacích.
"Já přiletět přímo z kosmos," řeklo stvoření. "Letět v silové pole, rozuměno? Tam déšť nepršet."
"Inu ovšem," přisvědčil Udalov. "A co jinak? Proč jste nás ráčili navštívit?" zeptal se a ten plurál se mu zdál být docela přijatelným kompromisem.
"Já se vám nějak míchat, ne?"
"Ale ne. To máte jedno. Stejně nemám nic lepšího na práci. Dáte si čaj?"
"To pro mne rychlepůsobící jed. Vy prominout, já děkuji."
"No, když je to nebezpečné, tak nic."
"Já umírat na čaj v křečkách... é... totiž v křeč," přiznalo se ostýchavě stvoření.
"Dobrá. Obejdeme se i bez čaje," pokrčil tolerantně rameny Udalov.
Stvoření složilo všechny tři nohy pod sebe, trochu se zahemžilo v křesle a natáhlo před sebe tlapku se čtyřiceti drápky.
"Udalove," řeklo s procítěnou naléhavostí, "Udalove, je třeba pomoci!"
"Proč ne," neodporoval Kornelius. "Rád. Cokoliv, co bude v mých silách. Jenom bych prosil, aby s tím pokud možno nebylo moc běhání. Podívejte, jak je venku!"
"Vy musel, Udalov, i na ulici," řeklo stvoření.
"A sakra!" ujelo Korneliovi, ale svého slibu nezalitoval.
„Já prosím prominutí. Ale nejdřív vy nás nechte vyslechnout," řeklo stvoření a vypustilo z úst (z úst? zaváhal Kornelius) růžovou bublinu pronikavé vůně.
"Nastudění," řekl onen tvor omluvně. "Velmi je cesta daleká. Tři tisíce světelné roky a osm set léta obráceně. Velké nepříjemnosti. Pomírají náš krupinky."
"Ale to je mi líto," prohlásil Udalov nezávazně. "To jsou příbuzní?"
„Já vysvětlím, smět?" zeptalo se stvoření.
Udalov přisvědčil. Vzal si papír a kuličkovou tužku, kdyby bylo třeba si něco poznamenat.
"Já mít jen osm minuta. Fiva jméno mé. Já z jedné planety v constelation velmi daleká. Váš astronom zná. Vy neznáte."
Udalov neodporoval. Konečně, není přece žádný astronom, ale vedoucí stavebního odboru v Guslaru Velikém.
"My dávno přiletět k vám na Země. Sbírali zkušenosti... et les échantillons... vzorce! Trochu pomáhali ten Cheops stavět pyramida a v Indie redigovali ty eposa Mahábhárata, Rámájana a Kámasútra. Jinak se chovat ganz correct. Do cizá věc nos nešťourat. Jednou ale vzali vaše krupinky a odvezli k nám na planeta..."

"Moment!" přerušil ho Udalov. "Co to je zač, ty krupinky?"
"Já zapomeň vaše slóvo. Taková malinký, šedé s uchama. Sedět pod jedlička a skákat. Krupinky, no..."
"A tak, zajíc," pokýval hlavou Kornelius.
"Ne, ne!" zamrskalo stvoření odmítavě nožičkama. "Zajíc já znát! Králík znát, i klokana znát. Jinaká zvíře! Ale důležité není! Genetici u nás všelijaké pokusy a vykvetli nám moc veliká. Nový druh..."
"Vykvetli?" podivil se Kornelius.
"Nebo vyrostli," připustilo stvoření. "Celá planeta teď na krupinkách. Každý den jíme krupinka. Hospodářsky moc důležitá. Ale krupinky teď zdechávají a začíná hospodářský krysa."
Co to může být, ty krupinky? přemýšlel Udalov. Že by tarbíci?
"Taky ne!" zamítlo stvoření Korneliovy úvahy. "Tarbík taky ne. Ale krupinky tři dny včera začaly nemocnět. A zdechávat. Všichni vědcové dělat pokusy, ale prostředek ne a ne! Prostředek jen u vás na Země. Dnes ráno mě volat a povídat: Leť, Fiva, zachraň naše civilizace! Já to říci rozuměle?"
"Rozuměle," přisvědčil zpitomělý Udalov. "Tedy srozumitelně," opravil se s rozpaky. "Jen ještě otázečku. Kdy jste to říkal, že jste se k nám vypravil?"
"Dneska. Snědl snídani a letěl."
"A jak že je to daleko?"
"Tři tisíce světelná let a pár kilometrů."
"Nesmysl!" ohradil se Udalov. "Takové rychlosti věda vůbec nezná!"
"Když letět přímo, tak nezná," souhlasilo klidně stvoření. "Ale je druhej možnost. Já letět často... ée... časem."
"M-no!" zapochyboval Kornelius.
"Seriózno!" ohradilo se stvoření.
"Tak pokračujte," řekl Udalov. Jednak se nechtěl hádat a jednak byl velmi zvědavý a věda pro něho byla pramen vody živé.
"Jedna minuta já už vyprávět. Velký krátko. Času nevelmi. My cestovat skrz čas. Mrk - tisíc roky zpátky..."
"Takže přistanete na své planetě před tisícem let?"
"Jaký naivnost! Ty nesměl číst fantastický knížka! Fantastický psavec... ne - psatel o věda nic neví a opisuje jeden od druhej. Copak tvůj Země stojí na místo?"
"Ne. Létá okolo Slunce," pochlubil se Kornelius všeobecným vzděláním.
"Viděl! A Slunce?"
"Taky létá. Jenže nevím okolo čeho."
"No viděla! Obyčejná ředitel stavebního amtu a zná to. Spisovač Wallace nezná. Parnov taky nezná a Souček neznala už vůbec nic. Takovéj hanba! Ty skoč jen hodinu napřed a jsi vyskočený z komora. Pod tebou žádná Země. Ty už ve vesmíre a Země letí dál. Tak jednoduché. A když já hopsnu sto let dopředu nebo vzadu, Země za ten čas uletět daleko, daleko. A zatím na místo přiletěla jiná planeta nebo Slunce. Takže vyskočil a už na jiná planeta. Jenom je třeba hodně počitovat... ée... počítat. Hodně moc výpočetů udělat! Netrefíš se a je tam zástrčka..."
"Závora," opravil Kornelius hosta laskavě.
"Ne, překážka," upřesnilo stvoření.
"Aha," pokýval hlavou Udalov. Líbilo se mu, že ho tvor považoval za chytřejšího než známé spisovatele. "A dopředu se dá taky skákat?"
"Ne," zavrtělo stvoření něčím, co mohla být docela dobře hlava. "Čas je jako moře. Co bylo, je, co nebylo, ještě není. Ty můžeš do oceán skákat, potopíš se a zase se vytopíš. Ale počítat moc dobře! Skočit sto let zpátky - jedna planeta. Padesát let ještě na druhá strana, ještě planeta, ale jiný. Skočíš třikrát a vynoříš se na vrch oceánu už na Země. Jenom je to moc complications. Každá den se nedá skáčeš. Jindy sto let současná kolize, jindy tři skok v jedna hodina. Teď mě už chybí jen sto osmdesát sekunda. Pak už nemoci domů na naše planeta."
"Dobrá!" pospíšil si Udalov. "Všechno jasné. A ty krupinky, nejsou to myši?"
"Ne, myši ne," vrtělo to hlavou nevrle. "Budeš pomáhat?"
"Samozřejmě," přisvědčil Kornelius.
"A tvoje město?" vyzvídalo dál to mimozemské stvoření. "Je jeden prostředek. Taková červená kytka. Roste na okno jedna babočka..."
"Babička, ne?"
"Ano, babočka. Dům tři. Ulice Merkartorova. Kvítek musíš utrhnout a nosit. Já říkat děkuju od jménem celá naše planeta. Pak letět zpátky i s pugét."
"A proč jste si tu bylinu nekoupili sami?"
"Když ono to nejít. Babočka moc lekavá těch tři noha. Tak se mi to nepovidlo. Ty seš celá naděje!"
V té chvíli se stvoření rozplynulo, neboť čas vypršel. Zřejmě už začal hopsat časem, aby to stihl domů k večeři a oznámil, že navázal kontakt přímo s Korneliem Udalovem z Guslaru Velikého, který přislíbil pomoci.
Kornelius si protřel oči a znovu se pátravě podíval do křesla, kde před chvílí seděl mimozemšťan. Na polštáři byl dosud vysezený důlek a ve vzduchu se vznášela pronikavá vůně jeho kýchnutí.
Ne, nic se mu nezdálo! Musí skutečně pomoci. Ale co jsou ty krupinky, sakra? Že by lišky?
Udalov si vzal pršiplášť a vyšel na ulici.
Tomu mimozemšťanovi je v jeho silovém poli hej, pomyslel si, když se do něj opřel divoký vítr a studený liják. Cítil, jak mu zatéká do bot, a uvědomil si, že i když Merkartorova ulice není daleko, žádná slast to nebude.
Než se dostal k číslu tři, promokl na kůži, v botách mu čvachtalo a za krkem cítil čůrky studeného deště.
Domek byl docela malý. Do ulice se dívala dvě osvětlená okénka. Dřív než vešel na dvorek, zaklepal taktně na okno.

Záclonka se poodrhnula a za sklem se objevila brunátná stařenčina tvář. Udalov se zdvořile usmál, uklonil a zamířil ke dvířkám v plotě. Přešel dvorek a u dveří se zaposlouchal. V domě bylo ticho. Jen v sousední zahradě se rozštěkal pes.
Kornelius popošel k zápraží. Pes zběsile řádil u plotu.
Kornelius zaklepal.
Nic.
Vzal za kliku a dveře se skřípavě otevřely.
"Je tu někdo?" zeptal se opatrně a vkročil do tmy. V té chvíli dopadlo na jeho hlavu něco těžkého...
Když ztrácel vědomí, byla jeho poslední myšlenka: ty krupinky jsou určitě veverky.

Přišel k sobě až ve světnici.
Konečně světlo!
Seděl na lavici a zády se opíral o teplou kachlovou pec. Proti němu stál jakýsi pořízek v pyžamu, přes které si jen tak přehodil vaťák. V ruce držel pořádný kámen. Měl červený nos a smutné oči.
Ty krupinky jsou dozajista veverky, napadlo Udalova, sotva se mu vrátilo vědomí. Pohladil si zátylek, se kterým nebylo něco v pořádku, a nahmatal bouli jako slepičí vejce.
"Musíte prominout, jestli něco jako tento," řekl pořízek. "Ona si mě zavolala tetka Ňuša. Na pomoc. Já myslel, že se zase vrátil tam ten. Ten v brejlích, myslím. Taky se zastavil, zaklepal na okno a hned vyhrožoval: ?Dej sem tu kytku!' povídá. Nějakej cizinec, ne-li přímo bandita. Ale do domu nešel. Tetka ho hnala. A pak si zavolala mě. To víte, jedinej mužskej v domě..."
Udalov si vymnul z očí barevné kruhy a vedle pořízka uviděl babku s ruměnými tvářemi.
"Sem tady sama. I vykrást by mě mohli," řekla.
"To jo," přikývl opatrně hlavou Udalov a krutě se naštval na tajemného mimozemšťana.
Takže on, mizera, nešel rovnou za mnou, pomyslel si s výčitkou Kornelius. On se nejdřív pokoušel tu kytku ukrást. A takhle to zkomplikoval! Kdyby mi to alespoň řekl, pomyslel si trpce a znovu opatrně ohmatával bouli. To jsou mi radosti! žehral v duchu. Kdoví není-li to otřes mozku? Taková rána...
"Vodu...," zasípěl.
"Ňušo, dejte mu vodu!" zvolal pořízek a položil kámen na stůl.
"Ale dávej mi na něj pozor, Inokentiji!" řekla babka, když šla do síně pro vodu.
"Musíte jí prominout," vysvětloval chlápek Udalovovi. "To víte, žije tu už léta sama a tak je podezřívavá. Co by si na ní kdo vzal? Ale povídejte jí to!"
Udalov se podíval k oknu, kde stály květináče. Jedna rostlinka byla obsypána červenými poupaty.
"No právě," všiml si jeho pohledu pořízek Inokentij. "Kvůlivá těm kytkám to celé začalo."
Babka přinesla hrnek s vodou. Zatímco Udalov pil, prohlížela si ho od boule až k promáčeným botám. Nebylo však jasné, zda byla s výsledkem spokojena, protože podezření jí z očí stále ještě nezmizelo.
"Co jste sem lezl, pantáto?" zeptala se.
Za jiných okolností by Udalov odročil konferenci na jindy, neboť na vyjednávání teď nebyla zrovna nejvhodnější doba. Jenže do návratu mimozemšťana chybělo asi tak půl hodiny a nejmíň patnáct minut potřeboval na cestu domů.
"Inu - šel jsem jen tak kolem," začal diplomaticky, "koukám do okna, a tak mě napadlo: zajdi tam!"
"Proč?" zeptala se babka věcně.
"Tak já půjdu, tetka," řekl pořízek.
"Jen nikam nechoď, Inokentiji! Ještě počkej!" zarazila ho babka. "Přece mě tu nenecháš samotnou."
Pořízek si povzdychl a rozhodil rukama, jako by se Udalovovi omlouval.
"Máte tady krásné kytky," řekl Udalov.
"Už zase?!"
"Copak já za to můžu?" ohradil se dotčeně Udalov. "To byla náhoda."
"Možná," řekla babka. "Ale kdo ví..."
"Prosím vás! Žena má ráda květiny," drmolil Udalov, protože čas přímo letěl. Cizinec už jistě hopsá nazpátek. Míjí všelijaké ty hvězdokupy, vyhýbá se meteorickým rojům... "A zítra má narozeniny. Tak jsem myslel, že jí koupím něco zvláštního. Málo platné, to víte, jsme spolu už šestnáct let. Jmenuje se Xenie."
"Kdo?" měřila si ho nedůvěřivě babka.
"Moje žena přece. Xenie Udalovová. Já jsem taky z Guslaru Velikého. Dělám tady ředitele stavebního úřadu."
"Slyšíte, tetka!" ozval se Inokentij. "Když budete potřebovat, sežene vám stavební materiál."
"V mezích zákona ovšem!" stanovil si Kornelius podmínku.
Tetka trochu roztála:
"A co takhle prejzovou krytinu?" zeptala se pohotově.
"Ale ano," zaťal zuby Udalov, protože právě s prejzovou krytinou byly věčně problémy. Jenže co je to pár prejzů proti krupinkám! Co to vlastně může být, ty krupinky?
"Jenže já kytky neprodávám," rozmyslela si to zase tetka. "Zajděte k sousedce. Ta má krásné čapí nůsky."
"T-ss! Čapí nůsky máme taky," zhrdnul Kornelius. "Tři květináče!"
"Proč ho trápíte, tetka?" ozval se zase Inokentij, kterého hryzlo svědomí. "Tak mu to prodejte! Co vám to udělá?"
"No a prejzová krytina...," přidal se Udalov. "Prodejte mi tyhle červené kytky. Zaplatím, co budete chtít," slíbil neprozřetelně. "Koukejte, dostal jsem kamenem do hlavy, málem jste mě zmrzačili... Ještě bych si mohl stěžovat."
"Teda to by moh," pokýval vážně hlavou Inokentij. "Má tam bouli jako bramboru."
"No tak má bouli. Udělala jsem mu ji snad já?"

"Jenže já jsem to, tetka, udělal na vaši objednávku," ohradil se Inokentij, kterého už debata nebavila a chtěl jít spát.
A tak se tetka roztesknila a povídá:
"No jóo! To jste vy - mladí! Ale co já? Bába nad hrobem... Než umřu, budu se chtít kvítečkem potěšit a co pak? Vždyť mám než ten jeden," lomila rukama. "A kromě toho se chystám za dcerou do Archangelska. To víte, to taky není zadarmo!"
"Tak kolik, tetka?" spěchal Kornelius.
"Jaká já jsem u vás tetka, co? Vy..."
"Tak kolik?"
Babka se zamyslela a pak vybafla:
"Sto rublů!" a čekala, co na to Udalov.
"Že se nestydíte, tetka!" řekl Inokentij.
"Tak to já jdu raději rovnou na tu pohotovost. Dostanu neschopenku a vy budete platit," zatvrdil se Udalov. "A pak rovnou na Bezpečnost!" dodal mstivě.
"Tak pětatřicet. Ale ani o kopejku míň."
"Vy jste přímo sebevrah, tetka," hrozil se Inokentij.
"Co se dá dělat? Tak já jdu...," pokýval tragicky hlavou Kornelius.
"A kolik dáš?" zeptala se rychle babka.
"Rubl."
"To je málo! To stojí květináč víc."
"Květináč si můžete nechat."
"Co bych dělala s prázdným květináčem?" hrozila se tetka.
Udalov se prohledal a udělal bilanci soukromé pokladny:
"Dobrá, dám dva. Ať zůstanu o žebrácké holi. Stejně s sebou víc nemám."
"A na pohotovost nepůjdeš?"
"Ne."
"A co ty prejzy?"
"Nějak to zařídíme."
"Tak si ji s pánembohem vem," povzdychla si tetka, jako by jí rval srdce z těla.
Udalov vyndal dva ruble, položil je na stůl a popadl těžký květináč.
S Inokentijem šli až ke vrátkům.
"Poslechni, že ty sis s těmi narozeninami zalhal," řekl pořízek a přitáhl si vatňák. "Nepovídej, že bys po šestnácti letech jen tak vysolil dva ruble za kytku pro ženu! Jak je to? Neboj, já to nikomu neřeknu."
"Ále," pronesl Udalov a nakláněl hlavu, aby viděl přes vysokou kytku na cestu. "Stejně bys mi nevěřil. Na jedné planetě chcípají krupinky a vyléčit je může jen tahle kytka. Tak za mnou přišli, abych jim pomohl."
"To jóo," pokýval spokojeně hlavou Inokentij. "To je pravděpodobnější."
A když už se Udalov brodil loužemi daleko ve tmě, ozvalo se za ním:
"A co jsou to vlastně zač, ty krupinky?"
"Já nevím," křikl zpátky Udalov. "Říkají, že jsou šediví, chlupatí a sedí někde pod višní."
"Tak to jsou určitě králíci," hulákal Inokentij.
"Možná," neztrácel čas Kornelius ,a uháněl domů.

Stvoření ho už čekalo před domem.
"Máš?" zeptalo se. "Ó díky velkého rozměru tobě. Dej to sem! K vám domů jsem už nemohl. Tvůj ženská se vrátila."
Udalov postavil květináč na zem.
"Zeptali jste se, co jsou to ty krupinky?" vyzvídal.
"Ne. Nastačit. Taková tragika. My na vás celá spoleh... totiž naděje," pravilo stvoření a začalo rychle otrhávat červená poupata.
"Vy si to nevezmete s květináčem?" divil se Udalov.
"S kytkynáč já nemohl skrz prostorově časové kontinuum. To nedělatelné."
"To jsem je mohl otrhat taky sám a nevláčet se s tím zatraceným květináčem," zazněla v Korneliově hlase jemná výčitka. "Nejsou ty krupinky náhodou veverky?"
"Nejsou. Já poletěl. Velké děkuji od celá naše planeta. Víte, že na naše planeta vám bude stavět velký pamětník? V nadživotní obrovskosti. Já už dělat fotografie, jak vy jít skrz déšť a bouřka a v ruka červený kytka."
"Děkuju," řekl skromně Udalov. "Ale ještě maličkost, jestli se neurazíte. Víte, totiž...," vrtěl se v rozpacích. "Já za tu kytku dal všechny svoje peníze. A zítra musím platit příspěvky."
"O, jaká hanba pro naše planeta! Samozřejmý, já všechny peníze vám dát. Tady! Tři tisíce, jak se to řekne... dolar..."
"Zbláznil jste se?" přerušil ho Kornelius. "Co budu dělat s dolary? Já potřebuji dva ruble! Jestli myslíte, že je to moc... Ale to víte, bylo to nakvap. A tak drahé to zas nebylo. Dva ruble i s květináčem..."
"Ne drahé. I sto milión rubl."
"Jenže mně by zatím stačily dva. Já za tu kytku ani víc nedal," zdráhal se Udalov.
"Vem dolary!" vrtělo se stvoření. "Jiná peníze já nemít. Za tři rok zase šikovná konjunkce. Já pak přinést ruble. Dnes vzít dolarové."
Udalov chtěl ještě něco namítnout, ale stvoření mu vstrčilo do ruky balíček šustivých papírků a zvolalo:
"Děkování! A s ruble já přinést i fotografie ten pa-mět-ní-k..."

Poslední slovo si Udalov už jen domyslel.
Mimozemšťan zmizel.
Kornelius si povzdychl a šel domů.
Doma Xenie obcházela byt a snažila se odhadnout, co to tu je za vůni parfému.
"S kterou jsi zase byl!" udeřila přímo.
"Ale dej pokoj!" řekl mrzutě Udalov a napadlo ho, že ty krupinky by mohli být i leopardi. Vím já, pod kterým stromem to chlupaté vlastně sedává? Možná že pod nějakým baobabem. No jo! Ale leopardi zase nejsou malí a šediví...
"Jen vytáhnu paty z domu... Že ti není hanba! Navoněný ženský!" děsila se Xenie. "A co to máš v ruce?" zeptala se při pohledu na balíček dolarů.
"To? Dolary," řekl Kornelius a podal jí svazek bankovek.
"Dolary?!" rozeštkala se Xenie. "Nejdřív ženský a teď ještě dolary! To jsem se dočkala věcí..."

Rozum v zajetí
Když se to tak vezme, tak jsem měl děsnou, přímo tragickou smůlu. Ale na druhou stranu zase štěstí v neštěstí.
Už na druhém seku bylo jasné, že budu muset nouzově přistát. Motor, který mě zlobil od samého začátku cesty, definitivně vysadil. A může snad být něco horšího, než když vám vysadí motor a domů to máte přes půl galaxie?
Ale jak jsem říkal - štěstí v neštěstí. Ba přímo pohádkové štěstí, neboť jsem objevil planetu s dýchatelnou atmosférou.
Byla tedy ještě naděje, že když opravím motor, znovu odstartuji a vrátím se domů.
Glóbus planety se rychle blížil. Její tvář byla děsivě zohavena. Povrch byl zjizven hlubokými kaňony a krátery a nepředstavitelně vysoké štíty hor se zvedaly nad povrch atmosféry, kde jejich vrcholky bičoval ledový kosmický vichr.
Ale neměl jsem dost času studovat své dočasné - a kdoví zda ne trvalé - útočiště.
Všechno má svůj čas!
Teď bylo nejdůležitější rychle najít vhodné místo k přistání. A pokud možno bezpečné. Zvolil jsem nedohlednou náhorní planinu a rozhodl se přistát krátkou hyperbolou ve vzdálenosti desetiny seku. Ale v té chvíli vysadily i pomocné motory a loď prudce ztrácela výšku.
Právě jsem byl nad zastíněnou částí planety a stačil jsem si sotva všimnout srázných skal, jež se zvedaly tak vysoko nad hladinu atmosféry, že přistání by znamenalo jistou smrt.
Atmosféra, nebo spíš jen její zbytky, se v těchto místech uchovaly pouze v mělkých soutěskách.
Jestli teď udělám chybu, je konec!
Ve chvíli, kdy jsem už už čekal katastrofu, ukázaly přístroje hlubokou proláklinu přímo ve směru mého letu.
Loď se přehnala nad pustou skalnatou krajinou a jako meteorit se zařízla do hustých vrstev atmosféry. Průzory se zamžily a rychlost pádu se zmenšovala.
Náraz!

Takže jsem ztroskotal!
Ale žiju!!
Teď jde o to, jestli jsem tu sám, nebo zda mě sledoval nějaký zdejší rozum. A pomůže mi, nebo na mě zaútočí?
Otřel jsem zamžené průzory a vysunul biosondy.
Loď se okamžitě naježila množstvím ostrých snímačů, otevřely se oči vizuálních čidel a nastražily se uši lokátorů.
Kritický okamžik prvního kontaktu s cizí planetou...

Když začalo ráno trochu nesměle svítat, leccos už jsem o kaňonu, kam jsem se zřítil, věděl. Rozumní tvorové zde zřejmě nebyli, ale primitivní život zde doslova kypěl. Byl nebezpečný, dravý a krvežíznivý. A především intolerantní! Silní jedinci požírali slabé, a ti slabí se dravě vrhali na ještě slabší.
Jenže donekonečna tu sedět nemohu!
Musel jsem opustit spolehlivý úkryt lodi a postavit se tváří v tvář neznámému světu. Odjistil jsem blaster a otevřel nouzový východ. Vzduch byl zatuchlý a nehybný, ale dýchat se přece jen dal. Potřeboval jsem se dostat k tryskám hlavního motoru a zkontrolovat je. Palubním přístrojům jsem už moc nedůvěřoval.
Pohyboval jsem se pomalu a hleděl jsem mít kryta záda spolehlivou stěnou lodního trupu. Ale udělal jsem sotva dva kroky, když se přede mnou vynořila z kypré poddajné půdy hlava kolosálního červa. Bleskově jsem zvedl svůj blaster, ale hlava v tom okamžiku zase zmizela v zemi. V němém úžasu jsem sledoval, jak se kolem objevovaly nové a nové segmenty růžového těla, svíjely se v obludných křivkách a znovu mizely v zemi. Ten červ vlastně nebyl tak veliký. Řekl bych, že sotva dosahoval třetiny mé délky. Jenže jsem viděl jen části jeho těla, takže se mi zdál být takřka nekonečný a děsivě odporný.
Musíš se trochu sebrat! pomyslel jsem si. Propadneš-li panice, je to tvůj konec! Ale čím mě ten gigantický červ mohl ohrozit? Vždyť neměl ani tlamu. Nebo jsem ji alespoň neviděl.
Pak se nade mnou znenadání mihl černý stín.
Uskočil jsem rychle zpátky a přitiskl se k lodnímu trupu a jeho chladnému pancíři.
Obrovský létající tvor nade mnou kroužil v křivkách, jež byly navzdory své eleganci příliš zlověstné. Najednou se prudce zlomil v prudkém oblouku a střemhlav se vrhl na mne. Zahlédl jsem rozevřenou tlamu posetou nesčetnými zuby a ucítil jedovatý dech dravce...
V poslední chvíli jsem vypálil dávku ze svého blasteru přímo do rozevřené tlamy.
Těžké, šupinami pancéřované tělo mě srazilo k zemi.

Když jsem se vzpamatoval, viděl jsem dlouhého zeleného tvora s řadou duhových skvrn na hřbetě, jak se svíjí na zemi. Vzdáleně mi připomínal diluviálního ptakoještěra. Jeho tělem zmítaly smrtelné křeče, ale přistoupit blíž jsem si netroufal. Usiloval jsem zvládnout šok, který mě roztřásl, a snažil se znovu postavit na nohy. S úděsem jsem zjistil, že mě netvor při svém smrtelném pádu odhodil daleko od mé lodi a cestu zpět že mám odříznutou.
Zvolna, beze spěchu, se ke mně blížila další příšera. Postupovala pomalu, jako by věděla, že nikdo není s to ji zastavit. Špinavě zelené, bezpečně pancéřované tělo se posunovalo na bezpočtu členitých nohou a oči jí doslova visely na dlouhých stopkách. Vpředu se jí pohupovala dvě vražedná, těžkopádná klepeta. V tom okamžiku se netvor pozvedl na předních tlapách a kleště jeho zbraní se otevřely...
Bůhví že jsem nechtěl poznamenat svůj vstup na cizí planetu krveproléváním a zabíjením. I bez mého přičinění ho zde bylo dost a dost. A tak jsem ustoupil. Ten odporný tvor kroutil očima a snažil se mě poděsit, ale kupodivu nezaútočil. Pokusil jsem se ho obejít a vrátit se k bezpečnému štítu své lodi. Neopouštěl mě nepříjemný pocit, že mi zezadu stále hrozí nějaké nebezpečí, že každý můj krok, každý můj pohyb sledují pozorné pohledy obyvatel této prolákliny. Nespouštěl jsem oči ze zvířete, jež po mně otáčelo své smrtící zbraně, a ustupoval jsem opatrně stranou. V té chvíli se mi něco zalesklo pod nohama. Ležel tam podivný předmět z bílého kovu.
To mě překvapilo. Ten předmět byl umělý! Něco takového mohly zhotovit jen ruce rozumného tvora. Jen tvor nadaný rozumem mohl dát kovu tvar pravidelného oválu, mírně vypuklého a vybaveného jakousi ostrou, několikaramennou harpunkou. Povrch předmětu byl pečlivě opracován. Takového stupně metalurgie mohly dosáhnout jen bytosti, které už pokročily dostatečně daleko na cestě k civilizaci.
Po účelu předmětu či součástky jsem neměl čas pátrat. Nicméně mě to překvapilo. Opatrně jsem předmět zvedl. Byl těžký a já jsem si s lítostí uvědomil, že ho stěží dokážu dopravit k lodi. V cestě mi ještě stálo to odporné zvíře s klešťovitými klepety. Nemohl jsem si dovolit takové břemeno v situaci, kdy co chvíli mohu potřebovat všechen svůj um a sílu, abych se probil do bezpečí.
V té chvíli na mne znovu dopadl stín jakéhosi dlouhého, štíhlého těla. Napadlo mě, že je to nějaký další ptakoještěr, a rychle jsem zvedl hlavu i blaster. Ale nebyla to žádná podobná příšera.
Mohl bych přísahat, že to byl nějaký podivný létající stroj, nebo něco, co se mu velmi podobalo. Byl velký, skoro tak velký jako moje kosmická loď a pohyboval se velice pomalu. Nechápal jsem, jak se při tak nízké rychlosti může vůbec udržet ve vzduchu. A také mi nebylo jasné, čím a jak je poháněn. Pravidelnost jeho tvarů a imobilita jeho částí absolutně vylučovaly možnost, že by to byl živý tvor.
Možná že mě už hledají, napadlo mě. Někdo si jistě musel všimnout přistávací či vlastně havarijní trasy mého korábu a určitě jim nedalo moc práce propočítat pravděpodobné místo přistání. Určitě mě hledají!
Ale přicházejí v dobrém či...?
Podivný létající stroj se zastavil přímo nade mnou. Ta bestie s klešťovými chapadly se zjevně polekala, protože rychle ustoupila do hustého houští, jež bylo nedaleko mé havarované lodi.
Kovový předmět, jenž mě upozornil na existenci rozumných obyvatel planety, jsem stále ještě držel v ruce. Létající stroj, který tvarem připomínal vzducholoď, se vznášel na hladině atmosféry. Pohnul jsem kovovým předmětem, abych na sebe upozornil neznámé rozumné bytosti.
Ať se stane, co chce!
Stejně nemám na vybranou. Rozum, i když jsem se s podobným dosud nesetkal na žádné z planet, by měl být přátelský.
Ve vzducholodi mě zřejmě zpozorovali a z paluby se pomalu snášelo záchranné lano. Za chvíli se už kolébalo na dosah. Na jeho konci se lesklo jakési zařízení pro upevnění nákladu. To byl jasný pokyn. Zvou mě...
Rozhodl jsem se, že to risknu.
Vzal jsem s sebou i nalezený předmět podivného tvaru. Možná že ho ztratili a právě teď ho tady hledají? napadlo mě. Takové gesto dobré vůle z mé strany si rozumné bytostí vyloží určitě příznivě.
Pohlédl jsem naposledy ke svému osiřelému korábu, chytil se záchranného lana a opatrně třikrát zatáhl. Snad to pochopí jako signál, aby mě vytáhli.
V té chvíli začalo lano prudce stoupat.

"Tak se koukni, co to vlastně ukouslo mou třpytku!" řekl naštvaný Udalov, když vytahoval udičku.
"Ty jsi mi taky rybář!" vydechl Saša Grubner, se kterým si Kornelius vyjel za svítání trochu zarybařit. "Prosím tě, kde jsi slyšel, že by v našem jezeře žili hlavonožci?"

Poslední úsek cesty stoupalo záchranné lano už velmi rychle. Uvědomil jsem si, že za chvíli překročím hranici atmosféry. A skafandr zůstal na palubě kosmické lodi!
Vždyť zahynu! Zbláznili se?
Pokusil jsem se seskočit. Raději se rozplácnu o zem, než abych se zadusil! Jenže ostrý hák na konci záchranného lana se mi zaryl do těla.
To mi tak ještě scházelo!
Poslední vteřiny...
Ani jsem si neuvědomil, jak rychle ztrácím vědomí ve vzduchoprázdnem prostoru. Obrovské příšery ke mně vztáhly své obludné končetiny...
A pak už jen mlha...
A konec...

"Vodu!" křikl Saša Grubner na zpitomělého Kornelia. "Podej sem tu štoudev! Nebo vědro, to je jedno! Copak

nechápeš, co jsme ulovili?"
"Co blázníš?" divil se Udalov. "Možná že tu takové potvory žijí. Co můžeš vědět? Třeba jsou plaší, takže se málokdy chytí...," pokračoval Kornelius, ale sám tomu moc nevěřil.
"Kde by se tu vzali, hlavo splašená?" křičel rozčileně Saša Grubner. "Lej sem vodu! Rychle! Hlavonožci žijí jenom v mořích a oceánech!"
"To musíš tak řvát?" ohradil se Kornelius. "Ještě poplašíš ryby. A co pak?"
"Co, co pak? Teď mám tak myšlenky na rybaření," bručel Saša a opatrně uvolňoval háček. "To ti nedošlo, že o nás budou psát i ve vědeckých časopisech?"
"To víš! Určitě!" řekl Udalov, ale ta představa ho přece jen zaujala. "A..."
"Co a?"
"Tak mě napadlo, jestli tady nejsou hlavonožci hájení. Třeba je sem vysadili, takže vlastně pytlačíme."
"Vyloučeno!" přerušil ho Grubner. "To by tady muselo být oznámení o zákazu. Viděls něco takového?"
"No - viděl...," zaváhal Udalov.
To Grubnera přece jenom zarazilo:
"Kde?"
"Na břehu..."
"Ze je tady zakázáno lovit hlavonožce?"
"To přímo ne. Ale že je tady zakázáno zakládat oheň a..."
"Co má ten hlavonožec společného s ohněm, ty bambulo?"
"Nevím," přiznal se Kornelius.
"O hlavonožcích jsi neviděl nic?"
"Ne. Ale být by to tam mohlo. Potmě jsme to nemuseli vidět."
"Houby!" řekl Grubner a hodil chobotničku do vědra s vodou. "Kdyby tady byli vysazeni hlavonožci, vědělo by o tom celé město. Kromě toho si laskavě povšimni, že tahle chobotnička nemá osm, ale deset chapadel, což je nenormální. A taky je nápadně velká. Tohle by mohl být docela dobře druh, který věda dosud nezná, v což také doufám."
"Áá, pánovi se zachtělo slávy," řekl jízlivě Udalov. "Nezapomeň, že pýcha předchází pád!"
Hlavonožec zatím ležel na dně vědra jako bez života. Jedno chapadlo stále ještě pevně svíralo Udalovovu třpytku.
"Sašo," ozval se znovu Kornelius. "Vem mu tu třpytku."
"Proč já?"
"No kdyby byl třeba jedovatý..."
"Ty jsi dobrý!"
"Tak ji něčím vyšťourni. Přece nezahodím takovou krásnou třpytku!"
Nad smrčinou se ukázaly ranní červánky. Kolem se rozezpívali ptáci a voda ve vědru se zaleskla jako stříbro.
Hlavonožec pohnul chapadly. Zdálo se, že přichází k sobě.
"Fajn," potěšil se Grubner. "Já už měl strach, že zdechnul."
"A jaký by v tom byl rozdíl?" zeptal se Udalov podrážděně.
Jeho třpytka byla stále ještě v kyblíku a další lov byl tedy vážně ohrožen. Představil si, jak vysvětluje Xenii, že místo slíbených cejnů se musí spokojit polovičkou chobotnice, která kdoví jestli je vůbec jedlá, neřku-li přímo jedovatá. A možná že mu Saša nedá ani tu polovičku. Určitě ji bude chtít studovat a možná i rozmnožovat v akváriu.
"Sašo, vyndej mi tu třpytku. Buď přece kamarád. Třeba ještě něco chytnem. Vždyť by to byla škoda se už vrátit."
"Jsi trdlo a trdlem zůstaneš!" usadil ho nemilosrdně Saša. "Okamžitě se jede domů!"
"A co bude s tou potvorou?"
"Co by? Tady by mohla zdechnout."
"Tak si ji dáš do lihu."
Jenže Grubner se už opřel do vesel a zamířil ke břehu:
"Dělej, jak rozumíš," řekl rezolutně. "Ale já mažu do města."

Pomalu se mi vracelo vědomí.
Kovový válec, ve kterém jsem byl dost nepohodlně uložen, se prudce kolébal v podivném rytmu. Nahoře byl sice válec otevřen, ale atmosféra končila kousek pod jeho okrajem. Každý pokus o únik by se rovnal sebevraždě. Vnitřní stěny válce byly téměř hladké a příjemně chladné.
Jak to tak vypadá, dopadlo to se mnou pěkně mizerně, uvědomil jsem si. Ta má nepředložená důvěřivost! Rasa, jež osídlila planetu, se ukázala pěkně zákeřná a krutá. Rozum jí upřít nešlo. Stavěli vzducholodě a uměli opracovávat kov. Jenže vznešené ideje meziplanetárního přátelství, ba dokonce ani ideje vzájemné tolerance dosud nenašly cestu do jejich srdcí.
Opatrně jsem zaklepal na stěnu válce. Ale zvuk byl slabý a zřejmě ho neslyšeli. Nahmatal jsem svůj blaster, který jako zázrakem zůstal v pouzdře. V nejhorším prodám svou kůži zatraceně draho!
Pak se nad okrajem válce objevila hlava (při troše dobré vůle to skutečně mohla být hlava) jednoho z mých žalářníků. No moc krásy tedy nepobrali. Hlavně byli zbytečně velcí. Jen jeho hlava byla větší, než celé moje tělo, nepočítám-li ovšem končetiny. Modré oči se chvílemi pokrývaly nadbytečnou pokožkou, jejíž okraje byly porostlé řídkou kožešinou. Tlamu měl lemovánu nepravidelnými plochami narůžovělé kůže a uvnitř bylo vidět zažloutlé, tupé, ploché zuby.
Uvědomil jsem si, že i v tomto hrozném okamžiku jsem schopen analytického myšlení. Nejvíc mě zarazilo, že se ten tvor pohyboval ve vakuu a přísahal bych, že nebyl ve skafandru. Přitom je všeobecně známo, že žádný tvor, jenž je

organizován dokonaleji než améba, nemůže žít vně atmosféry.
Příšera mě zkoumavě pozorovala. Zvedl jsem tedy dvě končetiny ve všeobecně známém gestu míru a přátelství.

"Koukej, jak hrozí," řekl Udalov. "Vidíš, jak mrská těmi chapadly? Kdyby nebylo té třpytky, tak se na něj vykašlu."

Tlama té hrozivé příšery se rozevřela a uvnitř se pohnul jakýsi červený fyziologický orgán. Napadlo mě, že by mě mohli zase vytáhnout ven, ale zřejmě se nade mnou slitovali a nechali mě v tom pitomém válci se vzduchem. Nebo že by chtěli sadisticky prodlužovat moje muka?
Hlava zmizela a nad okrajem válce se objevila končetina toho tvora, která byla zakončena pěti znetvořenými neobratnými výrůstky. Pomalu se ponořila do atmosféry a blížila se ke mně.
Chce mě zardousit! napadlo mě. A já, naivní trouba, jim ještě přinesl ten kovový předmět, který jsem jim chtěl na důkaz dobré vůle darovat.
Vytáhl jsem blaster!
Tohle byla nejkritičtější - a kdo ví, možná i poslední chvíle mého života. Před očima mi defilovaly obrazy dalekého dětství, okamžiky prvních lásek, okouzlení vědeckou prací i dlouhé dny v kosmu...
Tlapa se stále přibližovala a drápy se užuž dotýkaly mého nechráněného těla.
Nahmatal jsem spoušť a vypálil dávku. Vzduch ve válci se prudce rozvlnil...

"Ježíšikriste!" zaúpěl Udalov. "Zmije záludná! Zaškrtit ho je málo!! Viděls, jak jsem ji koupil? Stvůra jedna jedovatá!"
"Já tě varoval," řekl nevzrušeně Grubner a vytrvale vesloval ke břehu. "Zvířata se jenom brání. I mravenci se brání, když si nějaký mamlas sedne do jejich mraveniště."
"To bys taky mohl tvrdit, že se brání i komáři!"
"O komárech jsem nic neříkal. U těch je to zase pud sebezáchovy, neboť se živí lidskou krví."
"A jak víš, že se tohle lidskou krví neživí?" odtáhl se Kornelius preventivně na druhý konec loďky.
"Vyloučeno to není."
Loďka narazila na písčitý břeh a z vědra vyšplouchla voda. Hlavonožec se rozčileně zavrtěl.
"Vyloučeno to není," opakoval klidně Saša Grubner a vyskočil na břeh, aby vytáhl loďku dál z vody. "Ale můžeš mít zvířatům za zlé, jak je uzpůsobila příroda?"
"Ty máš nápady!"
"Podej sem ten kýbl, jen opatrně, ať mu neublížíš!"
"Prosím tě, co bych tomu kyblíku moh udělat?"
"Kyblíku nic, zato hlavonožci..."
"To by do tebe jeden neřekl," prohlásil Kornelius a sbíral pruty. "Vem si tu potvoru sám. Mně ta jedna rána stačila. A vůbec, víš co? Já tady ještě zůstanu a trochu si zachytám."
"Bojíš se?"
"Ty ne? Víš, on je ten kyblík železný a železo je, jak známo, dobrý vodič."
"Tak si něčím omotej ruku."
Ale to už Udalov jako by neslyšel. Rychle se vzdaloval po břehu a volnou rukou zaháněl Grubnerova slova jako mouchy. Teprve v bezpečné vzdálenosti se otočil a křikl:
"Až budeš tu bestii vyhazovat, nezapomeň sebrat třpytku! Tady se taková neseženе. Já pro ni musel až do Vologdy."
Grubner chvíli váhal a pak opatrně sáhl prstem na vědro. Nic. Po elektrickém výboji ani stopy. Mamlas jeden! pomyslel si pohrdavě. Kdoví co se mu zdálo.
"Budeš litovat, Kornelie!" křikl za Udalovem. Pak hodil na záda batoh, přes rameno pruty a opatrně sebral vědro s hlavonožcem. Pomalu se vydal lesem na stanici autobusu. Šel opatrně, aby nevyšplouchal vodu a zbytečně nedráždil vzácného tvora.

Tohle putování mě bude pronásledovat i ve snách jako těžká můra. Pokud ovšem ještě někdy budu mít těžké sny, uvědomil jsem si tehdy.
Válec se kolébal a drncal a vzduch v něm vířil v prudkých turbulencích, takže jsem sotva lapal po dechu. Já sám jsem v něm poletoval sem a tam a marně jsem se snažil zachytit hladkých stěn válce. Chvílemi jsem dokonce ztrácel vědomí.
Už jsem chtěl prosit o milost. Ale koho a jak?
Moje situace se stále zhoršovala. Ještě nedávno jsem si pošetile myslel, že už to nemůže být horší. To jsem se ovšem šeredně přepočítal. Nejvíc mě děsilo vědomí, že nikdy nebudu schopen překonat vzdálenost, jež mě dělila od mé kosmické lodi. Můj žalářník mě totiž nesl ve válci téměř pustou náhorní planinou a každým krokem se vzdaloval od údolí, kde osiřela moje loď. Zapnul jsem, samozřejmě, fyziologické autogiro s kompasem a tachometrem. Současně jsem zapojil komputer, který automaticky propočítával a zaznamenával trajektorii, po níž mě unášeli. To zapracovala moje podvědomá automatiky, protože jsem pochyboval, že by mě tyto informace byly kdy co platné.
Pak nečekaně otřesy ustaly a clona, která mi stínila výhled ke hvězdám, zmizela.
Zřejmě jsme na něco nebo na někoho čekali.
Krátil jsem si dlouhou chvíli úvahami.
Obludné rozměry těch podivných tvorů jsou zřejmě důsledkem života v tak řídké atmosféře, že se vlastně rovná vakuu.
Bože! Kdybych se tak vrátil domů... Věřil by mi vůbec někdo? Ty senzační zprávy o kruté rozumné rase žijící na samé periférii kosmu!
Nepředstavitelný hřmot mě málem ohlušil.

Dno válce se znovu otřáslo a žalářník uchopil válec, aby s ním vstoupil do nějaké místnosti. Nebo to nebyla místnost? Ať to bylo cokoliv, teď byly otřesy ještě strašnější a kromě vibrací mě mučil i nesnesitelný hluk.

"Co to vezeš?" zeptal se Saši Grubnera jeden známý z mlékárny.
Grubner se posadil a položil si vědro na kolena, aby to s ním tolik neházelo.
"Koukni," řekl a pozvedl mokrý hadr, který byl přehozený přes vědro.
Autobus uháněl po silnici, jen borovice se míhaly kolem oken. Přesto se Grubnerovi zdálo, že se sotva vlečou. Vždyť ta potvora co chvíli lekne, strachoval se.
"Tohle neznám," podivil se muž. "Co to vlastně je? Pulec?"
"Pulec!" odfrkl si Saša Grubner. "Ty jsi taky pulec. Hlavonožec!"
"Cože?"
"Hlavonožec. Něco jako sepie. Octopulus vulgaris."
"Aha," řekl známý a poškrábal se pod čepicí. "To bude asi nějaká vzácnost, ne?" A o hlavonožce se už dál nezajímal, čímž Grubnera hluboce urazil.
"Už jsi vůbec někdy takovou chobotnici viděl?" zeptal se Grubner s despektem a v naději, že získá náležitou pozornost.
V té chvíli autobus prudce zabrzdil. Voda vyšplouchla a hlavonožec se výhružně zahoupal.
"Jo. Na obrázku," řekl známý bez valného zájmu. "Ale žádnou jsem ještě neulovil."
"Taky neulovíš!" triumfoval Grubner.
"Proč ne?" zeptal se známý a rozevřel noviny. "Dnes ty, zítra já... Jenže mě rybaření moc netáhne."
Z toho by se jeden zbláznil, pomyslel si Grubner. Já tady chytím v jezeře hlavonožce a každému je to docela fuk. Jako kdyby jich tady bylo jako máku.
"To vezete dětem?" vložil se do hovoru cestující na předním sedadle. "Děti to určitě bude zajímat. Já jsem nedávno přinesl domů skřivánka. Měl něco s křídlem. Tak jsme mu ho s dětmi dali do dlah a víte, že už létá? Takový hezký ptáček..."
"Pchá! Skřivánek!" řekl přezíravě Saša Grubner. "Já jsem chytil hlavonožce. V jezeře!"
"Na větvi se taková vodní potvora asi těžko chytá," usmál se cestující na předním sedadle.
"Víte, že jsem ještě neslyšel, že by tam něco takového bylo," zamíchal se do hovoru strýc, co seděl přes uličku.
"To nejste sám," souhlasil velkomyslně Grubner.
"Ale já už jsem hlavonožce viděl," řekl chlapec, který stál v uličce. "A dokonce jsem ho i jedl. Měli je v rybárně. Mražené. A taky tam měli kalmary."
"Ty jsem viděl taky. V konzervách," ozval se cestující vpředu.
To je k zbláznění, taková zaostalost! zoufal si v duchu Grubner. Kdybych jim řekl, že jsem chytil na zahradě třeba brontosaura, tak by jim to bylo taky srdečně jedno.
Chobotnice zatím svíjela a roztahovala svoje chapadla.
Ty otřesy mu asi nesvědčí. No co se dá dělat. Mně se to taky dvakrát nezamlouvá, diskutoval s ním v duchu.
"Já bych dětem chobotnici nevozila," pravila káravě tetka, která seděla za Grubnerem a z nedostatku lepší zábavy poslouchala, o čem je řeč. Teď ji mrzelo, že téma bylo vyčerpáno. "Určitě je to nějaká příšera. A možná i jedovatá."
"Není," ohradil se Grubner. "Jenom dává elektrické rány."
"Kdo je jedovatý?" ozval se někdo zezadu.
"Ale, nějaký blázen tady veze jedovatého hada," ozvalo se zepředu od řidiče.
"Žádnýho hada!" zahřměl Grubner. "Hlavonožce!!"
"Ještě to všechny pokousá. Já žádám, abyste ho hned vysadili!" ozval se další hysterický hlas. "Hned zastavte!"
"Neblázněte! Mám jej v kbelíku," chlácholil je Grubner. "Nikomu nic nehrozí."
"Tady vezou zmije," neslo se autobusem od úst k ústům.
Lidé se začali od Grubnera odtahovat. Dokonce i ti, co seděli, si šli raději stoupnout ke dveřím. Řidič se otočil, co se děje, a přibrzdil:
"Co je to tam za výtržnosti?" zeptal se přísně.
"Já žádám, abyste ho vysadil," domáhala se tetka, která by nikdy nepřivezla dětem chobotnici. "Vždyť nás všechny pokouše."
"Občané! Žádám, abyste dodržovali dopravní řád!" přikázal řidič a zajel ke krajnici. "Převážet v autobuse výbušniny je přísně zakázáno!"
"Jaké výbušniny, hergot!" explodoval Grubner. "Tohle je vzácný tvor, který není nikomu nebezpečný. Je to muzeální vzácnost. Nikomu se nemůže nic stát. Vždyť jsou tady cestující, kteří ho dokonce jedli. Mraženého! Je to tak?" rozhlédl se kolem.
Ale chlapec, který jedl mraženého kalmara, to licoměrně popřel:
"Ba ne. Tohle jsem nejedl, prosím. Tohle se u nás neprodává."
"Lidi neblázněte! Každá minuta může tohoto unikátního tvora stát život. Už jste někdy slyšeli o sladkovodním hlavonožci, vy ignoranti?"
A tak Grubnera i s vědrem vysadili daleko před městem Guslarem Velikým...

Vědomí, že se kolem něco děje, je zlé. Ale nerozumí-li přitom člověk ani za mák, o co běží, je to přímo hrůza!
Obyvatelé planety děsivě hlučeli a otřesy chvílemi ustávaly, aby se za okamžik obnovily s nezmenšenou silou. Můj žalářník při tom občas vydával hromové zvuky. Asi vzájemně komunikovali. Copak se nedovedou dorozumět přijatelněji?

Usoudil jsem, že jde nejspíš o vášnivý vědecký spor mezi členy expedice, kteří byli vysláni, aby mě zajali. Zřejmě se nemohli dohodnout, odkud pocházím a kterou civilizaci zastupuji. Pak mě však napadlo, zda se ve svém divošském atavismu nebojí, že jsme vtrhli na jejich planetu s agresivními záměry. Nebudou mě považovat například za předsunutou hlídku, která má připravit invazi?
Zoufal jsem si bezmocí!
Vždyť jsem neměl nejmenší možnost informovat je o všeobecně známé mírumilovnosti svých krajanů.
Nakonec můj žalářník opustil hlučný stroj a dál jsme pokračovali zase jako dřív. Na povrchu zbytku atmosféry odrážely sluneční paprsky zlatavá prasátka. Jenže co mi to bylo platné.
Cítil jsem se čím dál hůř.
Ta troška vzduchu ve válci už byla nedýchatelná a jestli rychle nenajdou způsob jeho regenerace, zahynu udušením.
Uvědomil jsem si, že na této planetě mě pronásleduje stín smrti od prvního okamžiku...

Slunce už pěkně připalovalo a Saša Grubner zvedal každým krokem obláčky všudypřítomného prachu. Voda ve vědru se zkalila a začala dost nepříjemně páchnout. Postavil vědro na zem a pozorně si tajemného tvora prohlížel. Zdálo se mu, že se ještě trochu hýbá.
"Potvoro! Kvůli tobě abych se táhl pěšky," ulevil si nespravedlivě. "A ještě bys mohla chcípnout..."
Naštěstí o kus dál narazil na studnu. Voda byla čistá a chladná. Grubner ji pomalu přiléval do vědra, aby snad hlavonožec ještě nenastydl. Přece jen patří do tropických moří, pomyslel si.

Na dvůr domu číslo šestnáct vešel utrmácený, upachtěný a zalitý potem. Na dvoře bylo pusto prázdno. Dokonce i vytrvalí hráči domina, kteří každou sobotu od svítání seděli kolem stolku, se dneska stáhli někam do chládku. Grubner ani nezašel domů a rovnou zamířil do prvního patra k dědovi Ložkinovi, jenž byl vyhlášený velkoguslarský přírodozpytec a milovník ptactva.
"Copak mi neseš?" zeptal se přísně děda Ložkin, neboť považoval Sašu Grubnera za lehkomyslného diletanta pochybných mravů.
"Dobrý den," pozdravil Saša vlídně, což dědu nastražilo ještě víc. "Nenašlo by se u vás nějaké zbytečné akvárium?"
„Na co ty potřebuješ akvárium?"
"Inu," začal Grubner nebývalé pokorně. "Chytil jsem jeden takový kousek a nevím, jestli to není něco zajímavého."
Chytračil samozřejmě. Ale potřeboval se dovědět, co na to děda Ložkin. Co když snad přece existují nějaké jezerní chobotnice?
Děda se ještě jednou podezřívavě podíval, pak vytáhl futrál se skřipcem, nasadil si cvikr a poručil Sašovi, aby postavil vědro ke světlu. Pak začal studovat úlovek. Prohlížel si ho dlouho a stále víc a víc se mračil.
Grubner byl jako na jehlách, ale mlčel.
Konečně děda Ložkin povzdychl, jednou rukou odložil cvikr a druhou si pohladil pleš.
"Přinejmenším je to nějaký nový druh," poznamenal nejistě.
"Prosím?"
"Nový druh, povídám. Nebo neznámý druh hlavonožce," řekl děda a nespouštěl ze zajatce oči. "Možná že to je třeba jen nějaký mutant. Vidíš? Má deset chapadel. Já ti nevím... Podívej! Nech ho tady a já, až budu mít čas, tak se podívám do Brehma. Pak ti to řeknu."
"Přece vás nemůžu takhle obtěžovat," pitvořil se farizejsky Grubner a v duchu si mnul ruce. Tak přece! Je to nějaká rarita. "A ono to u nás taky žije? Myslím v řece nebo v jezeře?" ptal se ještě pro jistotu.
"M-no...," kroutil se znalec Ložkin. "Někdy. Ale moc vzácně. To máš ze Zverimexu?"
"Ne. Chytil jsem ho."
"Chytil? A kde, prosím tě?"
"V jezeře."
"Podívejme!" žasl děda. "Nech ho tady. Ještě by ho sežral ten tvůj kocour. Já napíšu do Moskvy..."
"Kdepak kocour, ten mu nic neudělá," rozesmál se Grubner, kterého lidsky upřímně potěšila vzpomínka na kvílejícího Kornelia. "Ona ta mrcha dává elektrické rány."
"Nepovídej!" divil se děda čím dál víc a s novým zájmem nahlédl do kbelíku.
"Jen se zeptejte Udalova," chechtal se licoměrně Grubner.
"Korneliovi může dát elektrickou ránu i slavík. To není argument!" Děda Ložkin se odmlčel a pak dodal: "Tak dobře. Když na tom trváš, tak já ti to akvárium půjčím. Půjčím! Rozuměls? Ale do té Moskvy napíšu sám. Tebe tam nikdo nezná a já už tam psal kolikrát..."

Kdybych si vedl deník, určitě by tam stálo: Moje situace se zlepšuje. Nebýt hladu, který mě mučí od chvíle, kdy pominul první šok, skoro bych řekl, že jsem se dostal do rukou vědců. Možná že to jsou nějací odborníci na meziplanetární kontakty. Snad dokonce nějaká komise. Z tmavého válce mě přendali do průzračné krychle, naplněné čerstvým vzduchem. Jakousi rourkou přitéká neustále nový, takže s dýcháním nemám zatím starosti.
Jenže já si deník nevedl. Spíš jsem se rozhlížel. Obrovská místnost, kde stálo moje vězení, byla plná všelijakých podivných předmětů a přístrojů.
Dole, na podlaze, obcházelo jakési černé chlupaté stvoření, jež na rozdíl od mých věznitelů chodilo po čtyřech, zatímco oni jen po dvou. (Z fyzikálního hlediska je to ovšem pozoruhodný jev!)
Ten černý tvor neustále otvíral tlamu, lízal si vousy dlouhým červeným orgánem a toužebně si prohlížel moje vězení.
V tomto směru se nabízely dvě alternativy: buď bylo moje vězení jeho dřívějším útočištěm, odkud ho vysídlili a kam se

chtělo vrátit, nebo - což by bylo velmi nemilé - to byla speciální stráž, která mě měla hlídat. Jak vlastně můžu vědět že to není rozumný tvor?
Ale v zásadě mě studovaly dvě osoby. Chvílemi jsem měl dojem, že se pokoušejí navázat se mnou kontakt, jeden z domorodců, ten, který mě sem přinesl, mě sledoval téměř trvale. Druhý, asi nějaký specialista, pouze čas od času hospitoval. Asi tu byl nějaký výzkumný ústav.
Jejich tlamy se neustále otevíraly a zavíraly. Myslím, že to byl způsob jejich komunikace. Konečně, to se mi později potvrdilo.
Přede mnou však stál ošemetný úkol dokázat jim, že jsem inteligentnější než oni a přitom to udělat tak, abych je neurazil.
Ale hlavně jsem měl hlad!

"Co vlastně takový hlavonožec žere?" zeptal se Grubner dědy Ložkina, jenž přinesl příslušný díl Brehma. „Takhle ho umoříme hlady!"
"Nejrozšířenějším druhem hlavonožců jsou chobotnice," citoval Ložkin Brehma. "Octopus vulgaris. Její tělo má neutrální šedou barvu, která však při podráždění přechází do hnědé, červené, nebo i žluté. Přitom se pokožka na páteřní straně pokrývá nepravidelnými bradavičnatými hrbolky."
"Jenže mě by teď spíš zajímalo, je-li dravec, nebo býložravec," přerušil ho Grubner.
"Dravec," řekl děda Ložkin. "Určitě dravec. Vem si hůlku a pokus se ho podráždit. Podíváme se mu na ty pupínky."
Zatímco Grubner hledal příhodnou hůlku, ujistil se Ložkin, že hlavonožci jsou opravdu dravci a dověděl se také, jak se rozmnožují. Ale to bylo zatím předčasné. Stejně pro něho neměli partnera.
"Já do něj moc šťouchat nebudu," upozorňoval Grubner, který se vracel s vařečkou.
"Samozřejmě! To musíš jemně. Potřebujeme se podívat, jestli se bude vybarvovat."
"No jo! Když on ale není ani šedivý," zamyslel se Grubner.
"To není důležité."
Grubner tedy ponořil do akvária obrácený konec měchačky a opatrně polechtal hlavonožce.

Po dlouhé poradě a studiu jakýchsi foliantů přinesli tyč a ponořili ji do atmosféry.
První pokus o navázání kontaktu!
Radostí jsem se začervenal.
Moje ostýchavost se stala zřejmě předmětem další diskuse mých kolegů vědců. Přemohl jsem rozpaky a třikrát lehce klepl na konec tyče. Počítat snad dovedou...
Tyč okamžitě vytáhli.
Moje nejistota nebrala konce. Rozuměli mi, nebo ne?

"Zčervenal!" řekl spokojeně děda Ložkin. "Tak to se shoduje. To nebude nový druh, ale pravděpodobně nějaká zrůda. Něco jako dvouhlavé tele."
Grubner vrátil do kuchyně vařečku a přinesl kus masa. Kocour běžel za ním a poskakoval v plané naději, že maso je určeno jemu.
Jenže maso hodili do akvária.
"Umyl jsi ho?" zeptal se děda Ložkin.
"Umyl. Ve studené vodě."

Shora na mne dopadl kus masa nasáklého krví. Co to má znamenat?
Provokace?
Přece nebudu jíst maso! Já, zapřísáhlý vegetarián.
Vzal jsem ten odporný kus masa a vyhodil ho ze své cely.
"Heleme, mlsouta!" řekl děda Ložkin. "To znamená, že nemá hlad. V Brehmovi stojí, že je to dravec. Nejčastěji požírá škeble, drobné rybky, plankton a tak."
"A co když jenom nechce maso? To je mi divné, proč ho vyhodil."
Kocour, který se podobnými úvahami nezatěžoval, využil okamžiku a maso sežral. Teď si spokojeně olizoval vousy a hlavonožec ho pozorně sledoval svýma infantilníma očima.
"Budeš muset skočit pro kousek ryby," rozhodl děda Ložkin.
"Asi jo... Něco přece žrát musí..."

Vyklepal jsem postupně geometrické řady čísel na průzračnou stěnu své cely.
Nereagovali.
Copak nedovedou počítat?
Začal jsem tedy tím nejjednodušším. Postupně jsem začal počítat na svých končetinách, jako se to učí ve škole. Jedno chapadlo, druhé chapadlo, pak tři a nakonec čtyři najednou. Ale ani to na ně neudělalo zvláštní dojem.
Sebral jsem tedy ze dna kamínek a začal jím poklepávat po stěně.
Zase nic.
Poslední naděje. Základy geometrie musí být přece jasné každé vyšší bytosti. Začal jsem vyrývat do tvrdé průzračné stěny pravoúhlý trojúhelník...

"Je nějak neklidný," uvažoval děda Ložkin nahlas.
"Koukněte, dědo. vzal do chapadla kamínek. Aby si ještě něco neudělal," strachoval se Grubner.
"Neboj se!" uklidňoval ho Ložkin. "Ale nevím, nevím, jestli ho udržíme naživu. Nežere... Snad bychom ho měli uspat, než ho utratíme."
"Proč bychom ho utráceli?" divil se Grubner.
"Budeme ho muset poslat do Moskvy. A nejlíp v lihu."
"Vždyť je to živý tvor!" argumentoval vášnivě Grubner.
"Živý to ano. Ale bez rozumu," řekl kategoricky Ložkin. "Docela primitivní organismus. Podle Brehma patří mezi bezobratlé."
"Sašo, jsi doma?" ozval se mezi dveřmi Udalov. "Vedu ti hosta. Míšu Stendhala z místních novin."
"Slyšel jsem, že jste ulovili v jezeře nějakého obřího kalmara. Je to pravda?" zeptal se Stendhal. "Je živý?"
"Copak živý je, ale obří moc není," řekl Saša Grubner. "A co ty, Kornelie? Co že ses tak brzy vrátil?"
"Ále," mávl rukou Udalov. "Za nic to už nestálo. Ani šupina. Ten tvůj hlavonožec snad sežral všechny ryby v jezeře. Jestli se tady ty potvory rozmnoží, tak maucta! Ještě ti nezdechl?"
"Ne," zasáhl Ložkin. "Právě ho studujeme."
"Krásný tvor," řekl Míša Stendhal a navyklým pohybem si urovnal brýle. Jeho tvář v té chvíli velmi připomínala mladého Gribojedova. "A kolik má chapadel! To je přece úplná senzace. První hlavonožec v okrese uloven v Guslaru Velikém; vidíte ten titulek? Dáme to do sobotní přílohy. Kdo ho vlastně chytil?"
"Já s Grubnerem," pospíšil si Udalov.
"Takže si poznamenáme," bručel Míša Stendhal a vytáhl kuličkovou tužku: "Rybáři našeho města..."
Stendhal psal, Udalov vysvětloval a Saša Grubner se vrátil k akváriu. Vyhladovělý hlavonožec se tam všelijak svíjel, rozvíjel svá chapadla, kamínkem vrtal do skla a kroutil přitom svýma velkýma idiotskýma očima.

Veškerý arzenál argumentů, kterými jsem na sebe chtěl upozornit, selhal.
Nepochopili mě!
Proč mě dosud nikdy nenapadlo, že navázat kontakt s cizími rozumnými tvory může být tak složité? Teď stojím, já, rozumný tvor a známý vědec, tváří v tvář představitelům jiné rozumné rasy a co z toho? Je pravda, že se naše životní prostředí diametrálně liší, lišíme se i velikostí a tvarem. Ovšem já chápu, že oni jsou rozumnými tvory, zatímco oni setrvávají ve vědeckém bludu, nereagují na moje znamení, házejí po mně kousky masa a moří mě hlady?
Takhle s nimi kontakt nikdy nenavážu...

Do pokoje nahlédla Udalovova žena Xenie, podívala se na nestvůru v akváriu a řekla:
"To už jsem viděla. Víš kde, Kornelie? V kuchařce Dary moře. Jsou tam přece ty recepty, jak se mají připravovat, pamatuješ?"
Stendhal uháněl do redakce, Grubner šel do rybárny pro kus ryby, aby nakrmil vyhládlého hlavonožce, a Xenie Udalovová škodolibě přinesla kuchařku a přistoupila s ní k akváriu:
"Vidíš? Je zrovna takový."
"Běž s tím pryč," řekl nevrle Ložkin.

Konečně se mi jakžtakž podařilo vyrýt do té průhledné stěny rovnoramenný trojúhelník, ač jsem původně zamýšlel pravoúhlý. Přece ho musí vidět!
Pro jistotu jsem na něj ukázal končetinou.
Na to reagoval jeden z přítomných, kterého jsem dosud neviděl, tím, že otevřel jakousi obrovskou knihu a ukázal mi obrázek. Hrůza!
Byl tam tvor, který se mi anatomicky kupodivu dost podobal. Jenže ho právě chudáka pitvali. Nebo že by ho...
Vyloučeno to není.
Začínal jsem chápat.
Oni mě vůbec nepovažují za kosmonauta, který havaroval na pusté náhorní planině! Ono je to snad ani nenapadlo!
Co se taky dá očekávat od tvorů, kteří žijí v prostředí tak nevhodném k životu?
A já si dělal starosti, abych je neurazil. Vždyť takové primitivy na nejnižším vývojovém stupni nemůžu vůbec urazit!

"No dobrá," pohodila Xenie hlavou a zavřela kuchařku. "Jde se snídat!" pokynula Korneliovi. "Obejdeme se bez toho vašeho hlavonožce..."
Ložkin zůstal sám.
Četl Brehma a od hlavonožců se pomalu dostal až k medúzám a ostatním obyvatelům moře.
Grubner se s rybou nevracel a děda Ložkin začal dřímat.

Jeden z těch tvorů mě vytrvale střežil, zatímco ostatní se rozešli.
Oni mě snad sežerou!
Přece se jim nevydám na milost a nemilost jen tak, bez odporu. Tím spíš, že se od nich žádné milosti čekat nedaly! Jestli se mi nepodaří včas navázat kontakt, dostanu se do bezvýchodné situace.
Děsivá představa...
Pak nezbývá, než bít se do posledního dechu, do posledního výstřelu! Ne - poslední ránu si nechám pro sebe. Kdoví čeho jsou ti sadisté schopni. Proti nim nezmůžu se svým blasterem zřejmě nic. Když jsem vystřelil na toho prvního, tak

to s ním ani nehnulo. Kdoví zda vůbec něco cítil.
Ale...
Blaster se mi může ještě hodit. Když si pospíším...
Pečlivě jsem prohledal stěny a dno svého vězení. Stěny byly křehké. Zato dno bylo zhotoveno z jakéhosi měkkého kovu. Přece jen jiskřička naděje!
Přepnul jsem blaster na maximální výboj a zamířil do dna...
Vzduch se rozčeřil a já ucítil, jak se o mne opřela horká vlna. Ve dně se objevil otvor. Bez ohledu na bolest jsem ho rychle ucpal jednou ze svých deseti končetin. Pak jsem se podíval na svého strážce.
Zdálo se mi, že nevnímá.
Výborně!
Prorazil jsem do dna ještě jednu díru a ucpal ji další končetinou. Postupně jsem tak udělal šest otvorů, což by mělo stačit. Jenže v té chvíli vstoupil do místnosti můj hlavní strážce. Nesl něco v pochybně bílém materiálu s množstvím černých značek. Položil to vedle mého dočasného příbytku a s hlasitým šustěním to rozbalil. Byla tam část tvora podobného tomu, jenž mě napadl v té osudné kotlině, kde jsem havaroval. Žalářník kus odtrhnul a vhodil ho ke mně.
To víš! Tím mě vytrhneš!

"Nežere! Co budeme dělat?" zachmuřil se Saša Gruber.
Děda Ložkin se s trhnutím probudil a oznámil, že se zatím nedá dělat nic a že jde psát Akademii a pak že se uvidí.
Grubner se podíval na hodinky:
"Proboha! Ještě přijdu pozdě do práce!"
Potom dodal, že se brzy vrátí a že se pokusí chytit v potoce raka.
"To nemá smysl," řekl děda Ložkin. "Dáme ho do lihu..."

Konečně jsem se dočkal okamžiku, kdy jsem zůstal v místnosti sám. Nepočítám-li ovšem toho chlupatého tvora, který předtím sežral kus krvavého masa, jež jsem vyhodil ze svého vězení.
Chlupaté stvoření předstíralo, že si mě nevšímá.
Protáhl jsem prostřelenými otvory končetiny a přidržoval jsem okraje průhledné cely, aby mi neunikal vzduch. Byl jsem připraven na těžkou a pravděpodobně tragickou cestu. Konečky svých končetin jsem narazil na výčnělky, jež podpíraly moje vězení. Znovu jsem se vzepřel a sáhl ještě dál. Pak jsem nadzvedl sebe i svou celu a dal se do pohybu.
Změnil jsem tak své vězení v jakýsi improvizovaný, neohrabaný skafandr, ve kterém jsem zamířil ke kraji plošiny.
Hluboko dole byla podlaha místnosti.
Co teď?
Skočit! uvědomil jsem si. Jiného východiska tak či tak není.
Chlupatý tvor s ostrými zuby zpozoroval moje počínání a zbystřil pozornost. Hustá srst se mu naježila a hřbet se prohnul v ladném oblouku.
Připravil jsem si blaster. S tebou si budu vědět rady, potvoro!
Rozhodující okamžik...
Odrazil jsem se a skočil. Důležité bylo neztratit rovnováhu, uvědomil jsem si. Náraz - a dopadl jsem na dno místnosti. Celým tělem mi projela krutá bolest. Tak tak, že jsem udržel rovnováhu. Zaťal jsem zuby, přemohl závrať a vydal se k východu.
Blaster jsem nemusel použít. Když hlídač uviděl, jak jsem i s průhlednou celou seskočil z vysoké konstrukce a zamířil k němu, zvedl chlupatý chvost a v panice vyrazil z místnosti. Ještě jsem zaslechl hlasité poděšené zvuky.
Krutí tvorové bývají vždycky zbabělí! pomyslel jsem si pohrdavě.
Teď už jsem byl odkázán jen na náhodu a spolehlivost svého biokomputeru. Směr k údolí, kde zůstala moje kosmická loď, byl dobře zakódován. Teď jen abych to stačil, než mi dojde vzduch!
Musím vydržet!!
Musím!!!
Prošel jsem dlouhou chodbou, pracně sestoupil po jakýchsi stupních, které si tam ti dvounožci kdovíproč nastavěli a které byly pohříchu vyšší než já i v tom směšně nemotorném skafandru. Konečně jsem se dostal na rovinu obklíčenou ze všech stran obludnými stavbami, které bezpochyby sloužily za příbytky těch krutých přišer. V jednom místě byla jakási soutěska. Bez váhání jsem tam zamířil.
Ale nepřešel jsem ani polovinu prašné roviny, když jsem zaslechl ohlušující křik.
Reflexívně jsem se rozhlédl.
V jednom z otvorů, které pokrývaly stěny oněch monstrózních staveb, se objevila hlava tvora, jenž mi ukazoval ten krutý obrázek ve svém foliantu.
Tvor ječel a ukazoval na mne.
Teď, nebo nikdy! uvědomil jsem si a vyrazil vpřed. Snad jsem ani nevnímal nepředstavitelnou tíhu, kterou jsem nesl na svých končetinách zesláblých hladem.

"Pro všechny svaté!" ječela Xenie. "Co to vidím!"
"O co jde?" zeptal se Kornelius, aniž zvedl hlavu od talíře. Léta zkušeností ho poučila, že Xenie vždycky zveličuje důležitost či tragiku celkem všedních událostí.
"Oó-hu-úaáá!" pravila Xenie poněkud nesrozumitelně.
"Co říkáš?" zeptal se Udalov.

"Ono to utíká na šesti nohách. Spas se, kdo můžeš!"
Tohle bylo ovšem i na Kornelia příliš. Přistoupil k oknu a nevěřil svým očím. Po dvoře uhánělo na šesti nohách akvárium.
Pod akváriem se kmitalo šest chapadel hlavonožce, jenž zbývajícími čtyřmi přidržoval okraje, aby nevyšplouchal vodu.
Kornelius zavrtěl hlavou, takže se nestrefil lžící do pusy.
Akvárium se pohybovalo dost rychle a ve vodě se hrozivě blýskala kukadla toho podivného tvora.
Udalov v rozčilení kousl do lžíce, kterou konečně zastrčil do úst, a div si při tom nevylomil zub.
Z protějšího okna se vyklonil děda Ložkin, pak se objevila Berta Pogosjanová a postupně se zaplnila všechna okna.
Zírali ti, kteří už o hlavonožci něco věděli, i ti, kteří o něm v životě neslyšeli.
Pak začala vřava!
Každý to prožíval po svém. Jedni se polekali, druzí začali z recese akvárium povzbuzovat a popohánět:
"Do-to-ho-do-to-ho! Přidééj!"
Ve vratech se akvárium málem srazilo s Míšou Stendhalem, který si zapomněl zapsat základní údaje o životě kalmarů a jejich životním prostředí. Vracel se proto k dědovi Ložkinovi, aby nahlédl do Brehma.
Když spatřil prchající akvárium, na okamžik strnul. Pak se vymrštil, chytil se za futro a s nohama pokrčenýma tam zůstal viset. Přitom bylo všeobecně známo, že Míša není žádný strašpytel.
Akvárium se pod Stendhalem na okamžik zarazilo, z vody se vysunulo jedno chapadlo a drobný zářivý blesk se zabodl Míšovi do hýždí. Pak akvárium vyběhlo ze vrat a zamířilo ulicí dolů.
Obyvatelé domu číslo šestnáct se konečně vzpamatovali a vrhli se za ním. Chodci na ulici se zastavovali a v němém úžasu se tiskli ke stěnám domů.
Mezitím akvárium málem vběhlo pod autobus, jenž v poslední chvíli zabrzdil. Nakonec se mu postavilo do cesty rameno zákona - okrskář Semjonov. Akvárium se ho snažilo oběhnout, ale tady hlavonožec narazil.
Semjonov stál pevně jako skála.
Akvárium či vlastně hlavonožec se tedy rozhodl, že si cestu prostřílí. Z vody se znovu vysunulo chapadlo a série zářivých blesků zasáhla Semjonova. Ale okrskář odolal.
To už se ze všech stran sbíhali lidé...

Když se mi postavil do cesty tvor v šedém obleku s nablýskanými knoflíky, pochopil jsem, že je konec.
Uhnul jsem stranou a v panice vypálil dávku z blasteru. Nic!
Cesta byla zatarasena.
Konec!!
Nejhorší bylo, že dávka, kterou jsem vystřelil, byla poslední. Blaster byl vybit.
Davy příšer se sbíhaly ze všech stran. Pro ně to bylo povyražení, pro mě - tragédie!
Rezignoval jsem. Vytáhl jsem končetiny z otvorů ve dně své cely a svět kolem potemněl. Živého mě nedostanou!

Grubner doběhl k prchajícímu akváriu ve chvíli, kdy v něm nebyla už téměř žádná voda. Lidé se dívali rozpačitě a nechápali, že hlavonožec končí svůj život sebevraždou.
"Vodu!" vykřikl Grubner. "Okamžitě vodu!! Bez vody zemře."
"Vodu!" zavelel okrskář Semjonov.
Nehybné klubíčko hlavonožce spočívalo na vlhkém dně akvária jako bez života.
Někdo přinesl kastrol, někdo kbelík, někdo alespoň hrnek. Saša Grubner si vybral nejčistší kbelík a opatrně tam hlavonožce přendal.
Právě v tom okamžiku ho vyfotografoval Míša Stendhal. Jistě si vzpomínáte, že tento snímek pak oběhl stránkami novin a časopisů téměř ve všech světadílech.

Tyto řádky píšu speciálně zkonstruovaným perem na bílé listy z umělé hmoty. Musím psát hodně velkými písmeny, aby akademik Polosov, takový milý stařík, nemusel používat ke čtení mikroskopu.
Teď když skončila moje konstruktivní diskuse s Polosovem a naší sekretářkou Masenkou, přijde Xenie Udalovová a přinese mi višně. V Guslaru Velikém rostou fantastické višně! Vůbec si nedovedu představit, jak se bez nich v Moskvě obejdu. Ale můj starý přítel a zachránce Saša Grubner se zapřísahal, že jich s sebou vezme alespoň dvě kila. Já mu věřím. Je to opravdu moc milý člověk. (Člověk... jak si to divně říkají!) Saša Grubner sice není tak vzdělaný jako akademik Polosov, ale není divu. Nemá zatím vysokoškolské vzdělání. Už jsme se však dohodli, že ho připravím k obhajobě doktorské práce. Vždyť si to zaslouží! Už proto, že mě objevil.

O zlatých rybkách
Zverimex se v Guslaru Velikém dělí o skromné prostory s papírnictvím.
Na dvou pultech jsou pod sklem kuličkové tužky, násadky, čtverečkované sešity i linkované notýsky, modré album s bílým rackem, štětečky, tuby se sienou pálenou, ořezávátka a omalovánky.
Třetí pult vpravo ode dveří je celý dřevěný. Jsou na něm kilové pytlíky s ptačím zobem, klece pro veverky a ozdoby do akvária, v nichž jsou zacementovány všelijaké mušličky. Tato zdařilá umělecká dílka se vzdáleně podobají rozvalinám středověkých hradů a do akvárií se dávají zřejmě proto, aby se rybky cítily jako doma.
Papírnictví plní plán tržby pravidelně. Zvlášť během školního roku.
Zverimex je na tom hůř. Ten žije prakticky jen z kuřat z umělé líhně, která přivážejí dvakrát za kvatrál. To se pak táhne fronta až k náměstí. Jinak je u pultu téměř pusto. A když se někdy kluci přece jen přijdou podívat na paví očka a

skaláry, stejně nic nekoupí. Proč by taky? Nakupují u Dlouhého Kolji, který jich každou sobotu přinese plnou sklenici od okurek a k tomu má ještě pytlík dafnií.
"Už je tady zase," říkává smutně Zinočka Věře Jakovlevně, která je vedoucí v papírnictví. Pak sedne a píše objednávku do okresního skladu ve Vologdě, aby jí poslali nějaké sušené dafnie a chovné holuby.
Že by Zinočka neměla vůbec žádné kupce se ovšem tvrdit nedá. Pár jich je. Třeba lékárník Savič. Má doma kanára a jednou týdně se zastaví pro půl kila zobu. Občas zaběhne i Saša Grubner, univerzální vynálezce, který se zajímá o všechno živé a kromě toho už léta chová marnou naději, že dříve či později přijde do prodeje i amazonský papoušek ara, kterého lze snadno naučit mluvit.
A pak přichází ještě jeden zájemce. Jenže to není zákazník. Spíš takový tragický případ. Bývalý požárník Erik. Teď je invalida. Přichází tiše a nenápadně si stoupne do kouta za akváriem a jen se dívá. Na Zinočku, ne na rybičky. Prázdný rukáv má zastrčený za opaskem a spálenou tvář vždy otočenou ke zdi. Erika zná celé město.
Předloni zapomněla jedna babka vypnout žehličku a usnula. Erik tehdy vnikl do hořícího domu první a zachránil babce život. Jenže se na něho při tom zřítil prohořelý trám. A tak se stal invalidou. Ve třiadvaceti letech!
Spoluobčané ho litovali, dali mu slušný důchod, každý si ho vážil, ale práce požárníka, kterou tak miloval, už pro něho nebyla. Pravda, v požárním sboru zůstal. Jenže jako hlídač garáží.
Naučil se psát levou rukou, ale jinak už to nebyl ten Erik jako dřív. Teď byl zamlklý, ostýchavý a ani na ulici se moc neukazoval.
Jenom do Zverimexu chodil. Vždycky po práci, a zvlášť když bylo ošklivé počasí. Přibelhá se (nohu má taky pochroumanou), stoupne si do kouta a kouká na Zinočku, do které se beznadějně zamiloval.
Jakápak taky naděje! Zinočka je krasavice, kolem níž se točí kluci z průmyslovky říčního loďstva a můžou na ní oči nechat. A Zinočka? Ta vzdychá po učiteli biologie ze střední všeobecně vzdělávací školy. Ale Erikovi neřekne křivého slova! Končil třetí kvartál...
Zinočka doufala, že z okresu pošlou nějaké zboží, protože by měli přece vědět, že když nesplní plán, nebudou na vánoce ani prémie. A na to by měli brát ohled. Dočkala se.
21. září se vyčasilo. Ani moc nepršelo. V noci přistál v Guslaru Velikém maličký AN-2 a vyložil zboží. Zinočka si přivstala, potěšila se pohledem na řeku a vyvěsila oznámení:

DNES V PRODEJI ZLATÉ RYBKY

To se už rybky ve velkém akváriu vzpamatovaly, rozvážně plavaly sem a tam a graciézně mávaly závoji ploutviček. Bylo jich na dvě desítky a v akváriu na ně byla náramná podívaná. Hřbetní ploutve zářily jasně zlatými pablesky a bříška měla něžně růžová jako vycíděný samovar. K tomu ještě velké černé oči a karmínové boční ploutve.
Dokonce poslali i plechovku sušených dafnií.
Zinočka je vysypala do novodurové misky, kde se velice pěkně vyjímaly.
"Pánečku!" řekla Věra Jakovlevna, když přišla do práce a uviděla rybky. "No ne - ty jsou krásné. Vždyť je to hřích je prodávat. Já bych je tady nechala jako inventář."
"Všechny?" podivila se Zinočka.
"Alespoň deset. No dnes to tu budeš mít jako na perském trhu, děvče!"
V té chvíli vrzly dveře a vešel děda Ložkin, pověstný mentor, který si nedal ujít jedinou příležitost otravovat lidi věčným poučováním.
Zamířil rovnou k pultu, chvíli postál, prohlédl si dafnie ze všech stran a spokojeně mlaskl:
"Pěkné dafnie," poznamenal. "Kapitální kousky."
"A co rybky?" zeptala se Zinočka.
Děda se letmo podíval na akvárium a řekl přezíravě:
"Nic zvláštního... Čínská rasa. Tam je chovají v každém bazénu. Milióny...," mávl rukou.
"Milióny! Prosím vás...," ozvala se dotčeně Věra Jakovlevna.
"Musíte studovat odbornou literaturu!" poučoval děda Ložkin. "Konečně, podívejte se do dodacího listu. Tam to jistě bude," obrátil se k Zinočce.
Zinočka poslušně vytáhla dodací list.
"Nic tam o jejich čínském původu není. Podívejte! Jenom maloobchodní cena - dva a půl ruble za kus."
"Drahé," řekl lakonicky děda a nasadil si cvikr. "Ukaž ten dodací list, já se kouknu."
Vešel Saša Grubner. Vysoký, rozcuchaný, dychtivý a taky trochu zbrklý.
"Dobrý den, Zinočko," pozdravil s úsměvem. "Dobré jitro, Věro Jakovlevno. Tak copak tu máte nového?"
"Zlaté rybky...," řekla nesměle Zinočka.
"A co papouška?" zeptal se s nepohasínající nadějí. "Papouška neposlali?"
"Ještě ne. Ale už brzo ho určitě dostanu," zapýřila se Zinočka.
Po pravdě řečeno, Zinočka amazonského papouška ve Vologdě ani neobjednávala. Stejně věděla, že by si o ní v okresní rozdělovně dozajista mysleli, že se zbláznila.
"Zajímavé rybky," pochválil je Grubner. "Ten charakteristický zlatavý odstín..."
"Co je na něm charakteristického?" tázal se svárlivě děda Ložkin.
"Ten odstín přece. Jsou to zlaté rybky, ne?" řekl Saša Grubner a zamával ode dveří Zinočce.
"Nekňuba!" zabručel za ním děda Ložkin. "V dodacím listě není ani jejich latinský název," podíval se na Zinočku, jako by za to mohla.
Do dveří nakoukl Dlouhý Kolja. Pánbůhví proč mu vlastně říkají Dlouhý Kolja, když měřil sotva půldruhého metru. Byl

však podsaditý a přesto, že mu bylo čtyřicet let, vypadal se svou bezvousou tváří jako kluk.
Normálně ho Zinočka do krámu ani nepustila. Ale dnes ji rybičky naladily smířlivěji:
"Pojď dál! Jen pojď..."
Kolja přistoupil obezřetně k pultu, neboť taková vlídnost mu byla podezřelá; nejspíš čekal nějakou čertovinu. Pytlík s dafniemi tiskl pod paží a sklenici s pavími očky skrýval za zády.
"Já bych se kouknul jen na ty zlaté rybičky," poprosil tiše.
"I jen se podívej."
Kolja se však nedíval na rybičky, ale na dafnie. Ložkin si toho samozřejmě všiml a důrazně pravil:
"A jsou čtyřikrát lacinější než u všelijakejch těch šmelinářů! A taky kvalitnější."
"Na tu kvalitu bych se ještě podíval," řekl Kolja nejistě a couval rychle ke dveřím, kde narazil na zadýchanou deputaci školáků, kteří se přihnali, jakmile se po městě roznesla zvěst o zlatých rybkách.
Děda Ložkin si odskočil domů.
Jednak pro sklenici a jednak pro třírublovku. Za zbytek si koupí dafnie.
Když se vrátil, byl už v krámě Erik, který se přibelhal s kytičkou aster. Položil je nenápadně vedle akvária, neboť se bál, aby se mu Zinočka nevysmála.
Kluci, kteří ilegálně opustili hodinu biologie, zatím okouněli u rybiček a vážně rokovali, kterou že tu zlatou rybku koupí do školního akvária.
Děda Ložkin chvíli důležitě vybíral, nakláněl hlavu sem a tam a pak rozhodně ukázal prstem:
"Tuhle, Zinočko!"
Zinočka vzala síťku, ponořila ji do vody a opatrně nadháněla rybky. Děda Ložkin přitiskl cvikr ke sklu, aby dirigoval kde a jak má lovit.
"Tu ne!" povídá. "Tohle mi nepodstrkuj! Já jsem v rybách náramně sečtělý. Doleva! Rozumíš? Doleva! Zaber, povídám... Ukaž, já sám."
"Ani nápad," ohradila se Zinočka. "Řekněte si kterou a já vám ji vylovím."
"Říkám ti, že si ji chytím sám," trval na svém děda a tahal se se Zinočkou o síťku.
"Přestaňte, občane!" vložil se do toho Erik. "Vidíte, že vás chce ochotně obsloužit."
"Ty do toho nemluv!" ohradil se děda Ložkin. "Ty tak máš co radit. Ještě to má mlíko na bradě a pořádnou rybu to nikdy nevidělo..."
Dědek byl popudlivý a když měl vztek, tak se neznal. Erik chtěl něco namítnout, ale pak se raději otočil ke zdi a mlčel.
"Takovému člověku bych rybky vůbec neprodávala," zlobila se z druhého kouta Věra Jakovlevna a hrozivě šermovala příložníkem.
Ložkin trochu zkrotl a přestal se hádat. Nastavil sklenici a rybka do ní vklouzla jako malé sluníčko. Zlatou ploutvičkou se otřela o sklo. Zinočka ještě odvážila Ložkinovi dafnie, mlčky vzala peníze a beze slova mu přistrčila dvě kopejky nazpět. Zkrotlý děda je chtěl nechat na pultě, ale Zinočka ho rázně vrátila ode dveří.
Dědovi se zapotil cvikr, beze slova však peníze vzal a vyběhl z obchodu.

Když vyšel na ulici a sluníčko dopadlo na sklenici se zlatou rybkou, voda zajiskřila, rozzářila se a zlatá prasátka se roztančila po celé ulici. Okna se otevírala jedno po druhém a lidé se vykláněli, cože se to děje.
Rybka pleskla ocasní ploutvičkou, až se vodní krůpěje rozletěly po chodníku. A každá kapička zářila jako zlato.
Autobus, který jel právě kolem, prudce zastavil, řidič vystrčil hlavu z okénka a křikl:
"Co to nesou, dědo?"
Ložkin se důležitě poškrábal balíčkem dafnií po vyholeném vrásčitém podbradku a důstojně odvětil:
"To je jen pro odborníky. Pro ty, co tomu skutečně rozumějí!"
Cestou domů ho hryzlo svědomí, jak hrubě se choval v obchodě. To jsem neměl, to jsem neměl! lamentoval v duchu. Copak za to ten Erik může? Takovej kluk a já na něj... A bylo mu hanba. Jenže rozpaky se pomalu vytrácely, protože se k němu mimoděk přidávalo stále víc a víc lidí, kteří vlastně ani nevěděli, proč za ním jdou. A nešetřili při tom slovy obdivu nad zlatou krasavicí ve sklenici.

"Co to zase neseš?" zeptala se babka Ložkinová z kuchyně a ani si nevšimla, jak to vedle v pokoji zazářilo. "Není to samohonka?"
"I dej pokoj! Samá čistá voda!" zdůraznil děda. "Ve sklenici. To budeš čubrnět."
"No určitě," odsekla babka a dál se věnovala svým kastrolům a pánvím. "Zase sis už někde přihnul..."
"Co pořád máš?" rozčertil se děda.
"Jako bych tě neznala. Pak ještě přitáhneš kdejakou pitomost."
Děda mávl rukou a v hádce nepokračoval, protože věděl, že by stejně nevyhrál. Přerovnal na parapetu kaktusy a spiklenecky mrkl na kanáry, kteří se při pohledu na zlatou rybku překvapeně rozštěbetali. Pak vzal děda rezervní akvárium a šel do kuchyně natočit čerstvou vodu.
"Pusť vodu!" zavelel babce, když přistrčil akvárium pod kohoutek.
Babka se podívala na Ložkina a bylo jí divné, že je dočista střízlivý. Utřela ruce do zástěry, pustila vodu a jukla do pokoje.
"Propána! Zlatá rybka. Ta nám tady ještě scházela!"
Naklonila se zvědavě nad sklenicí. Rybka vystrčila tlamičku, otevřela ji, jako by se chtěla nadechnout, a tiše řekla:
"Soudruzi, pusťte mě zpátky do řeky."
"Co to?" nastavila babka ucho, protože byla nedoslýchavá.

"Domluvte tomu vašemu," šeptala rybka. "Bez vaší přímluvy mě nepustí."
"Co to?" ptala se znovu babka, jako by se to rozumělo samo sebou, že rybka mluví.
Děda se vracel s akváriem a podivil se:
"S kým se to tu vybavuješ?"
"Co já vím?" vrtěla hlavou babka.
"Tak co, je pěkná?" zeptal se děda pyšně. "Krasavice! Co říkáš?"
"Já ti nevím...," váhala babka. Chvíli se odmlčela a pak dodala: "Měl bys ji pustit do řeky."
Děda Ložkin jen vykulil oči.
"Kdoví k čemu by ti to bylo dobré...," naléhala babka.
"Zbláznila ses, či co? Vždyť jsem za ni dal dva a půl ruble. Ve Zverimexu!"
"Ve Zverimexu?" divila se babka. "To ve státním obchodě prodávají takovéhle ryby?"
"Ovšem. Jenže je nikdo nekupuje. Bodejť by jo! Vždyť tomu nerozumějí. Asi se jim zdají drahé. Ale copak je dva a půl ruble nějak moc za takový zázrak?"
"Poslyš, dědku!" začala babka z druhého konce a Ložkin cítil, že jde do tuhého. "Já ti za ni dám tři... no dobře, tak čtyři ruble. A koupím nějaké zákusky. Jen ji pusť!"
"Proč, prosím tě?" podivil se děda.
"No - prostě se jí bojím."
"I kuš, bábo bláznivá!" zabručel děda Ložkin. "Teď ji pěkně přendáme do akvária..."
"Povídám pusť ji!" naléhala babka výhružně.
"Ani mě nenapadne! Čekám na ni už celá léta a kdoví jestli v životě takovou seženu. I s Moskvou jsem si kvůli ní už dopisoval. To víš! Pro nic za nic vyhodím dva a půl ruble. Tůdle!"
"No jak myslíš," řekla babka a rozplakala se. Utřela slzy do zástěry a zamířila do kuchyně.
To už rybce povolily nervy:
"Nikam nechoď!" vystrčila hlavu z vody. "Ještě nejsme hotovi. Jestli mě pustíte, splním vám tři přání."
Děda Ložkin byl stařík čiperný a hned tak něco ho nepřekvapilo. Ale teď docela zkoprněl. Akvárium mu vyklouzlo z ruky, rozbilo se a děda vyjeveně přešlapoval po kotníky ve vodě.
"My nic nepotřebujeme," ozvala se babka Ložkinová. "Nic nechceme! A ty si koukej mazat do té své řeky či kam to tak spěcháš. Stejně by s tebou byly jen nepříjemnosti."
"Móoment!" zarazil babku Ložkin. "S kým se to tu vlastně bavíš?"
"Se mnou," ozvala se rybka. "Slyšel jsi dobře. A moje slovo platí."
"Jak to, že mluvíš?" málem se rozhořčil děda a dál přešlapoval v kaluži vody. "Ryby přece nemluví!"
"To by bylo dlouhé povídání," mávla rybka ploutví. "Prostě jsem takový hybrid."
"Izotopy?" zeptal se zasvěceně stařík.
"Taky," přisvědčila rybka.
"Říkám ti, abys ji vyhodil!" trvala na svém babka.
"Počkej, počkej!" zarazil ji Ložkin. "Ne tak zhurta! - Říkáš tři přání? Hm-mm... No tak to tě vyzkoušíme. Víš co? Ať je tady nové akvárium a ať stojí na okně a... jo - a v pokoji ať je sucho!" dodal věcně.
"A pustíš mě potom?"
"Pustím. Čestné slovo. Ale říkala jsi tři přání..."
"Tři," přisvědčila rybka.
"Tak se do toho dej! Jestli to opravdu funguje, zaběhnu do krámu a koupím jich alespoň deset. Nebo...," zaváhal.
"Nebo mluvíš jenom ty?"
"Ne, všechny jsme takové," přiznala rybka.
"Tak to akvárium!"
V pokoji se na okamžik setmělo, něco zašumělo, a v té chvíli stálo na okně nové akvárium plné vody.
"Koukejme," snažil se stařík potlačit překvapení. "Ono to funguje!"
"Zbývají ti už jen dvě přání," připomněla rybka.
"Tohle akvárium je malé. Že bys udělala větší? Řekněme stolitrové...? A s rostlinkami?"
Babka Ložkinová se rychle vrátila do pokoje. Ten dědek pošetilá je s to promrhat zbylá přání na lecjaké nesmysly. Já ti dám stolitrové akvárium! pomyslela si. Jako by takový nový domek se zahrádkou nebyl lepší!
"Ticho buď!" zvolala. "Co kdyby ses nejdřív poradil s někým rozumnějším?"
"S kým se tady můžu radit?" divil se upřímně děda Ložkin.
"Nejdřív vyzkoušej ty ostatní! Tohle ti zatím stačí, mrťafo! Akvárium, prosím tě! Co to je na takovou rybku? Takhle nový domek s pěknou zahrádkou kdyby dovedla."
"Víš, že máš pravdu?" zarazil se děda Ložkin. "Víš, že jó! Honem! Dej sem prachy a čistý kýbl! Než se vrátím, nespouštěj ji z očí!"
"Tak jak to bude s tím akváriem?" ptala se rybka bez valné naděje na kulantní obchod. "Bude se dělat, nebo ne?"
"Jen žádný kvalt!" durdil se děda. "Budete dělat pěkně v kolektivu! Nemysli si, že když jsem starý, že nemám těch přání víc než tři..."
"Dvě," opravila ho rybka.
"Tím spíš!"

Xenie Udalovová si šla původně vypůjčit k Ložkinovům špetku soli. Dveře byly otevřené, takže rovnou vešla. Teď už hodnou chvíli se zájmem naslouchala, co se to u Ložkinů děje.

Nikdo si jí nevšiml.
Děda Ložkin k ní stál zády a rybka, pokud ji vůbec viděla, nedala nic najevo.
Xenie už byla příliš dlouho Korneliovou ženou, aby se ještě něčemu divila. A tak stejně tiše jako vešla, zase odešla.
Snadno si spočítala, že Ložkinovům bude chvíli trvat než natočí do kyblíku vodu a než babka vyndá peníze, aby děda neviděl, kde je schovává. Seběhla rychle na dvůr, kde Kornelius hrál pod lipkou domino, a zavelela:
"Kornelie! Pojď sem!"
"Promiňte," omluvil se Kornelius. "Volají mě."
"No ovšem," pokývl chápavě Pogosjan. "Ale hoď sebou!"
"Hned jsem zpátky."
Xenie podala Korneliovi špatně umytou sklenici od baklažánů s desetirublovkou a burácivě zašeptala:
"Utíkej do Zverimexu, co ti nohy stačí!"
"Kam?" divil se Udalov.
"Do Zverimexu! A nevyptávej se zbytečně! Koupíš tam dvě zlaté rybky, rozumíš? Pět rublů přineseš nazpět!"
"Cože koupím?" kulil oči Udalov a poslušně převzal sklenici a desetirublovku.
"Zla-té-ryb-ky! A vem nějaké větší!"
"Na co, prosím tě?"
"Říkám ti, aby ses nevyptával a utíkal. Trapem! A cestou nikomu ani slovo, rozumíš! Nevybryndej vodu! Já je trochu zdržím."
"Koho?"
"Ložkinovy. A nevyptávej se pořád!"
"Xenie, já vůbec nic nechápu," přiznal se Udalov a jeho pršinos se celý zapotil.
"Potom. Teď uháněj!"
Xenie uslyšela na schodech kroky a vyrazila.
"Kam tak letíš?" ptal se Kornelia Saša Grubner. "Počkej, půjdu s tebou."
"Tak dělej," řekl Kornelius, kterému z toho šla hlava kolem.
"A kam vlastně jdem?" ptal se Saša, který si zkrátil cestu oknem.
"Do Zverimexu," informoval ho Udalov a když viděl jeho nechápavý pohled, dodal: "Pro zlaté rybky přece."

"Není možná," podivil se Pogosjan, jenž dosud seděl u domina. "Xenie přece v životě nic podobného nekupovala. Leda tak ryby na smažení..."
Udalov ho ještě zaslechl a uklidnil se. Možná že je opravdu chce jen usmažit. Ale že by na to dala pět rublů?
"Pojďme, Sašo!"
Oba vyrazili ze dvora a hráči domina se rozesmáli, protože znali Kornelia i jeho Xenii.
Ve dvoře bylo ještě slyšet jejich kroky, když se ve dveřích znovu objevila Xenie. Ustupovala pomalu na dvůr a její obšírné boky se kolébaly, jako by čelily uragánu. Za ní bylo vidět dědu Ložkina s kyblem a jeho ženu, která odstrkovala Xenii.
"Kampak? Co ten spěch, drazí sousedé?" vrkala nevinně Xenie. "Copak? Copak?"
"Uhni!" naléhal děda. "Jdu pro vodu. Spěchám!"
"Pro jakou vodu? Vždyť jí máte plný kýbl."
"Pu-ústě!" křičel Ložkin. "Jdu pro kvas!"
"S kýblem?" motala se mu dál pod nohama Xenie. "A to je škoda. Zrovna jsem vás chtěla poprosit o špetku soli."
"Tak si ji tam vem třeba všechnu, jen už mě koukej pustit!"
"A nejdete náhodou do Zverimexu?" tázala se potměšile Xenie, když už se domnívala, že má Kornelius dostatečný náskok.
"Třeba do Zverimexu!" vřískala babka Ložkinová. "Ale ty už koukej vypadnout a nezacláněj tady!"
"Jak to víš?" vyjel stařík na Xenii. "Jak to víš?! Že ty jsi špehovala za dveřmi?"
"Co bych špehovala za dveřmi? Stalo se něco?"
Děda vyrazil s novou silou, div Xenii neporazil, a hnal se přes dvůr ke vratům.
Babka popadla Xenii za sukni a obě se hnaly v patách za ním.
"Koukejte!" zvolal Pogosjan. "Ten Ložkin taky utíká pro zlaté rybičky. Co se to tu děje?"
"Ale," máchl rukou Kac. "Žili jsme bez rybek, budeme žít zas. Míchej!"
"Ojojjoj-jój!" zachmuřil se Pogosjan. "Ta Xenie je ženská mazaná, že člověk někdy žasne. A koukejte, běží taky. A babka Ložkinová za ní..."
"Tak hraješ nebo co?" bručeli ostatní.
"Hrajte chvíli beze mě. Já se půjdu trochu projít po městě, chápete?"
"Valentine," ozvala se Kacova žena z okna v prvním patře. "Valentine, máš u sebe peníze?"
"Mám, co chceš?" ptal se mrzutě Kac.
"Zaběhni do Zverimexu a podívej se, co tam mají!"
Předtím slyšela rozruch na dvoře, nastražila uši, takže jí uteklo jen máloco. A co neslyšela, to si domyslela.
"Ale hoď sebou!" dodala ještě a přibouchla okno.
Za půldruhé minuty uhánělo všech čtyřicet obyvatel domu číslo šestnáct Puškinovou ulicí. Někdo se sklenicí, někdo s kbelíkem, někdo jen tak, ze zvědavosti.
Když dorazilo čelo voje k obchodu s nápisem "Dnes v prodeji zlaté rybky", byl už přede dveřmi nával.
Guslar Veliký zase tak moc veliký není. Život je tam zaběhnutý do vyježděných kolejí, a když se stane něco

neobyčejného, městem se hned valí vzrušení.
Docela jako v mraveništi. Tam se taky šíří zprávy rychlostí blesku. Mravenci k tomu mají vyvinutý šestý smysl. A něco takového mají i velkoguslařané, neboť je to neomylně přivedlo ke Zverimexu, aby se alespoň podívali na zvláštní rybky, kterým kdekdo říká zlaté. A další, sedmý smysl, rozptýlil i pochybnosti, zda mají, nebo nemají rybky kupovat.
Kupovat! pochopili velkoguslařané ve chvíli, kdy vlétli do obchodu Udalov s Grubnerem a udýchaný Kornelius podal Zinočce desetirublovku s prosbou:
"Dvě! Zlaté... Zabalit, prosím."
"I vy, Kornelie?" podivila se Zinočka, která bydlela ve stejné ulici jako Udalov. "To Ložkin, viďte," zalovila síťkou. "Chcete páreček?"
"Zinočko, neprodávejte jim ty rybky," ozval se za akváriem Erik.
"Mladíku!" přerušil ho Grubner. "Jen z úcty k vaší statečné minulosti se zdržím pádné odpovědi. Zinočko, tady je sklenice. Mně taky jednu!"
Zinočce stouply slzy do očí. Vzala síťku a znovu ji ponořila do akvária. Rybky se v okamžení rozprchly.
"I ta němá tvář ví, co ji čeká," ozval se někdo.
Ve dveřích nastal rozruch. Děda Ložkin se tlačil s kbelíkem k pultu.
"Jen se s tím moc nemazlete, Zinočko," řekl Udalov. "Berte to, jak to půjde. Stejně jsou na smažení."
"Nedávejte mu nic, barbarovi!" vřeštěl děda Ložkin. "Já jsem seriózní chovatel. Dejte je mně! Já je smažit rozhodně nebudu."
Ve všeobecné vřavě zanikly všelijaké nepublikovatelné výkřiky. K Zinočce se natahovaly ruce s pomačkanými bankovkami a pult byl za chvíli plný všelijakých sklenic, skleniček a kdoví čeho ještě.
Ve snaze pomoci nešťastné Zinočce, zvedl Erik berlu, praštil s ní o pult a zařval:
"Ticho bude!"
A bylo.
V té chvíli řekla v akváriu jedna rybka druhé:
"Vidíš je? Vždyť to jsou úplní indolenti. Jim už nestačí, že žerou slepice, co snášejí zlatá vajíčka! Oni jsou s to zdlábnout i nás!"
Druhá rybka rozčeřila hladinu zářícími závoji ploutviček a řekla:
"Nejdřív musíme dostat spolehlivé záruky!"
"Jaké záruky?" pípl vyjeveně Udalov tenkým hláskem.
"Každému tři přání. A víc ani mrť! Potom nás pustíte na svobodu."
Dav se ukázněně seřadil a zvolna se sunul k akváriu. Zvědavost a přání vidět opravdové mluvící rybky táhly jako magnet.
Za pár minut byl všemu konec.

V prázdném krámě na prázdném pultě stálo prázdné akvárium. Jen voda se v něm ještě čeřila.
Zinočka tiše plakala a přepočítávala tržbu. Erik stál ve svém koutě a zdravou rukou si ohmatával naražený bok. Pak sebral ze země kytičku aster, které se jen zázrakem nic nestalo, a položil ji na pult vedle Zinočky:
"Nic si z toho nedělejte, Zinočko," těšil ji. "Možná že v příštím kvartále zase nějaké přijdou. Moc mě mrzí, že se na mě nedostalo. Abych měl pro vás..."
"Proto nebrečím," popotahovala Zinočka. "Ale kde se v těch lidech bere taková hamižnost! Vždyť je to hanba! I ten děda Ložkin. Prý: ?Deset kusů!'" a znovu se rozplakala.
"Stejně je mi líto, že jsem pro vás nedostal ani jednu," řekl Erik a tiše se rozloučil.
Když byl krám konečně prázdný, přišla k Zinočce Věra Jakovlevna s palešskou krabičkou. Zvedla víčko a - uvnitř byly dvě rybky.
"Raději jsem vzala hned dvě," řekla. "Stejně mi bylo jasné, že až se ta živelná pohroma přežene, nezbyde v akváriu ani písek. Tebe samozřejmě nenapadlo, aby sis dala dva tři kousky stranou..."
"Proč?" divila se upřímně Zinočka. "Alespoň že na vás zbylo. Taková rvačka. Vždyť ti lidé nemají rozum!"
"Jedna je pro tebe," prohlásila Věra Jakovlevna věcně. "Peníze mi dáš při dobírce."
"Ale to ne," zdráhala se Zinočka. "To se nemá..."
"Tak ti ji dám. K narozeninám. A neblázni, prosím tě! Potřebuješ kožíšek a zima je na krku."
"Ne, ne! Ani za nic!" trvala na svém Zinočka.
"Tak co se tam děje?" zeptala se rybka v palešské škatulce. "Vždyť je to přece jedno. Jednomu člověku stejně víc než tři přání nesplníme. I kdyby měl třeba hejno rybiček. A kožíšek potřebuješ, holka! Tak jakýpak copak? Chceš norkový? Nebo perzián? Či snad sobola?"
"No vidíš," řekla Věra Jakovlevna.
"Ale jak já k tomu přijdu?" upejpala se Zinočka.
Do dveří nakoukla nějaká ženská:
"Nezůstaly tam ještě nějaké ty rybky?" zeptala se.
"Došly!" přiklapla víčko palešské krabičky Věra Jakovlevna. "A ty zavři! Stejně už nemáš co prodávat. Jaká byla tržba?"
"Já to pořád nemůžu spočítat," přiznala se Zinočka a vrtěla hlavou. "Stejně si myslím, že nám to sem z okresu poslali omylem."
"To máš jedno. A tržbu spočítáš doma. Teď toho už nech!"
Zinočka poslechla. Sundala oznámení o zlatých rybkách a zametla krám. Věra Jakovlevna se rozhlédla, a když neviděla

nic lepšího, vzala ještě jednu palešskou krabičku a přendala do ní rybku pro Zinočku.
A šly. Pro jistotu zadními dveřmi.
"Nevzpomínáš si, kdo všechno koupil ty rybky?" zeptala se Věra Jakovlevna.
"Moc ne. Vždyť to byl úplný blázinec... Nejdřív děda Ložkin. Ten hned ráno. Pak ti kluci ze školy... A pak Udalov s Grubnerem a zase děda Ložkin. A taky myslím, že lékárník Savič... Pak ten dlouhán ze zdravotního střediska. Ti dostali po jedné... Já už si vážně nevzpomínám."
"Dělá mi to trochu starosti," řekla zamyšleně Věra Jakovlevna. "Jenže teď už je stejně pozdě."
Zinočka se na ni nechápavě podívala.
"Počkej za chvíli. Uvidíš!"
"Co uvidím?" zeptala se naivně Zinočka.
"Prosím tě! Co si asi tak myslíš, že si budou přát?"
"Já nevím," přiznala se rozpačitě Zinočka. "Tak - různě. Nejspíš peníze."
"Peněz dostanou jen omezenou částku," ozval se hlas z palešské krabičky. Byl tlumený a sotva ho bylo přes lakované víčko slyšet.
"Tak to nevím," řekla Zinočka, když vycházely na ulici. Ráno byla ještě nevydlážděná a plná prachu a kamení i výmolů. Teď byla po celé délce krásně vybetonovaná a podél zahrádek se táhly chodníky. Zahrádky byly upravené a přes plot se nakláněly něžné kvítky čapího nůsku.
"To pořád nic není," řekla Věra Jakovlevna, jež byla morálně připravena na nejhorší. "Zřejmě taky koupil rybku někdo z uličního výboru."
"A co vy?" zeptala se ostýchavě Zinočka a opatrně vstoupila na nový chodník.
"Já?" zaváhala Věra Jakovlevna a mašírovala po chodníku, jako by tu byl odjakživa. "Nejspíš pořádný byt... To jen tak uvažuju, rybičko. Nespěchej! To se musí pořádně promyslet."

Doma Zinočka vymyla velkou sklenici, přendala tam rybku ze škatulky a zamířila do kuchyně natočit vodu.
"Ještě chvilku vydrž," chlácholila rybku, která lapala po dechu. "Za chvíli budeš mít čistou vodičku."
Otočila kohoutkem a čirá tekutina se řinula do sklenice.
"Necháš toho, huso!" zaúpěla rybka. "Chceš mě zahubit? Hned ten kohoutek zavři a okamžitě mě vyndej! Auvej auvej!!"
"Co je?" polekala se Zinočka a bezradně držela rybku v ruce. "Co se stalo?"
Kuchyní se šířila štiplavá vůně vodky.
"Vodu!" zasípěla rybka. "Rychle vodu! Umírám..."
Zinočka zahlédla čajník. Naštěstí byl plný vody a rybka se rychle vzpamatovala. Vodka se zatím dál valila z kohoutku a charakteristická vůně v kuchyni rychle houstla.
"Kde se tady vzala vodka?" žasla Zinočka.
"Mysli, holka, mysli!" pravila rybka. "Zřejmě přání nějakého pitomce. Padl asi na nějakou mladou a nezkušenou. Já bych mu nakašlala. Kategoricky! Tohle přece není žádný přání, to je hloupost!"
"Ale kde pro tebe teď seženu vodu?"
"Nestarej se! Za chvíli to stejně přestane. Počkej, až někdo vysloví opačné přání."
"A co když nevysloví?"
"Nestraš, holka. To by byl malér."
A vodka tekla a tekla...
"Aby je čert vzal!" ulevila si za chvíli rybka. "Vždyť je to trestuhodné znečišťování životního prostředí! Vodka teče do kanalizace, odtud do řeky... Ti vrtáci zahubí všechno živé!"
Rybka se odmlčela a vodka tekla dál...
"Zinočko," začala opatrně rybka. "Udělala bys pro mě něco?"
"Jistě. Copak?"
"Změň zase vodku ve vodu. Vyslov takové přání. Dostaneš za to kožíšek, jaký nemá nikdo na světě."
"Ale takový já ani nepotřebuju," začervenala se Zinočka. "Co bych si s ním počala? Já bych raději takový ten bulharský. Jako má teta ve Vologdě."
"Takže to máme dvě přání...?"
Zinočka přikývla a trošku zalitovala, že už jí zbývá jenom jedno.
Kožíšek se zmaterializoval na opěradle židle. Světle hnědý a měkoučký jako peříčko. A navíc měl bílý kožešinový límec.
"Jestli se neurazíš, tak jsem ho podšila sobolem," řekla rybka. "Dobrému člověku ráda posloužím. Máš nějaké třetí přání, nebo si to chceš rozmyslet?"
"Můžeme chviličku počkat?" zeptala se Zinočka nesměle.
"I jen si to rozmysli. A zatím zavři vodu a najez se! Mně můžeš taky trochu nadrobit."
"Jeminkote!" začervenala se Zinočka. "Promiňte! Docela jsem zapomněla..."

Udalov s Ložkinem vešli rovnou do domu.
Grubner se zastavil na dvoře, aby se podělil o dojmy se sousedy.
Udalov s Ložkinem se mračili jeden na druhého a Kornelius vyčítal dědovi Ložkinovi:
"Zase bys chtěl všechno shrábnout pro sebe a na ostatní se vykašlat! Všechno jen sobě!"
Děda Ložkin mlčel, protože se trochu styděl.
"Celé město nic, že jo. Jen vy si budete bendit jako Rockefeller. Není vám hanba?"

"A tvoje žena slídila za dveřma," zmohl se konečně děda Ložkin na chabou obranu.
Kornelius chtěl něco odpovědět, jenže ho zrovna nic příhodného nenapadlo. Ale to už se objevila Xenie a vytrhla mu sklenici z ruky:
"Jak to, že máš jen jednu? Dala jsem ti na dvě! A kde máš nazpátek?"
"Druhou má Saša Grubner," vysvětloval Kornelius. "Šli jsme spolu..."
"No a co?! To si ji nemohl koupit sám? Je svobodný a ty máš na krku rodinu!"
"Necháš toho! Tři přání ti nestačí?" zakoulel očima Udalov.
"Mohlo jich být šest. Koukej Ložkinovi!"
"Jen klid, občanko!" řekla rybka. "Víc než tři přání stejně nikdo mít nemůže. Ať má rybek, kolik chce."
"Tři přání na hlavu?" zvídala Xenie.
"Na člověka, nebo na rodinu. Třeba na celé město. To je docela jedno."
"Takže Ložkin vyhodil peníze zbytečně?" zaradovala se Xenie.
"Zbytečně," přisvědčila rybka. "A nemohli byste si s těmi přáními trochu přichvátnout?"
"Jen žádný kvalt!" namítla Xenie. "A ty, Kornélie, umýt a k obědu! Stejně to už všechno vystydlo."
Kornelius šel od rybky nerad, protože se bál, že žena zatím provede nějakou nepředloženost. Taková ženská - za mák rozumu to nemá...
U umývadla ho čekalo milé překvapení.
Někoho zřejmě moudře napadlo, že by nebylo zlé, kdyby z vodovodu tekla místo vody vodka. Čile se opláchl, i když ho to trochu štípalo do očí, pak si vypláchl ústa a vykloktal, ač jindy se mu při kloktání zvedal žaludek. Nakonec - jen tak pro jistotu - zašel do kuchyně a naplnil všechny volné hrnce a kastroly, co měl při ruce.
"Co tam děláš?" zajímala se netrpělivě Xenie.
"Už jdu, už jdu," řekl Kornelius bujaře, protože stejně nebyla žádná nádoba volná. Do kuchyně vstoupil děda Ložkin s ručníkem přes ramena. Začenichal, omočil prst v kastrolu s vodkou a pokýval pokrytecky hlavou:
"A ták!" řekl významně a důstojně se vzdálil. Kornelius ještě jednou vykloktal a spokojeně vevrávoral do jídelny.
Xenie blýskla hrozivě očima.
"To já ne!" ohradil se honem Kornelius, aby nevzniklo podezření, že zbůhdarma promrhal přání.
Xenie okamžitě pochopila a přelila vodku do prázdných lahví, které pečlivě zašpuntovala a zamkla ve spíži.
"Ale stejně to musela být hlava," pochvaloval si spokojeně Kornelius neznámého dobrodince. "Zlatý člověk. Myslel hned na celé město... Tohle by Ložkina nenapadlo."
"Co ty víš? Třeba to byl právě on."
"Ten!? Nikdy! Sobec jeden."
"Jenže jestli si bude myslet, žes to byl ty... To bys mohl mít pěknou polízanici. Ještě by tě mohli nařknout, že jsi otrávil městský vodovod."
"To by mi to museli nejdřív dokázat," holedbal se Udalov, který už měl v hlavě. "A pak - co já? Přece zlatá rybka, ne?"
Ze dvora k nim dolehla bujará píseň. "Vidíš," zachechtal se spokojeně Kornelius. "Lid si užívá. Chtěl bych vidět, kdo by si stěžoval."

Před tím, než zašel k Udalovovům, začal se Ložkin sprchovat.
Vodkou!
Nejdřív prskal, plival, mnul si oči a pak si uvědomil, co se stalo, a utíkal se poradit se ženou. Jenže než se vrátili s prádelním hrncem, tekla už zase jen obyčejná voda. Babka vynadala Ložkinovi, že je nešika a nekňuba, a začali se radit, jak zužitkují svých pět přání.
Dvě přání od první a tři od té druhé rybky.

Grubner vyslovil své nejvytouženější přání hned na dvoře:
"Já si přeju," pronesl dramatickým hlasem za napjaté účasti početných diváků. "Já si přeju brazilského papouška ara, který dovede mluvit lidskou řečí!"
"To je toho," řekla s despektem rybka. "To já dovedu taky."
"Pravda," přisvědčil velkoryse Grubner a vytáhl hřebínek, aby se v očekávání slavnostní chvíle přičísl. "To je pravda, ale nejsi papoušek ara. A vůbec, na co čekáš?"
"Musíš počkat," ozvala se rybka klidně. "Z Brazílie to není jako z Vologdy. Tři, dva, jedna..."
Obrovský, nádherně vybarvený papoušek ara seděl pyšně na větvi lipky, přímo nad Grubnerovou hlavou. Chvíli seděl nehybně, pak naklonil hlavu a se zájmem si prohlížel shromáždění.
"Puť, puť, pojď sem, krasavce!" lákal ho Saša.
Papoušek chvíli váhal, má-li se spustit ke Grubnerově natažené ruce, když vešli do dvora další majitelé zlatých rybek - Pogosjan s Kacem - za zpěvu bujarých písní. Zpívali každý jinak a jinou, ale zřejmě jim to nevadilo.
Jak se později ukázalo, byli to právě oni, kdo nezávisle na sobě změnili veškerou velkoguslarskou pitnou vodu na vodku. A uspokojeni výsledkem pokusu i kongeniální úvahou šli jako věrozvěstové hlásat lidstvu začátek nové epochy.
"Karamba!" zavřískal poděšeně papoušek a místo ke Grubnerovi popolétl výš do koruny stromu. Pak se zvedl, zakroužil nad střechami, vyděsil indiferentní vrány a dlouho zářil duhou svých roztažených křídel. Nakonec zmizel.
"Okamžitě mi ho vrať!" vykřikl zoufale Grubner.
"Druhé přání?" zeptala se věcně rybka.
"Jaképak druhé přání?" rozhořčil se Grubner. "První! Vždyť žádného papouška nemám."

"Chtěl jsi brazilského papouška?"
"Ovšem! Ale nemám ho."
"Když ti uletěl..."
"Tak vidíš, že ho nemám!"
"Ale měl jsi ho."
"Jenže uletěl. Proč nebyl v kleci?"
"Tu sis neobjednal."
Saša Grubner se zamyslel. V hloubi duše to byl člověk spravedlivý a z právního hlediska měla rybka vlastně pravdu.
"Tak dobře. Chci brazilského papouška ara s klecí."
Druhé přání v háji, pomyslel si chmurně. Vzal klec s papouškem, sklenici s rybkou a zamířil přes dvůr domů. Cestou potkal Erika, který už obešel půl města a dosud marně sháněl zlatou rybku pro Zinočku. Netušil, chudák, že Zinočka už dostala rybku od Věry Jakovlevny.
"Dobrý den," řekl tiše. "Nemáte, prosím, někdo jednu zbytečnou zlatou rybku?"
Grubner sklopil oči a v rozpacích pelášil domů. Vždyť už mu zbývalo jediné přání a tolik toho ještě potřebuje! Pogosjan s Kacem vrávorali ke dveřím. Jejich rybky už byly také částečně exploatovány. Okna u Ložkinů i Udalovovů se rychle zavřela.
"To není pro mě!" křikl zoufale Erik, který pochopil.
Ale kolem bylo ticho, pusto a prázdno.
Erik si urovnal prázdný rukáv a se sklopenou hlavou se belhal ze dvora.

"Musíme si pořádně promyslet, co vlastně máme chtít," řekla Xenie, když sklidila ze stolu.
"Já potřebuju nutně kolo," hlásil se o své Maximka.
"Mlčet!" kázala přísně Xenie. "A ty si běž hrát ven! My si poradíme i bez tebe."
"Koukejte, ať vám to netrvá věčně!" rozčilovala se rybička. "Večer musím být v řece, abych to stihla domů, do Sargasového moře, ještě než začnou mrazy."
"Koukni na ni! Taky ji to táhne domů."
"Já nepospíchám pro legraci. Musím včas klást jikry!"
"Já chci to kolo!" křičel ze dvora Maximka.
"Hodilo by se mu," naváděla rybka, aby získala čas.
"Konečně, proč ne?" povídá Udalov.
"Takhle to dál nejde!" rozčilila se Xenie. "Kdekdo tady do toho žvaní, každý má rozumu za deset a chtěl by honem kdovíco..."

Grubner postavil klec na stůl a kochal se nádherou papouška:
"Tak co, ty krasavče?" řekl.
Papoušek nic.
"Co mlčíš? On neumí mluvit?" zeptal se rybky s podezřením.
"Neumí," odpověděla rybka.
"Jak to že ne? Vždyť tam ten první říkal karamba."
"To byl jiný. Tam ten byl ochočený."
"A tenhle neumí mluvit?"
"Ne."
"Ale co teď?"
"Máš ještě jedno přání."
"Nic takového! Já ho to naučím sám."
"Možná," nevnucovala se rybka. "A co bude dál? Nechceš elektronický mikroskop?"

Dalším, tentokrát kolektivním majitelem zlaté rybky, byli členové biologického kroužku první střední školy. Tam bylo dohadování sice demokratické, ale o to komplikovanější. Celkem snadno se shodli na zoologické zahradě v zadním traktu školy, kde měla být tygřata, mrož, slon a spousta všelijakých králíků. Pracnější a mnohem zdlouhavější bylo jednání o druhém přání. Teprve plebiscitem (při mnoha abstencích!) zvítězil návrh, aby celý týden nedostávali domácí úkoly. Na třetím přání se nesjednotili, i když se spory táhly až do pozdního večera.

Lékárník Savič cestou domů systematicky kombinoval množství variant. Téměř u vrat lékárny ho dohonil jakýsi člověk ve velké kšiltovce:
"Poslouchej!" začal. "Chceš deset tisíc?"
"Proč?" zeptal se překvapeně Savič.
"Dám ti deset tisíc, když mi za ně dáš rybku. Na mě se nedostalo, rozumíš."
"A na co potřebujete rybku?" zeptal se lékárník.
"Do toho ti nic není. Chceš peníze? Ještě dneska."
"Nejdřív mi vysvětlete, na co potřebujete tu rybku!" trval na svém Savič. "Já bych od ní přece taky mohl dostat peníze."
"Ne, ne!" zavrtěl hlavou člověk v kšiltovce. "Rybka vám tolik peněz dát nemůže."
"Má pravdu," vložila se do toho rybka. "To nemůžu."

"Patnáct tisíc!" řekl muž v čepici a natáhl ruku po sklenici. "Víc vám nikdo nedá."
"Ne!" odmítl Savič rozhodně.
Chlápek šel za ním, natahoval ruku a přidával po tisícovce. Když se dostali na dvacet tisíc, Savič se vážně rozzlobil:
"Tohle už je nehoráznost! Já si tady pokojně jdu, nikomu nepřekážím a najednou se na mě přilepí nějaké individuum a vnucuje mi své pochybné obchody. Rybka stála dva ruble padesát a je moje!"
"Já ti ty dva a půl ruble dám!" zaradoval se chlápek v čepici. "A k tomu ještě dvacet tisíc... Tak dobře, jedenadvacet."
"Řekněte mi, na co ji potřebujete?"
Chlápek se naklonil k Savičovu uchu a zašeptal:
"Chci kupovat auto. Volhu..."
"Tak proč si ji nekoupíte, když máte tolik peněz?" podivil se Savič.
"To není jen tak, víš? Já dostal ty peníze bokem," přiznal se chlápek v čepici. "Ale takhle - když na mě přijde inspektor z hospodářské kriminálky, pěkně mu rybku ukážu - prosím, tady! Jenom mi dejte účtenku, že stála dva padesát."
"Ale už ať jste pryč, vy šejdíři!" rozčilil se Savič.
"Proč tak zle? Dám vám třiadvacet tisíc. To nejsou špatný peníze."
"Žeň ho pryč!" ozvala se rybka. "Já už ho nemůžu poslouchat."
"No prosím! Tady to slyšíte," dovolával se Savič rybičky.
"Tak dobře. Čtyřiadvacet tisíc..."
"Já si přeju - posloucháš dobře, rybko? - já si pře-ju, aby tenhle šejdíř okamžitě zmizel! Ale hned!"
"Je to tvoje přání?" ujistila se rybka.
"Naléhavé," potvrdil Savič.
Chlápek se v tom okamžiku zatočil, začal se rozplývat, až zmizel docela. Jen kšiltovka zůstala na chodníku.
"Děkuju," oddychl si Savič. "Ani nevíš, jak mě ten mizera naštval. Teď půjdeme domů a poctivě rozvážíme další dvě přání..."

Ten den došlo v Guslaru Velikém k mnoha zázrakům. Některé zůstaly utajeny v kruhu rodinném, jiné se roznesly po celém Guslaru a okolí. Například zoologická zahrada. Dosud je jednou z atrakcí města. A pak samozřejmě ta záležitost s vodkou. I ona záležitost s vybetonovanou uličkou se vysvětlila. Jenom nečekaná zásilka francouzských parfémů v obchodním domě zůstala tajemstvím, jež se nikdy nepodařilo objasnit stejně jako ten tipec na prořízntém jazyce jedné místní drbny a tři překvapivé svatby a ještě...

Kvečeru, když měly být rybky vypuštěny, byla už většina přání využita. K nábřeží se valil dav. Jednak majitelé rybek, jednak zvědavci.
Šel Udalov s rodinou. Xenie ještě držela prachovku, kterou otírala křídlo značky Petroff a Maximka si pyšně vedl nové kolo. Na Kornelia zbyla jen sklenice s rybkou.
Šel i Grubner. V jedné ruce sklenici s rybkou, ve druhé klec s papouškem ara. Chtěl, aby celé město vidělo splnění jeho celoživotního snu.
Šel i děda Ložkin s babkou a za nimi v pevném objetí Pogosjan s Kacem. Každý třímal v ruce láhev, aby zbůhdarma nevyčichla.
Šla Zinočka a Savič.
Šli i ostatní.
Konečně se zastavili na břehu.
"Moment!" řekla jedna rybka. "Chceme ještě poděkovat občanům Guslaru Velikého. Vaše přání - byť začasté dost pošetilá a bizarní - nás pobavila svou rozmanitostí, ale také potěšila ušlechtilostí a moudrostí..."
"Ne všechna!" ohradily se rybky ve sklenicích Pogosjana a Kace.
"Dobrá, řekněme tedy, že téměř všechna. Zítra by se však mnozí z vás mohli začít trápit a soužit, že si přáli něco, co vlastně moc nechtěli, a zlobili se, že si nepřáli něco docela jiného. Nic si z toho nedělejte. Zítra nikdo nebude zklamán. To chceme, a je to naše rybí přání a přikázání."
Shromáždění souhlasně pokývali hlavami a ozval se i sporadický potlesk.
"Pitomci! Pitomci!" ozval se papoušek ara, jenž projevil velkého nadání pro řeč a od Saši Grubnera už leccos pochytil.
"A teď nás můžete pustit," zakončila rybka.
"Ne! Stůjte!!" ozval se od města zoufalý křik.
Všichni se obrátili a strnuli úžasem. Pohled, který se jim naskytl byl krajně neobvyklý a co víc - děsivě tragický.
Ke břehu se hnal člověk s nespočetnýma rukama. Zoufale jimi mával jako tragický Sivá.
"Erik!" vydechl kdosi.
"Erik... Erik... Erik...," neslo se ozvěnou a lidé se v úžasu rozestupovali.
"Co jste to se mnou provedli?" zoufal si invalida Erik. "Kdo mi to provedl? Proč? Co jsem komu udělal?"
Jeho tvář byla čistá, bez jediné jizvičky či stopy popálenin. Až na ty ruce to byl kluk jako panna.
"Běhal jsem po městě a sháněl rybku," vysvětloval Erik, jehož zjev teď naháněl větší hrůzu než předtím soucit. "Když už jsem byl moc unavený, šel jsem si domů odpočinout a usnul jsem," gestikuloval devatenácti rukama. "A když jsem se probudil... Podívejte, co se se mnou stalo!"
"Óo!" zaúpěla Zinočka a rozplakala se. "To já... Co jsem to provedla? Ale já to myslela dobře," obrátila se kolem. "Já jen chtěla, aby byl zdravý jako dřív."
"Ale! Ty za to nemůžeš, děvče. To já...," přiznal se děda Ložkin a rozpačitě si koukal na špičky bot. "Říkal jsem si, že bych mu měl pomoci... Byl jsem na něho hrubý..."

"Jenže já taky," soukal ze sebe Grubner.
"A já taky," přiznal se Savič.
Kornelius raději mlčel a jen se provinile rozhlížel.
Postupně se přiznalo dalších čtrnáct zbývajících majitelů rybek.
"Ale co já teď?" zamával Erik zoufale všema rukama.
"Co vy? Vy nám nemůžete pomoci?" zeptal se Grubner rybek.
"Bohužel! Všechna přání jsou vyčerpána. Nezbyde, než aby se vypravil do Moskvy a nechal si ty přebytečné ploutve... é, pardon, přebytečné ruce uříznout."
"To je tedy nadělení!" řekl Grubner. "A co takhle...," zaváhal a s lítostí se podíval na svůj životní sen. "Co takhle kdybyste si vzali zpět mého papouška?"
"Pitomče," reagoval pohotově ara.
"Kuš!" okřikl ho Saša.
"To nejde," ozvala se rybka. "To my už neumíme."
A kolem bylo zase tragické ticho.
"Nepotřebuje někdo nějaké přání? My máme jedno nazbyt," ozval se důležitě mutující hlásek. "Dvě přání jsme využili, ale na třetím se ne a ne shodnout," přiznali se členové biologického kroužku, kteří se právě dostavili. Když si však všimli Erika, děs jim sevřel hrdlo.
"Nebojte se," chlácholila je jejich rybka. "Jestli proti tomu nic nemáte, tak dáme Erika zase do pořádku."
"Co bychom měli," řekli kluci dokonce spisovně a náramně se jim ulevilo, že nebudou potkávat devatenáctirukého Erika.
V tom okamžení se zatmělo, zašumělo, jako když křídly mávne a najednou tu stál docela obyčejný Erik jako před oním požárem.
Zinočka si všimla, že je to docela pěkný mládenec, i když předstírala, že cudně klopí oči.
A než se lidé rozkoukali, plesklo něco o hladinu a rybky byly nenávratně pryč.
Však také měly na čase, aby stihly tření v Sargasovém moři.

Nápoj lásky

Míšovi Stendhalovi bylo poněkud trapně, když si představil sám sebe, jak se krčí pod okny Aleny Višňakovové, ale nemohl si pomoci.
Luna už se vyhoupla nad lesem a tiše se kradla oblohou nad Guslar Veliký. Vynořila se z průzračných oblaků (cirrocumulus) a odhazovala je za sebou jako vlečku, aby obnažila před světem svou vzrušující krásu...
Tmou se nesl štěkot psů, kteří si svěřovali všelijaká tajemství. Vedle Stendhala - na druhé straně plotu ovšem, se drbala za uchem Antarktida. Dělala jakoby nic, avšak Míša moc dobře věděl, jaká je to zlomyslná čuba. Patřila Alenině tetě a zatím ani neštěkla. Zato se čas od času pokoušela prostrčit tlamu mezi plaňky a ukousnout Míšovi alespoň ruku.
Světlo za okny barvilo keře tajuplnou oranžovou září. Vzrušující dojem nemohl setřít ani fakt, že ono krásné světlo vrhalo ošumělé stínítko lampy, zavěšené nízko nad stolem. Teta seděla zády k oknu a pila čaj. Alena četla. Kdykoli obracela stránku, shrnula si z čela pramen vlasů a Míša Stendhal se opájel ladností pohybu i neopakovatelnou krásou neposlušných vlasů.
Jednou se Alena zamyšleně obrátila k oknu a Míšovi se zdálo, že se jejich pohledy konečně setkaly.
Pocítil slabost v kolenou a tak tak se zachytil plotu. Leč drsná realita života nedbala vyzývavého vábení nestoudné luny. V poslední chvíli stačil ucuknout a Antarktida zklamaně cvakla zuby naprázdno.
"Póotvoro!" zašeptal Míša Stendhal, jenž měl se slavným jmenovcem společnou jen podobu spisovatele Gribojedova ve velmi raném mládí.
Teta pohnula hlavou a zřejmě Aleně něco řekla. Alena uhladila rozevřenou knihu, aby se jí nezaklapla, vstala a šla ke dveřím. Míša mimoděk pár kroků poodstoupil.
Alena vyšla na zápraží.
Antarktida se vykašlala na Stendhala, jenž jí zbaběle odpíral trochu povyražení, a třemi skoky se přihnala k Aleně.
"Tak co, Ando?" popleskala ji Alena po krku. "Půjdeš se mnou k pumpě?"
Míša zbožně sledoval Aleninu siluetu a cítil, jak se ho zmocňuje horoucí cit. Uvědomil si současně, že teď přišel onen kritický okamžik, kdy je odhodlán udělat cokoli na světě. Půjde a řekne... Hrome, co to vlastně řeknu? A co s tím zatraceným psem?
Zatímco Míšou zmítaly protichůdné vášně, došla Alena k vrátkům, odstrčila petlici a její stín dopadl do obdélníku růžového světla.
Antarktida ucítila svou příležitost a jedním skokem byla u Míši Stendhala. S blaženou sveřepostí se mu zakousla do nohavice docela nových kalhot. Dost vysoko nahoře. V této prekérní situaci ho rezolutně vlekla k paničce. Vrčela pevně stisknutými zuby a Míša měl na vybranou buď obětovat kalhoty, nebo dojem. Zvolil rozvážně kompromis a vzpíral se jen tolik, aby sukno nepovolilo. Když Alena uviděla, koho Antarktida vleče, řekla:
"To jste vy, Míšo? Víte, že jsem se málem lekla? Co tu vlastně děláte tak pozdě večer?"
V takové situaci považoval Stendhal za nedůstojné diskutovat o kalhotách:
"É... jaksi...," začal duchaplně. "Šel jsem kolem."
"Kampak?" zajímala se Alena.
"Jen tady vedle. Na procházku."
"Pusť ho, Ando!" řekla konečně Alena a Míšovi se značně ulevilo. Tady nešlo o kalhoty. Tady bylo v sázce všechno!
Jenže ta potvora (Antarktida samozřejmě) na to měla svůj názor, na němž nechtěla nic měnit. Stendhal se tedy rozhodl

využít příležitosti - kalhoty mu za to přece stojí - a pokračovat v rozhovoru.
"Chtěl jsem vás vlastně vidět," přiznal se a trnul, kde se v něm ta drzost bere. "Stál jsem chvíli pod vašimi okny."
"To je ovšem nepřístojné," oznámila Alena. "Už včera jste mě přiváděl do rozpaků svými pohledy!" dodala přísně.
Antarktida vycítila příležitost a kousla ho o něco výš, takže teď držela Míšu nejen za kalhoty, ale i za docela malý kousíček... no dejme tomu, hýždě.
"Promiňte," červenal se Míša zbytečně, protože stejně nebylo nic vidět. "Já jsem... nechtěl... cscss!" sykl bolestí, ale víc si netroufl. "Já jsem nemohl od vás odtrhnout oči."
"Neměl jste k tomu přece žádný důvod!" řekla Alena přísně a začala pumpovat vodu.
"Kdybyste dovolila, já bych vám rád pomohl," nabídl se Míša a na chvíli zapomněl, kde má Antarktida zuby.
"Prosím," pravila Alena, jako by mu udělovala medaili za statečnost, a ustoupila, aby udělala Mísoví místo.
Míša tedy pumpoval a pes mu přitom škodolibě ztrpčoval život.
Alena se zatím snivě dívala na měsíc:
"Taky byste se tam chtěl podívat?"
"Taky, ale zatím by mi stačilo, kdybyste řekla tomu psovi, jestli by mě už neráčil pustit."
Alena se rozesmála:
"To je ale psina," chichotala se. "Ando! Kolikrát ti to mám opakovat? Pustíš ho, nebo ne?!"
Antarktida se poslušně rozhodla, že ne.
"Vidíte, ona mě neposlechne," řekla Alena. "Ukažte, já to napumpuju."
"Vědro už je dávno plné. Já tady pumpuju jen tak, abyste ještě nechodila domů," přiznal se Stendhal.
"Hlupáčku!" usmála se Alena. "Ale teď už mě, prosím vás, raději pusťte domů. Kdyby si toho všimla teta, určitě by si šla na vás stěžovat a vás by vyhodili z redakce."
"No bože!" zahlaholil velkomyslně Stendhal, ač jinak si na svém zaměstnání náramně zakládal. "To by se toho stalo."
Vraceli se zpátky ke vrátkům.
Stendhal vlekl v jedné ruce vědro a Antarktidu na kalhotách.
"Tak dobrou noc," řekla Alena. "A nemyslete si, že je Antarktida jen tak nějaký voříšek. Ta je náhodou skvělý obranář. Příště by vás mohla třeba kousnout."
"Mně je bez vás smutno," řekl Stendhal poněkud nesouvisle.
Konečně ho pes pustil a zmizel za vrátky.
Míša ještě počkal, než Alena zajde do domu, a vydal se opačným směrem. Rozhodl se, že nebude nic odkládat a půjde za Glumuškou.

Glumuška žila na okraji staré mýtiny, kus za pilou. Kdysi dávno, ještě před revolucí, tu bývala hájovna. Hajný se však časem stěhoval dál a dál za lesem a teď žil dobře deset kilometrů od Guslaru Velikého. V hájovně se postupně střídali náhodní nájemníci, až nakonec nechali chaloupku napospas osudu. Právě tehdy se tam usídlila Glumuška.
Odkud přišla a co dělala předtím, nikdo nevěděl. Nuzovala v barabizně už druhý rok. Do kostela nechodila a ani na hřbitově ji nikdo nikdy neviděl.
Jen po sobotních výletnících sbírala po lese prázdné láhve a nosila je do města do Sběrných surovin, kde dostávala dvacet kopejek za kus, což zase tak špatné živobytí nebylo.
Zpočátku si Glumušky nikdo nevšímal. Jednou tam sice zašla sociální pracovnice z městského sovětu zjistit, jak to má s důchodem, ale Glumuška neměla potřebné doklady a tvrdila, že dostává měsíční podporu od neteře z Vologdy, což nebyla pravda. Vědělo se, že Glumuška ráda chodí po lesích. Často zabloudila až za Konopatovku, ba dokonce i za Sidorovská blata. Sbírala všelijaké trávy, houby a jiné byliny.
Od nikoho nic nechtěla, nikomu nepřekážela, takže by se na ni asi brzy zapomnělo.
Ale jednou vyléčila Milovidovým krávu, nad kterou už udělal veterinář kříž. Jindy zase zašla za správcem pily a upozornila ho, že mu chtějí v noci ukrást prkna i s nákladákem. Správce sice nebral babu vážně, ale co kdyby...
A tak pila nepřišla dobře o půl kubíku palubek a správce dostal pochvalu. Večer se pak svěřil ženě, jak to s těmi prkny bylo, a pustil to z hlavy.
Ne tak jeho žena. Vyčíhala si Glumušku v lese a hned se začala vyptávat, narodí-li se její dceři holka, nebo syn.
Glumuška si vyžádala dva dny na odpověď a pak řekla, že to bude syn.
Pojmenovali ho Jura - po dědečkovi a správcova žena odnesla Glumušce deset vajíček.
Tak rostla Glumuščina sláva.
Pravda, byla to reputace všelijaká a spolehnutí na ni nebylo, protože se ctiteli Glumuščina talentu se množili všelijací ti závistivci a skeptikové. A když se pak jednou rozneslo, že Glumuška svými čarami přiměla jednu dívku z Archangelska, aby si vzala plešatého Stolypina, ač měla doma vážnou známost, vyhrotily se rozpory na ostří nože. Stolypin sice vehementně popíral, že by od Glumušky dostal nějaký nápoj lásky, ale čím víc zapíral, tím méně mu věřili. Málo platné - jeho mladá žena do něj byla celá pryč. Do Stolypina! říkali si Velkoguslařané významně.
A tak si začala u Glumušky podávat dveře děvčata z obchodního domu, žačky desáté třídy i osamělé babky a často i spořádané domácí puťky. Muži se tam vydávali jen pod rouškou noci.
Glumuška tak poznenáhlu opřádala Guslar Veliký i svými tajemnými čarami a kouzly. Jenže to byly stále jen řeči, protože při činu ji nikdo nechytil a klienti, dá rozum, mlčeli jako hrob.
Když za ní přišli dva agitátoři z ateistického sdružení, aby jim za honorář připravila prostředek, který by jim pomohl zbavit se místního popa, ohradila se:
"Co vás to napadlo? Copak jsem nějaká čarodějnice? Nebo dokonce zaříkávačka? Není vám hanba? Ateisté, a takovéhle nesmysly! Koukejte mazat, nebo to oznámím vaší odborové organizaci!"

Stendhalův postoj k pověstem o Glumuščiných schopnostech byl pochopitelně skeptický, ba přímo přezíravý. Dokonce navrhl šéfredaktorovi místního listu, že v zásadním článku demaskuje Glumuščiny šarlatánské praktiky, ale šéf jen potřásl hlavou a Míšův návrh zamítl:
"Nech to být! Společnost není nijak ohrožena a my se nebudeme míchat do babských drbů."
Nicméně Míša, hnán zvídavostí a spravedlivou touhou po vědeckém pokroku, se leckde vyptával a navštívil dokonce jednu ženu středních let, jež byla přesvědčena, že se nerozvedla jen díky Glumušce. Přitom to byla místní knihovnice, ženská vzdělaná, skoro intelektuálka a z pověrčivosti ji nikdo nemohl podezírat.
Pak se však na Glumušku začalo zapomínat. Rušný život v Guslaru Velikém pomalu zastínil Glumuščina kouzla jinými bouřlivými událostmi a kdoví, možná že by si Míša Stendhal na Glumušku už ani nevzpomněl, kdyby do Guslaru Velikého nepřijela na prázdniny Alena Višňakovová. Byla to známá tenistka, dokonce mistryně sportu a finalistka všesvazové soutěže čtyřhry žen. Navíc to byla rozkošná blondýnka s tmavýma očima a Míša se do ní okamžitě a beznadějně zamiloval.
Jenže Míša byl vysloveně nesportovní typ, který nechodil ani na plovárnu, protože si nechtěl zadat sýrovitou barvou své kůže a evidentně nedostatečnou muskulaturou. Kromě toho nosil brýle, což mu dosud bylo víceméně fuk, pokud si je někde nezapomněl.
Teď to ovšem bylo něco jiného!
Několikrát se pokusil pod různými záminkami přiblížit se k Aleně, ba dokonce k tomu účelu prostudoval příslušnou literaturu a předplatil si časopis Tenis. Takto náležitě připraven požádal Alenu o interview, který však nevyšel, neboť byly právě žně a na pořadu dne byla podmítka a mistrovství světa ve fotbalu.
Pronásledoval však Alenu vytrvale dál. Na ulici, v cukrárně a vůbec všude, kde se dalo.
A taky mu nechutnalo jíst a jeho rukopisy byly samý nesmysl.
Ač člověk jinak inteligentní, jemuž bylo transcedentálno bytostně cizí, vypsal dvě kuličkové tužky tvorbou špatných veršů a vůbec se trápil a usychal. Nakonec si už zoufal do té míry, že zmučen láskou a Antarktidou přemohl rozpaky, zavrhl logiku i zdravý rozum a vypravil se za Glumuškou.
Konečně - v životě muže přicházejí chvíle, kdy zdravý rozum musí jít stranou!

Ještě jednou se ohlédl k růžovému oknu, rozhodně si navyklými pohyby vyčistil brýle a vyrazil směrem k pile.
Tvářil se, jako když se jen tak prochází, a žasl nad vlastní pitomostí. Trapné rozpaky zaháněl vzpomínkou na Aleninu tvář ozářenou světlem měsíce.
U pily končil asfalt a dál už vedla jen lesní cesta. Ve výmolech se držela voda a v každé té louži zářil měsíc i Alenina tvář. Domky na periférii už spaly a temnými okny zíraly na osamělého poutníka. Pouliční lucerny zůstaly daleko vzadu a Míšův stín se protahoval do nepředstavitelné délky. Jen psi, vyrušení ze spánku, se rozštěkali a jejich vytí provázelo Mísu na jeho strastiplné cestě.
Srdce se mu sevřelo úzkostí!
Ne snad že by se bál tajuplné samoty, spíš představy, že by tu teď mohl potkat někoho známého.
Za posledním domkem musel uhnout z cesty a zamířit ke třem osamělým borovicím. Ještě štěstí že svítil měsíc, takže si nepolámal nohy o všelijaké kořeny, které se mu záludně stavěly do cesty. Aniž si to uvědomil, přidával stále do kroku, takže poslední metry před čarodějnou chýši už uháněl, jako by mu měl ujet vlak.
Pak se zastavil...
Stál na pasece a Glumuščina chaloupka se před ním nakláněla k jedné straně. Šindele byly zešedlé stářím a plot z pokřivených tyček mu připadal jako řada naježených kopí krutých nájezdníků. Jakže je to v té pohádce o perníkové chaloupce? napadlo ho mimoděk, ale pak si řekl, že už přehání a vykročil.
Zavřenými okenicemi prosvítalo bledé světlo. Nespí, ulevilo se Míšovi. Ale co když mě nepřijme? Anebo bude mít klienta? To by tak ještě scházelo, aby to byl někdo od nich z redakce, obešly Stendhala lehké mdloby. To by mohlo mít děsivé následky!
Přešlapoval rozpačitě na místě jako skokan, který se chystá mohutným odrazem překonat laťku. Jenže Míša se neodrazil. Našlapoval opatrně po špičkách, aby se škvírou v okenici přesvědčil, zda může bez nebezpečí vejít.
Pod oknem byla houšť kopřiv, jež ho pálily i přes ponožky Nedbal! Pak prasklo nějaké prkno a Míša se takřka po kolena propadl do jakési jámy s podezřelým obsahem.
„Zatraceně!" nezdržel se a strnul v poněkud nepohodlné póze.
Opodál se otevřely dveře.
"Jen pojďte dál," ozval se hlas. "Co tam vlastně děláte v té díře?"
Míša se dotčeně zakabonil, vyhrabal se z plevelu a vyšel na zápraží. Cítil se všelijak. Co tady vlastně v noci hledá? Kdo ho nutí?
Byla to ohavná chvíle.
Připadalo mu, že zatím znesvěcuje ryzost svých citů k Aleně Višňakovové.
Za pootevřenými dveřmi bylo prázdno. Jen čisté stěny, špatně osvětlené holou žárovkou u stropu.
"Utřete si boty!" přikázal hlas.
Poslušně šoupal podrážkami o rohožku.
Další příkazy nenásledovaly a tak tedy opatrně strčil do dveří. Otevřely se tiše a lehce. Kupodivu se cítil ošizen. Dveře přece měly podle všech pravidel hrozivě zaskřípat. Jenže v té chvíli ho oslepilo světlo a Míša měl dojem, že se octl v čekárně u zubaře. Na dveře docela zapomněl.
Byla to relativně prostorná místnost s vybílenými stěnami a s úhledně vyrovnanými lavičkami. Kolem seděli klienti a

zvědavě se podívali na příchozího.
"Ale, ale! Dobrý večer, Míšo," řekl muž se zavázanou tváří, ve kterém Stendhal po hlase poznal Kornelia Udalova.
"Copak vás sem přivádí? Sedněte si!" udělal místo na lavičce vedle sebe. "A jaké máte pořadí?"
"Pořadí? Jaké pořadí?" podivil se Míša. "Já... Já nemám žádné pořadí. To mám přijít až zítra?"
"Pchá! Zítra přece nepřijímá. Víte, jak dlouho jsem musel čekat? Tři dny!"
Udalov ukázal dlaň, kde byla inkoustovou tužkou namalována velká osmadvacítka.
Stendhal se zasmušil a měl se k odchodu.
"Ale jen seďte!" uklidňoval ho Kornelius. "Když byly dveře otevřené, tak to vás přijme. Stejně je nás už jen pár."
A protože Stendhal byl evidentně poslední a nikoho nepředbíhal, přidali se k Udalovovi i ostatní pacienti:
"Jen si sedněte, tady to jde rychle," ozývalo se kolem.
A tak si Míša opatrně sedl na krajíček lavičky.
V čekárně napočítal šest lidí. Příčiny, které je sem přivedly, byly zřejmě různé. Udalova například bolel zub.
"Vás taky?" huhňal Kornalius do šátku.
"Co?" lekl se Stendhal.
"Bolí zub."
"Ne...
"Vidíte a já už tři noci nespal. Šel jsem k zubaři a ten rabiják povídá - vytrhnout! Umíte si to představit? Ale Xenie, tedy žena, povídá: ?Kornelie, běž ke Glumušce! Ta ti pomůže. Pogosjanovi od nás z domu taky zařídala zub. A ani nerv mu nemuseli trhat!' No - a tak jsem šel..."
"A co tamhle ten?" ptal se šeptem Míša.
"Vy ho neznáte?" divil se Kornelius. "Ten je přece z meteorologický stanice."
"Neříkejte, vážně?"
"Co si to tam špitáte?" zeptal se muž naproti, kterému klobouk skrýval půl tváře a druhou půlku vyhrnutý límec.
"Kategoricky žádám, aby se o tom nikde nemluvilo!"
"To je přece samozřejmé," uklidňoval ho Udalov. "Kterej trouba by se k tomu taky přiznal? Já jsem jen říkal, že jste z meteorologické stanice. Nic víc. Ani vaše jméno jsem mu neřekl, Nikito Valentinoviči."
"Jenže on je z místních novin. Kdoví co tu vlastně chce," řekl meteorolog. "Těmhle pisálkům se nedá věřit!"
"On je od novin?" zeptal se poplašeně tlouštík s kozlem na provaze. "To koukejte raději hned vypadnout, mladíku! Nám by se váš fejetónek moc nehodil. I bez vás máme trápení dost. A já si nemůžu takovou publicitu dovolit."
Kozel natáhl bradatou tlamičku k tlouštíkovi, povyskočil, opřel mu kopýtka o kolena a láskyplně mu olízl tvář.
"Jedeš!" utrhl se na něho tlouštík a v hlase mu zaznělo zoufalství.
"Jen ať si jde po svých!" přidala se drobná žena v šedivém šátku, zatímco tlouštík pracně odstrkoval kozla. "Já tady jsem soukromě," ozval se konečně Stendhal. "Čestné slovo. V takové delikátní záležitosti..." Dveře potažené bílým voskovaným plátnem se otevřely a vyšel z nich vysoký ramenatý chlapík s ruksakem na zádech. Oči mu zářily blahem a po ostatních se ani nepodíval.
Meteorolog vyskočil jako čertík a hnal se ke dveřím:
"Můžu dál, nebo zavoláte?"
"Nejdřív si laskavě sundejte klobouk!" ozval se přísný hlas. "A pojďte dál! Přece tu nebudu až do rána."
"Co je s ním?" vyzvídal znovu Stendhal, když se rozhostilo ticho.
"No to víte! Předpovědi," vysvětloval Udalov. "Prve si tady stěžoval. Za čtrnáct dnů mu to desetkrát nevyšlo. Klima se nějak zkomplikovalo. Prostě to nevychází a nepomáhají ani meteorologické družice. Já tomu tak nerozumím..."
"A co ona s tím má společného?" divil se Stendhal.
"Říká se, že se v tom vyzná. To víte! Jsou žně a zemědělci chtějí vědět, jak jsou na tom. Kosit, nebo počkat? Co jim má chudák říct?"
"Zvláštní," zamyslel se Stendhal.
"No uvidíme," pokýval hlavou Udalov. "A co vy? Nejste tady na reportáži, doufám?"
Stendhal zavrtěl hlavou:
"Nejsem. To je taková... A co zub? Bolí?"
"Víte, že ne? To je tak vždycky. Vlezu do ordinace a jako když utne."
"To jsou nervy," řekl muž s kozlem. Kozel trhal provazem a natahoval hlavu k fíkusu.
"Zuby bolí od nervů," vložila se do toho žena v šedém šátku. "Žaludeční vředy taky."
"Vy máte žaludeční vředy?" zeptal se soucitně Stendhal.
"To ne, ale vdala se mi dcera. A on má teď na podzim narukovat. Umíte si to představit? Tak říkáte, že nejste od novin?"
"V zásadě ano, ale teď ne. Teď jsem tu soukromě," vysvětloval trpělivě Stendhal.
"Jestli potřebujete nápoj lásky, tak vám radím, abyste byl krajně opatrný," ozval se tlouštík s kozlem.
"Co vás to napadlo?" začervenal se Míša.
"To je přece jasný!" ozval se muž v holínkách, jenž dosud neřekl ani slova. "Zamiloval se! Koukni na něho, Váňo!"
Jeho soused v požárnické uniformě se probral z dřímoty, popošoupl si přílbu k fíkusu a přisvědčil. Za chvíli už zase spal.
"Tohle je přece kliďas," pravil s uznáním muž v holínkách. "Dnes je tady popáté. Ten je tu jako doma. Ale já si ne a ne zvyknout."
"Popáté?" užasle opakoval Stendhal.
„Jó, popáté. Teď zase ztratil hadici. Ten jim tak hospodaří s inventářem, že by hasiči za chvíli přišli na buben."

"A to myslíte, že ji tady najde?"
"Tady ne. Ale ona ji najde docela určitě," řekl muž s přesvědčením. "Posledně mu našla tři minimaxy. To je vzácný člověk, ta babka. Víte, mě zase se... štvou pytláci. Oni ti pacholci vědí, kudy chodí zvěř k napajedlu. A já vím houby! Tak ji chci poprosit, aby mi to řekla taky."
"Aha...," řekl Stendhal, ale dál se nedostal.
Ze dveří vyšel meteorolog a rychlými pohyby roloval synoptickou mapu.
"Tak co?" zeptal se zvědavě Udajov.
"Od zítřka je to v suchu! Nejmíň do konce týdne. Zlatá babka! Co jsem vám povídal!" popošoupl si klobouk do týla a rozesmátá tvář se mu leskla potem. "My jsme nebrali v úvahu anticyklon u Azorských ostrovů, představte si! Já mu povídal: pozor na to! On že ne, že to je daleko. Houby daleko!" Ale to už byl mezi dveřmi.
Další byla na řadě žena v šedivém šátku. Jen se za ní zavřely dveře, ozval se hluk, který rychle sílil. Za okamžik bylo jasné, že určitě propukla hádka. Neuplynula ani minuta a ženská byla venku.
"... A s takovými pitomostmi mi sem už víckrát nelezte!" křičela za ní rozzlobená vědma. "Víte, co to je občanská povinnost? Tak si nezahrávejte s ohněm!"
"Já jsem matka!" odsekla žena v šátku. "A budu si na vás stěžovat!"
"Další!" uťala diskusi Glumuška.
Míša sice natahoval krk jako slepice, ale Glumušku stejně nezahlédl.
"Váňo, jsi na řadě," šťouchl muž v holínkách do požárníka.
"Co se zase ztratilo?" ptala se vědma otevřenými dveřmi.
Váňa si protřel oči a klidně oznámil:
"Šlauch se někam ztratil. Poručík povídá: Koukej, Sidorenkove, měl jsi ho v ruce poslední, tak ho koukej najít, nebo uvidíš!"
"Přijď ráno v půl deváté!" řekla Glumuška. "A další!"
"Teď jsem na řadě já," povídá muž v holínkách, zatímco požárník už zase spokojeně podřimoval ve stínu fíkusu.

Neobvyklé zážitky rozptýlily Stendhalovy myšlenky na milovanou dívku.
V ubohé chaloupce, stojící div ne na můří nožce, kde čekal černého kocoura za pecí a štiplavou vůni všelijakého koření a lektvarů, seděl v úhledné čisté čekárně, dokonce přizdobené fíkusem.
A pak ten meteorolog, a Ivan s hadicí...
Když se zvečera vydal k vědmě, hluboce sebou opovrhoval a proklínal v duchu Alenu, kvůli které - navzdory zdravému rozumu - vydal všanc svou dobrou pověst a choval se naprosto pošetile. Ale málo platné! Právě ona šílená cesta lesem příčící se zdravému rozumu a materialistické dialektice násobila jeho zoufalství z neopětované lásky, z níž nebylo úniku.
To prý je vědma! vrtěl hlavou Stendhal v nechápavém úžasu.
Jakápak vědma? Vždyť tohle je spíš poliklinika. Neoficiální sice, ale jinak docela obyčejná poliklinika. A dost univerzální. Od té okresní se liší jen pacienty a jejich specifickými problémy.
V té chvíli si Stendhal uvědomil, že mu asi Glumuška dokáže pomoci, ale zdaleka si nebyl jist, zda o to ještě stojí.
"... A tak si povídám," zaslechl Míša tlouštíka s kozlem, "buď se do mě zamiluje, nebo to půjde k soudu. Takhle už to dál nejde!"
"To ne!" řekl Udalov rozvážně.
"Dostal jsem tedy ten nápoj lásky..."
"Konečně!" vyhrkl Stendhal.
"Prosím?"
"To nic. Já jen tak... Prostě nahlas myslím."
"Aha!" upokojil se tlouštík a odtáhl kozla, který zase mířil k fíkusu.
Konečně je tady člověk, který neztratil hadici, nezajímají ho cesty cyklonů ani pytláků. Konečně spřízněná duše. Zamilovaný, jenž také touží po opětované lásce.
"Jak jsem říkal, dostal jsem ten nápoj lásky a tradá domů. Samozřejmě! Čekala tam na mě, zmije jedna. Jak mě zmerčila, hned spustila bandurskou. Jen počkej! povídám si. Však poznáš, zač je toho loket! Jenže to mělo háček. Jak já do ní ten lektvar dostanu?"
Ze dveří vyšel člověk v holínkách a vesele si pohvizdoval. Zacloumal požárníkem Váňou, ten si vzal vycíděnou přilbu a šli. Teď byla řada na Udalovovi.
Tlouštík, který ztratil posluchače, se obrátil na Stendhala:
"Zajímá vás to? Mám pokračovat?"
Míšovi jeho vyprávění zatím nedávalo valný smysl a taky ten kozel ho trochu mátl. Ale rychle přisvědčil:
"Samozřejmě! Já jsem tady s - s podobným problémem," zapýřil se cudně.
"Cože?! Taky kvůli ní?"
"Hm... ano. Jenže já jsem neslyšel začátek vaší historie. Kdybyste se neurazil..."
"Ale pročpak? Já to zopakuju. Jedeš, potvoro! - Pardon," obrátil se na Stendhala. "Uhni! Budu samej chlup."
Poslední slova patřila kozlovi, který se mu otíral o nohy jako pes.
"To bylo tak: mám sousedku. Mrcha, jakou svět neviděl. Stará panna. Vyschlá jako houžev. Jak já ji nenávidím! A řeknu vám, abych já někoho nenáviděl, to už musí být. A tahle ježibaba porazila jen za poslední měsíc náš společný plot dvakrát. Umíte si to představit? Pomyje mi vylévá zásadně pod okna a přitom se na mě kouká, jako bych měl lepru, zmije jedna!"

Stendhal byl poněkud zmatený, protože ničemu nerozuměl, a tak mlčel a jen přikyvoval hlavou.
"Co vám mám povídat. Aby ji čert vzal! Jenže ani ten ji nechce," pokračoval tlouštík. "Bylo mi jasné, že ještě pár dní a buď mě přivede do blázince, nebo do kriminálu. Jestli mě doopravdy naštve, tak na ni určitě vztáhnu ruku... Nebo obě. A ke všemu ještě tenhle zatracený kozel!" ukázal prstem. Kozel rychle sklonil hlavu a dlouhým drsným jazykem mu láskyplně olízl ukazováček.
"Jedeš, bestie!" ohnal se tlouštík a dál vysvětloval Stendhalovi:
"Vždycky, když ta sůva vedle porazila plot, pustila se tahle potvora do mojí zahrádky a celou ji okousala. Celou! Přitom vždycky nejdřív schroustala něžné výhonky těch nejvzácnějších rostlinek. Víte, že ta mrcha žere i orchideje? A tak jsem si řekl: vydáš se za Glumuškou! Dostal jsem od ní nápoj lásky, vrátil se domů a koumal, jak bych ho té ochechuli podstrčil. Myslel jsem, že se konečně začne chovat trochu lidsky a že ty různice, které hrozily krveprolitím, pominou..."
Ze dveří vyšel Udalov. Šátek, do kterého před chvílí balil tvář, měl v kapse a spokojeně se usmíval.
"Děkuju, paní doktorko, mockrát vám děkuju," ukláněl se ve dveřích vědmě. "Víte, já měl takový strach z toho trhání, že si to ani neumíte představit, Vždyť už takhle mám v puse čtyři můstky."
Za Udalovem vešla do čekárny drobná vrásčitá babka v šedivých jednoduchých šatech a filcových pantoflích. Držela se však hezky zpříma a pronikavé modré oči se jí leskly jako mladici. Šedé vlasy měla sčesány pod plátěným šátkem.
"Už jenom dva?"
Stendhal měl pocit, že to spíš oznámila, že se vůbec neptala.
"Dva," vydechl Míša a zamrazilo ho v zádech.
"Tak pojďte oba! Beztak máte stejné problémy," pokynula Glumuška ke dveřím.
"Já tady na vás počkám, Míšo," řekl Udalov. "Vezmem to pak zpátky spolu."
První vešel do ordinace kozel, za ním na provaze tlouštík a nakonec, trochu váhavě, i Stendhal.
"Sedněte si!" řekla vědma. "Už jsem dneska celá umořená. A zítra ještě přijdou z toho kontrolního odboru. Jo, to má člověk za dobrotu."
Glumuška si sedla za starý kancelářský stůl, který byl celý pocákaný inkoustem. Tlouštík si sedl proti ní a Míša se zatím vsoukal na pec.
"Vy jste tady, můj milý, přece už jednou byl. Před pár dny. Copak? Nevyšlo něco?" zeptala se Glumuška.
"Všechno vyšlo," povzdychl si tlouštík. "Jenže docela jinak."
"Tak povídejte. Ale jen žádnou epiku!"
"No - když jsem se vrátil od vás domů, ona už na mě čekala. A jako vždycky ječela na celé kolo. Za chvíli mi z toho šla hlava kolem. Tak si povídám: Quo usque tandem, potvoro jedna? Na tebe aby měl člověk nervy jako špagáty. A i na ty by mi ještě brnkala..."
"Stručně, prosím," přerušila ho Glumuška a kozel dupl kopýtkem, protože se mu nelíbil její tón.
"Ano, prosím. Tak tedy koumám, jak jí podstrčit ten elixír. Jenže to máte těžké. Nic mě nenapadlo. To bych ji snad musel svázat a nalít to do ní trychtýřem..."
Podíval se na Glumušku a rychle pokýval hlavou:
"Já vím, stručně... Ale řeknu vám, to nebyl život, to byl přímo očistec! Jakmile se setmělo, vyplížil jsem se opatrně z domu a přikradl se k jejímu oknu. Vzpomněl jsem si totiž, že tam mívá čajník. A byl tam! Na parapetu, jako vždycky. Tak si povídám: opatrně jí to tam přeleješ! Rychle jsem se rozhlédl a šups - už to tam bylo.
Vrátil jsem se domů a koukám, co bude.
Baba - pardon, madam - baba vyšla, vzala čajník a já už si mnul ruce, jak mi to vyšlo, když zvedla víčko, přičichla a povídá: Už je nějaký starý. Raději zavařím nový a vylila konvičku do kýble s pomyjemi. I s tím elixírem, představte si! Div jsem si nezoufal. To snad chápete. A pak ta sůva nechala stát ten kýbl na zápraží. Než jsem se vzpamatoval a mohl učinit příslušná opatření, přiloudal se k vědru tenhle zatracený kozel a vychlemtal ho málem do dna."
Stendhal naslouchal se vzrůstajícím zájmem, i když už mu bylo všechno jasné. Ani Glumuška tlouštíka nepřerušovala,
"A ráno už na mě čekal u dveří, aby mi vyznal lásku. Já se z toho snad zblázním. Na krok se ode mne nehne! Já už zkoušel kdeco. I autobusem jsem jezdil celý den, doma se zapíral, málo platné. Když zavřu dveře, vleze mi dovnitř oknem. A k tomu ještě ta ježibaba - pardon, madam - kvičí na celou ulici, jako by té ostudy bylo málo. A já?" zmlkl v půli věty a tiše se rozeštkal.
"To je zvláštní," řekla babka zamyšleně. "Tak vy říkáte, že se do vás zamiloval kozel? To je opravdu zajímavé. Z vědeckého hlediska myslím. Zamilovaný kozel...?"
"Copak to není vidět?" zaúpěl tlouštík.
"A přitom má docela jiný metabolismus," uvažovala Glumuška nahlas. "Jenže já teď nevím, co s vámi... A vy se neculte, mladíku!" obrátila se na Stendhala. "Na tom není nic k smíchu."
"Já se nesměju," řekl Míša, který nebyl s to potlačit úsměv. "To je, prosím, tik."
"I jen ho nechte," pravil tlouštík se slzami v očích. "Jsem směšný. Co se dá dělat. Ale já jsem nechtěl lásku té semetriky z nějaké ziskuchtivosti. Já chtěl mít jen pokoj a nesežrané kytky na zahradě."
"Kytkám teď nic nehrozí. Kozel má jiné starosti," řekla vědma.
"Ježíšmarjá! Ale co s tím kozlem?"
Působí to! pomyslel si Stendhal a oči se mu zaleskly vzrušením. Hned zítra to vyzkouším! Bylo to hrozivé i krásné pomyšlení. A znovu viděl v duchu Aleninu tvář zalitou měsíčním světlem. Jenže tentokrát neříkala nic o tetě, která si na něho půjde stěžovat, ale její něžné rty vzrušeně šeptaly sladká slůvka lásky.
Zatímco se opájel touto fascinující představou, tlouštík se zdrceně šoural ke dveřím a za ním poskakoval jeho zamilovaný kozel.
Glumuška se obrátila na Stendhala:

"Tak co vy, mladíku? Do kohopak jste se nám zamiloval?"
"Do děvčete, prosím," přiznal se Míša.
Glumuška jen povytáhla obočí.
"No do Aleny přece. Přijela k tetě na prázdniny. Promiňte prosím, že vás s tím obtěžuji."
"To nic, to nic. To je více méně má povinnost. Ale vy jste přece studoval, či ne?"
"Ovšem. Na leningradské univerzitě. Filozofickou fakultu s postgraduálním studiem. Teď pracuji tady v novinách jako reportér..."
"Gratuluju. Ale poslyšte, mladíku, není vám trochu hanba honit se za všelijakými lektvary? Sedněte si sem ke stolu! Nebudeme na sebe křičet přes celou světnici."
Míša si poslušně přesedl a pod upřeným pohledem babky se cítil drobátko nesvůj. Jako u zkoušky nebo na osobním oddělení.
"Víte, že se podobáte mladému Gribojedovovi?"
"Ano, prosím. Říkali mi to," přitakal skromně Míša.
"A ty vaše obtíže přišly najednou, nebo je vyvolaly nějaké zvláštní okolnosti?"
"Zčistajasna, prosím. Neočekávaně," přiznal se Stendhal. "Jen jsem ji uviděl - a konec."
"Musím vás však upozornit, že vyvolání opětovaných citů umělými prostředky může časem pominout, což mnohdy vede k tragickým komplikacím."
"Chápu. Ale co mám dělat? Já už to nemůžu vydržet. Copak vy jste nikdy nebyla zamilovaná?"
"Já? Samozřejmě že byla," usmála se Glumuška.
"Promiňte. Nechtěl jsem vás urazit."
"To nic. Ale přece jen - nechtěl byste to raději zkusit konzervativními prostředky? Třeba když budete pozorný, něžný, mužný..."
"Já?!"
"No vy, Míšo. Proč myslíte, že by se do vás nemohla zamilovat?"
"Ale kdy?" zvolal Stendhal a pateticky rozhodil ruce. "Vždyť za deset dnů jede na soustředění do Kalugy. A pak už ji nikdy neuvidím!"
"Jak si přejete," pokrčila rameny Glumuška. "Já jsem vás varovala. Tak teď si udělám vaši fotografii a krevní obraz."
"Na co? To je přece zbytečné. Dejte mi nápoj lásky a já půjdu."
"Bože!" vzdychla babka. "Copak vy, vzdělaný člověk, věříte na takové pitomosti?"
"Proč ne? Vždyť jsem viděl výsledky."
"Plácáte nesmysly, Stendhale! Vy opravdu věříte, že dva kilometry od Guslaru Velikého žije čarodějnice? Teď ve dvacátém století?!"
"A co tedy jste?"
"Záleží na tom? Chcete-li, tak třeba experimentátor, filantrop, host ze sousedních galaxií. Nebo laureát Nobelovy ceny za genetiku. Vyberte si!"
"Nemůžete přece popřít, že jste známá vědma Glumuška."
"Na tenhle titul jsem si nikdy nečinila sebemenší nárok. Stoupněte si ke zdi! Ne... Tam ne! Tamhle! Tak, hlavu trochu doleva...
Nikoho jsem se o nic neprosila. Klidně jsem si tu žila, prováděla vědecká pozorování, sbírala po lese prázdné láhve a prodávala je po dvaceti kopejkách. Všechno ostatní už byla náhoda... Můžete si sednout. Ukažte prst!
Kde zase mám ten líh? Á, tady. Nevíte, jestli dostali v lékárně vatu? Ne? Ale to už je vlastně jedno...
Kde jsme to přestali? Aha! Že dál už to byla náhoda. Víte, já jsem si zdejší lidi docela zamilovala. To je pak obtížné odmítnout drobné služby a pomoc. Když dokážu víc než oni, když mohu pomoci... Copak mám morální právo odmítnout? To je také otázka etiky.
Necukejte mi tou rukou!
Vidíte, teď vás budu muset píchnout ještě jednou... No, tak držte! Že vám není hanba, takový mužský, zamilovaný a bojí se obyčejné injekční jehly."
"Na co vůbec potřebujete mou krev?" zeptal se Stendhal a vzpomněl si na Stockerova Draculu.
Vědma zmáčkla Míšův prst, několik kapek krve skanulo na čisté sklíčko. Glumuška k ní přidala pár kapek jakési čiré tekutiny, promíchala injekční jehlou a položila sklíčko pod mikroskop.
"Devátá skupina B-12. A trochu zvýšená hladina leukocytů."
"Čeho?" žasl Míša jednak nad mikroskopem, kterého si dosud nevšiml, a jednak nad určením krevní skupiny, protože si uvědomil, že zatím slyšel jen o čtyřech. "Já vám vůbec nerozumím."
"Proč byste tomu měl rozumět? Při vašem filozofickém vzdělání?"
"Máte pravdu."
"No vidíte. Lidi taky věřili, že jsem zaříkávačka a že vládnu magickým silám. Kdoví jestli si taky nemyslí, že lítám na koštěti," usmála se tak příjemně a mladě, už to Míšu ohromilo. "Měla jsem se s nimi snad hádat? Vaši krev potřebuji k tomu, abych udělala to, čemu vy říkáte nápoj lásky. Elixír musí obsahovat vaše charakteristické genotypy. Až je objekt vaší touhy stráví, trochu to pozmění jeho centrální nervový systém. Jinými slovy řečeno - stanete se do jisté míry pokrevními příbuznými. Ačkoliv, spíš se stanete duchovními bližními. To je přesnější. Zvolený objekt k vám pocítí stejné sympatie, jaké vy cítíte k němu..."
Míša byl poněkud dotčen, že o Aleně mluví jako o nějakém indiferentním objektu.
"No, no! Jen se nehoršete! Však ono jí neubude. Vědeckou stránku tohoto problému bych vám mohla samozřejmě vysvětlit podrobněji. Jsou to celkem jednoduché genetické vzorce. Ale vy byste tomu stejně houby rozuměl při vašem

humanitním vzdělání.
Kdybyste věděl, jak já jsem si už potřebovala popovídat s nějakým inteligentním, vzdělaným člověkem! A když přijde, je celý zpitomělý láskou a věří na kouzla a čáry! Vidíte, a já před takovým moulou odhaluju svá tajemství... Vidím, že je nejvyšší čas odtud zmizet. Nejvyšší čas!"
"Takže to jsou čáry?"
"To snad není možné! Já mu to tady vysvětluju a on je hluchý jako tetřev. Ti zamilovaní snad ani nejsou tak slepí jako natvrdlí. To není jinak možné. Stendhale! Čáry a kouzla nejsou a nebudou! Co vás to učili v té škole? Vždyť to všechno je jen chemie. Docela obyčejná elementární chemie.
Ale co ty leukocyty? Nemáte něco se žlučníkem?"
"Já nevím. Ale jak to bylo s tím zlodějem na pile? To byla taky chemie? Nebo s tou hasičskou hadicí? A co Udalovův zub? Taky chemie?"
"Vy mi prostě nemůžete věřit, protože tomu nerozumíte. Ale to už je tady tradice. Když na Zemi něčemu nerozumějí, tak to jsou hned kouzla a čáry. Jen mlčte! Já vím, co chcete namítnout. S požárnickým inventářem mi pomohl docela obyčejný detektor. Kdybyste se laskavě namáhal, tak stojí tamhle na pícce. A ten zloděj? Telepatický lokátor. Pravda, teď se nějak porouchal a já se v elektronice nevyznám a ani nemám náhradní díly. Je to všechno tak prosté, Stendhale, že je mi až trapné o tom mluvit. Mimochodem, bez toho telepatolokátoru jsem jako bezruká. A že pomáhám lidem? Víte, já se řídím zásadou, že pomůžu jen tomu, kdo má poctivé úmysly."
"Prosím?"
"No jistě. Většina přání je nutně sobecká. Vždyť to jsou taky soukromá přání. Ovšem bez toho lokátoru? Kde mám jistotu, že se někdy nezmýlím?"
"Já ale mám ty nejpoctivější úmysly!"
"To sotva," usmála se vědma.
"No dovolte!" ohradil se Stendhal.
"Chcete pobláznit hlavu nevinnému děvčeti. Tomu říkáte poctivé úmysly?"
"Ale já přece..."
"Nechme toho. Já už stejně musím brzy odjet."
Glumuška rozestavila po stole nejrůznější tyglíky a křivule, míchala v nich různé ingredience a tinktury, takže to v nich kypělo a bublalo a co chvíli měnilo barvu.
"Byla bych sice raději, kdybyste sem přišel ještě alespoň jednou, ale myslím, že si podruhé už netroufnete. - Ale netroufnete!" zatrhla rázně Míšovu výmluvu dřív, než se na nějakou vzmohl. "Budete se stydět," řekla shovívavě. "Vždyť ještě teď nevycházíte z údivu nad tím, co jste tady viděl. Ale žádný strach. Ten prostředek dostanete za pár minut."

Udalov šel se Stendhalem skoro až domů, protože se sám po tmě bál. Pusa mu přitom jela jako šlejfíři:
"A ten s tím kozlem," povídá. "To je prostě hrůza. Vždyť takový kozel strašně smrdí. A víte, že se mi do pusy ani nekoukla? Vážně. Jen mi něco přiložila ke tváři a povídá: ?A je to! Pár dní si vyplachujte ústa vlažnou vodou, ve které rozpustíte sodu bicarbonu.' Chápete to? Se sodou, povídá. Vždyť to je o žloutenku. Já nemůžu sodu ani cítit."
Měsíc zašel za mraky a lucerny se jako by ještě víc rozzářily. Když šli okolo domu, kde spala Alena, dalo Stendhalovi spoustu práce, aby se přiměl jít dál a nezůstal trčet pod okny. Sevřel v kapse lahvičku se zázračným nápojem a dlaň se mu zapotila. Jen abych ji propána ještě nerozbil! děsil se v duchu.
"Uznejte, že to je prapodivná historie," vedl si svou Udalov. "Žijeme ve druhé polovině dvacátého století, kolem kosmické lodě, komputery, kovralové koberce a mezi tím pozůstatky tmářské minulosti. Babka, která dovede dělat zázraky! Kdybych to neviděl na vlastní oči, nikdy bych neuvěřil. Já vím, jsou to pověry, ale na světě je ještě mnoho záhad. A proto lidé odjakživa věřili čarám. Teda jako v minulosti, za cara. Ale dnes? Žijeme přece v období vědeckotechnické revoluce."
"A co když vás vyléčila právě pomocí elektroniky?" nadhodil Míša Stendhal.
"Chacha! Pomocí elektroniky! Nenechte se vysmát, Míšo. A co ten váš elixír lásky? No nic, já dovedu mlčet," uklidňoval Stendhala. "Nebo ten kozel... To byla taky elektronika?"
"Do čeho já to naleju?" zauvažoval Míša nahlas.
"A co?" zeptal se Kornelius popleteně, protože mu to s elektronikou nedávalo žádný smysl.
"Ale nic. To já jen tak."
"Aha," snažil se Kornelius usilovně pochopit, o čem je vlastně řeč. "Vy si někam něco lejete?" zkoušel to opatrně.
"Ne. Proč?" podivil se Míša Stendhal, který byl myšlenkami někde docela jinde.
Korneliovi se mírně zapotila pleš:
"Tak koho vlastně máte na mysli?"
"Teď?" lekl se Míša, protože Alenin dům byl ještě nablízku a jemu set nechtělo vysvětlovat případné souvislosti. Diskuse se beznadějně komplikovala.
"Takže to mluvíte o sobě?"
"N-ne. O Glumušce," napadla Mísu spásná výmluva. "V Guslaru Velikém není náležitě využitá."
"Jak to? Tohle je ta vaše vděčnost?" urazil se Udalov v zastoupení vědmy. "Tak přece píšete fejeton..."
"Jaký fejeton?" divil se upřímně Stendhal, což zmátlo Udalova ještě víc.
Konečně dospěli k domu, kde bydlel Míša v podnájmu, a oběma se náramně ulevilo.
"Tak už jste doma," řekl Kornelius. "Dobrou noc a hodně štěstí, Míšo!"
Stendhal mu ještě zamával a opatrně vytáhl volnou rukou klíč. Hned za dveřmi se zul, aby nevzbudil bytnou.

Byla to neklidná noc.
Míša se nepokojně převaloval a co chvíli se budil zbrocený potem. Ve snách ho tlačila můra a v děsivých vizích ho pronásledovala Glumuška, která ho nutila pít všelijaké patoky, jejichž složení vypočítala na kapesní kalkulačce. A když se zdráhal, hrozila mu kádrovými posudky.

Když se probudil, bylo krásné ráno plné pohody a slunce zářilo jako snad nikdy.
Stendhal se posadil na posteli a dlouho se nechápavě díval na lahvičku s elixírem. Konečně se rozpomněl na noční dobrodružství.
"To snad je jen šalba a mam!" přesvědčoval sám sebe. "Šílenství! Blouznění přepracované mysli."
Už se chystal vyhodit kompromitující lahvičku oknem, když zahlédl na protějším chodníku Alenu. Mířila na trh a vesele pohupovala nákupní taškou. Linula se z ní taková oslňující záře, že Míša s lahvičkou v ruce vyrazil k umývadlu, aby bleskově dokončil nezbytnou ranní toaletu a vydal se za Alenou.
Ale na trhu ji už nenašel. Ani v okolních ulicích nebyla a svět mu rázem potemněl. V zoufalství se už rozhodl jít k jejich domu a riskovat při tom třeba i kalhoty, když zahlédl její siluetu za výkladní skříní velkého potravinářství. Míša neváhal a vlétl do obchodu. Pak strnul.
Co teď? rozhlížel se zmateně kolem. Nejvíc lidí bylo u pultu s vínem, vodkou a koňakem. Stendhal se zařadil do fronty a krčil se za mohutnými zády nějakého bohatýra. Za chvíli byl na řadě. Ani si toho nevšiml, protože nespouštěl oči z Aleny, která s neopakovatelnou grácií nakupovala sýr a stolní olej.
"Co vy, mladíku?" vyrušila ho prodavačka.
"Já?" lekl se Stendhal. "Ovšem... Prosím plechovku mangového džusu," požádal zdvořile a oči mu stále bloudily k mléčnému pultu.
"To musíte do oddělení ovoce a zeleniny," odpověděla prodavačka s údivem a s neobvyklou laskavostí.
"Copak nevidíte, chlapče? Tady se přece prodává alkohol. Aby ho čert vzal!"
"Ano, děkuji," řekl Míša a dvorně se uklonil.
Alena se v té chvíli podívala jeho směrem a Míša div neomdlel. Bože, co si o mně pomyslí? zoufal si.
"Ňákej cvok!" ozvalo se za ním.
"Jaký cvok? Je moudřejší než vy!" zastala se Stendhala rázně prodavačka. "Protože pije ovocné šťávy, je cvok? A co jste vy?" blýskala útočně očima.
Stendhal se přikrčil a plížil se do oddělení ovoce a zeleniny jako lstivý Afgánec. Právě když Alena vycházela z obchodu, podařilo se Míšovi koupit bez dalších komplikací plechovku mangové šťávy.
Sklenici ukradl v samoobsluze. Zastrčil si ji za košili a v té chvíli jako z udělání se k němu hrnul jeho kolega z redakce, z rubriky dopisů čtenářů. Tys mi tady zrovna scházel! naštval se Míša. Ale už se nedalo nic, dělat. Na břiše se mu nadouvala košile; co pod ní skrývá, bylo nabíledni. Kolega zaváhal a aniž pozdravil, soucitně si povzdechl a delikátně se odvrátil.
No prosím! pomyslel si zoufale Míša. Ke všemu ještě tohle. To mi tak scházelo, aby se o mně v redakci šuškalo, že jsem nejen alkoholik, ale že ještě kradu po samoobsluhách. Páni, to je život!
Jenže to už byl na ulici a s hrůzou si uvědomil, že všechny jeho oběti stejně přišly nazmar, protože Alena zase zmizela.
Samozřejmě! zuřil Stendhal. Proč by taky měla čekat na nějakého pochybného alkoholika?
Míša se rychle rozhlédl a vyrazil vzhůru Puškinovou ulicí. Rozhlédl se po Krasnoarmejské, přitiskl nos na výlohu knihkupectví, avšak Alena jako by se do země propadla.
Míša se nahrbil ještě více než obvykle a s plechovkou mangové stavy v jedné ruce a s ukradenou sklenicí v druhé se vydal nazdařbůh, kam ho nohy nesly.
Ani nevěděl, jak se octl v městském parku. Prázdné aleje zalité ranním sluncem stínily koruny starých lip. Stendhal si našel lavičku pod rozložitým stromem, usedl a roztesknil se.
Dnešek tak krásně začínal a tak nehorázně dopadl!
Co dělat? Nejdřív půjdu vrátit sklenici, rozvažoval. A to bych se náramně divil, abych přitom zase nepotkal nějakého kolegu, ne-li celou redakci i se šéfem. Když mám z ostudy kabát, proč ne taky košili?
Ačkoliv, když už jsem jednou tady, proč bych se nenapil?
Vytáhl z kapsy nožík, prorazil do plechovky dírky a než stačil ochutnat exotický mok, uslyšel kroky.
Bezpečnost! Ti si pospíšili! rezignoval v duchu a zvedl hlavu.
K lavičce se blížila Alena Višňakovová a dívala se na Míšu Stendhala tmavýma lhostejnýma očima.
"Máte žízeň?" zeptala se a Stendhalova ruka zajela i s plechovkou za záda, jako by ho přistihla při něčem nepřístojném.
"Proč by?" vykoktal.
Alena se tyčila nad Stendhalem jako Junona a na slunci zářily její plavé vlasy ještě víc.
Konečně se Stendhal ovládl. Uvědomil si, že už se vlastně nemá proč bát ani Aleny, ani její oslňující krásy, neboť dnes jí její sebejistotu rázně a jednou provždy zatrhne. Já ti dám ohrnovat nade mnou ten svůj půvabný nosánek! vzbouřily se jeho zjitřené city.
"Já si sem na chvíli postavím tašku," řekla Alena velkomyslně, jako by mu sdělovala kdovíjakou milost. "A kde jste vzal tu sklenku? To si ji nosíte z domova?"
"Ne, tu jsem ukradl."
Zdálo se, že to Alenu nepohoršilo.
"Jsem dnes nějaká utrmácená," pravila unyle. "Dáte mi taky napít?"
"Ovšem," odpověděl Míša velkomyslně. Samozřejmě že ti dám napít, ozval se v něm úskočný ďábel. Jen pojď, holubičko, sama mi jdeš do pasti. "Čekám tu přece na vás," řekl nahlas se samozřejmou drzostí.

"Opravdu?" podívala se na něho pohledem, který by dokázal otřást trůny.
Jenže dočasného playboye Stendhala záchvat světácké drzosti přešel a rozhostilo se trapné ticho. Alena se přimhouřenýma očima podívala do slunce, jako by každou chvíli chtěla vstát a odejít. To Míšu vyděsilo. Ale ráno bylo vlídné a laskavé a Alena jako by neměla sílu odejít.
Stendhal zapomněl na svůj lektvar, přihlouple civěl na její půvabný profil a ani nedýchal.
"Škoda," řekla najednou Alena. "Já už budu muset jít. Ale vy jste stejně docela zapomněl, že tu s vámi sedím."
"Ne! Počkejte! Co vás to napadlo? Já o vás náhodou moc dobře vím."
"Tak byste snad mohl splnit svůj slib, ne?"
"Slib?" vyjevil se Míša. "Jaký slib?"
"Poslyšte, Stendhale, nezdá se vám, že se chováte poněkud neobvykle? Já se chci trochu napít a vy schováváte plechovku za zády, jako by vám bylo líto doušku obyčejné mangové šťávy."
"Ovšem... Totiž ne!" vyjekl Míša a pokoušel se nalít džus do sklenice. Pramínek husté žluté šťávy však minul sklenici dobře o půl metru. Alena se usmála a natáhla ruku, aby mu pomohla.
V tom okamžení si Míša vzpomněl na svůj zázračný elixír. Ale jak ho teď naleju do sklenice? blesklo mu hlavou.
"To stačí," pravila Alena. "Nic vám nezbyde."
"Okamžik!" řekl Stendhal a odtáhl ruku se sklenicí od Aleny. Postavil plechovku na lavičku, čímž si uvolnil ruku a teď horečně šmátral v kapse a snažil se vytáhnout zátku.
Alena pobaveně sledovala jeho pošetilé počínání a nakonec se dala do smíchu.
V té chvíli zátka povolila a Míšovi se ulevilo.
"Koukněte!" vykřikl a hlavou kývl přes její rameno.
Alena se nechápavě otočila.
Míša v mžiku vytáhl lahvičku a převrátil její obsah do sklenky.
"Co je?" podívala se Alena nechápavě na Stendhala.
To už lahvička odlétla do křoví a Míša si s úlevou vydechl:
"Holub. Takový směšný holub. Jenže už odletěl."
Alena zavrtěla hlavou a konečně se napila. Pak podala sklenici Stendhalovi, ten ji dolil zbytkem šťávy a napil se také.
Ruka se mu ještě chvěla vzrušením a Míša si pobryndal košili, jak spěchal.
Bál se, že se Alena urazí, odejde a elixír nebude účinkovat. Stejně tomu už zase nevěřil.
"Přece jste fajn kluk, Míšo," usmála se Alena. "Ale proč se mě bojíte?"
"Já se vás nebojím," zakuckal se Míša a postavil nedopitou sklenici na lavičku.
"Ale ano. Vůbec nechápete, že moje...," hledala chvíli vhodné slovíčko, "že moje vztahy k vám jsou docela jiné, než si myslíte."
Už to zabralo! rozbušilo se Stendhalovi srdce. To je ale rychlost!
"Víte, Míšo, já se hrozně ostýchám. Rozhodla jsem se až teď, vlastně už včera. Hned jak jste odešel, napsala jsem vám dopis. Nebudete se na mě zlobit?"
"Cože? Včera?!" zeptal se připitoměle Míša.
"Ano, včera. Co je na tom divného?"
"Tak včera...," opakoval tupě Stendhal.
"Já... Napadlo mě... Dejte mi ještě trochu napít!"
Stendhal jí podal sklenici, Alena se napila a zbytek postavila zpět na lavičku.
Míša mátožně zamával rukama, shodil plechovku a převrhl sklenku. Zbytek šťávy se vylil na cestičku.
"Tak už včera, říkáte?" vrtěl Stendhal hlavou v němém úžasu.
"No ano. Včera," dívala se na něho Alena a začínala mít strach, zda trochu nepřestřelila. "Tady je ten dopis," podala mu modrou obálku, popadla tašku a rozběhla se alejí.
Míša jako ve snách otevřel obálku a četl: "Míšo, promiňte, že vás obtěžuji, ale jsem hloupá a příliš důvěřivá. Takové věci se nemají psát neznámým mužům. Ale když jsem vás poprvé uviděla, pochopila jsem, že jste to vlastně vy, na koho už léta čekám. Nezlobte se, že jsem se chovala tak hloupě a snad i povýšeně. Moc jsem se bála, že poznáte, jaké city k vám chovám..."
Míša četl a mrazilo ho v zádech. Ty hlupáku! proklínal se v duchu. Vrtáku zaslepená!
Hejno vrabců a holubů se zatím slétlo u Stendhalových nohou a pilo rozlitou mangovou šťávu. Míša vyrazil za Alenou. Ke všemu se musím přiznat! uvědomil si. Hnal se jako šílenec, takže lidi na ulici před ním raději uskakovali do vozovky pod kola autobusů. Ptáci, kteří se už do Míši také zamilovali, kroužili nad jeho hlavou a snažili se mu usednout na ramena, aby mu vyjádřili své city. Mělo to ovšem i stinné stránky, neboť mu při tom znečišťovali zánovní sako.
Ale Míša nedbal.
Dohonil Alenu takřka u vrátek.
A pak tam dlouho stáli mlčky, protože Míša nemohl popadnout dech.
Antarktida běsnila za plotem. Rozčiloval ji nejenom Stendhal, ale i ptáci omámení mangovou šťávou a láskou.
A pak Míša mluvil a vysvětloval a Alena se na něho oddaně dívala tmavýma očima a docela zapomněla, že taška, kterou drží v ruce, je hrozně těžká.
Večer přemluvil Míša Alenu, aby se šli projít za pilu.
Táhlo ho to na místo činu. A i když Alena věděla o Míšově nočním dobrodružství všechno, vůbec se nezlobila, jen se smála a strašila Míšu, že se teď zamiluje sám do sebe jako Narcis a že bude sebe milovat víc než koho jiného, protože přece taky pil tu šťávu s čarovným nápojem.
Míša takovou možnost kategoricky odmítal a zoufale bojoval s narůstající sebeláskou. Málo platné, Alena měla pravdu.

Ten šílený cit byl stále silnější a silnější a táhl ho k zrcadlu, aby alespoň koutkem oka pohlédl na svou spanilou tvář.
„To nevadí," těšila, ho Alena. "Alespoň už nebudete tak plachý jako dřív. Budete mít snazší život."
"Budeme!" opravil ji důrazně Stendhal.
Vešli do lesa za pilou.
Zase svítil měsíc a Alenina tvář byla ještě krásnější a záhadnější.
"To je ta chaloupka," řekl Stendhal. "Nejspíš je tam zase fronta. Co myslíte, neměli bychom jí poděkovat?"
„Za co?" podivila se Alena.
„Tak. Za dobrotu třeba. Vždyť jste si mě nemusela ani všimnout."
"Padouchu!" řekla přísně Alena. "Vždyť vy jste se chtěl nezákonným způsobem zmocnit mých citů a omámit mě čarodějným nápojem. Kdoví jestli to není trestné!"
Ale nezlobila se. Dokonce jí lichotilo, že mladý sympatický a vzdělaný novinář se vydal kvůli ní k vědmě pro nápoj lásky.
"Proč je tam taková tma?" divil se Stendhal.
Stáli na kraji mýtinky ve stínu borovic.
Najednou se tiše otevřely dveře chaloupky a Glumuška se rozběhla k řece. Stendhal užuž otevíral ústa, že na ni zavolá, ale Alena do něj šťouchla loktem.
"Mlč!" zašeptala.
Vědma se zastavila na břehu, vytáhla jakýsi černý předmět a úzký zářivý paprsek zamířil k nebi.
"Podivná babka," zašeptala Alena.
Zatím se nic nedělo. Uplynula minuta, druhá... Pak se cosi zalesklo a na mýtinku se měkce snesl létající talíř. Zůstal viset jen pár centimetrů nad zemí.
Glumuška odhodila šedivé šaty, šátek i paruku a na pasece stála mladá víla zvláštního exotického půvabu. Míša jen vykulil oči a Alena se zatvářila nevraživě.
"Jen aby ti oči nevypadly!" řekla žárlivě.
"Konečně!" zaslechli Glumušku.
Mimozemšťané odpověděli cosi nesrozumitelného a pomáhali jí do podivné kosmické lodi.
"Ještě okamžik," řekla Glumuška, která se převlékala. Pak ukázala k chaloupce a několik kosmonautů se tam rozběhlo.
Po chvíli se vraceli a pomáhali Glumušce naložit několik balíků a krabic.
"Děkuji," řekl Glumušce jeden mimozemšťan. Jejich řeč se nepodobala žádné z pozemských, ale Alena i Míša kupodivu rozuměli, třebaže ji vlastně neslyšeli.
"Velice vám děkuji," pokračoval urostlý mimozemšťan. "Ani v tak obtížných podmínkách na cizí planetě jste nezapomněla na zájmy vědy. Za ty dva roky jste shromáždila neocenitelný etnografický materiál. Doufám, že jste nikomu neprozradila svůj původ."
Glumuška chvíli zaváhala, ale pak rozhodně řekla ne.
Kosmická loď odlétla ke své planetě stejně tiše, jako se objevila.
Alena vzala Míšu za ruku a mlčky se vraceli k městu.

1 Výběrčí daní.